

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 0,93 € (1800 LIR)

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

OB PREHODU

Kot v svojem komunikeju uradno sporoča Zadruga Goriška Mohorjeva, založnik našega tednika, je pred tednom dni prišlo do novosti v našem uredništvu. Dosedanji odgovorni urednik dr. Drago Legiša je zlasti iz zdravstvenih razlogov dal nepreklicno ostavko s tega mesta, na katerem je bil od vsega začetka izdajanja našega lista (januarja 1996). V tem letu je namreč prišlo do združitve dveh takratnih slovenskih tednikov, Katoliškega glasa in Novega lista. To vse z namenom, da se z novim skupnim tednikom okrepi glasilo, ki je izraz slovenskega, demokratičnega, pluralističnega duha, ki temelji na krščanskih vrednotah in modernih kulturnih smereh zahodnega sveta.

Če se danes poslavljamo od odgovornega urednika dr. Draga Legiša, naj tu spomnimo predvsem na njegovo dolgoletno časnikarsko pot. Drago Legiša je že v petdesetih letih prejšnjega stoletja skupno z dr. Engelbertom Besednjakom, nekdanjim poslancem v rimskem parlamentu, urejeval tednik Novi list. Kasneje pa je bil glavni urednik časnikarskih programov na Radiu Trst A. Prav tako je bil tudi dolgo let član vodstva vsedržavne zveze časnikarjev in je s tem iznašal tudi probleme slovenskega novinarstva. Med drugim je gotovo njegova zasluga, da so lahko slovenski časnikarski kandidati polagali v Rimu strokovne izpite v slovenskem jeziku. K njegovi časnikarski razgledanosti in formaciji je gotovo pripomogla tudi njegova prejšnja policijsko-upravna pot. Dr. Legiša je bil namreč vrsto let kot predstavnik SSK devinsko-nabrežinski župan, prej pa še tržaški pokrajinski svetovalec in odbornik.

Vloga našega zamejskega tiska je nedvomno velika in dragocena. Že skoraj dobro stoletje so slovenski časopisi na Goriškem in Tržaškem bili vodilni glas v javnem življenju primorskih Slovencev. Brez njih bi si ne mogli misliti razvoja in rasti Slovencev najprej še v dvojni monarhiji in potem v Italiji. In to je in mora biti naš slovenski tisk tudi danes, namreč glasnik naših narodnih zahtev in pričakovanj. Zato je danes tudi Novi glas eden od zvestih pričevalcev današnjega slovenskega utripa v zamejstvu.

Obenem pa sedanje zamenjave oz. novosti pomenijo tudi neko idealno kontinuiteto našega časopisa.

Danes se Drago Legiša poslavlja od nas kot odgovorni urednik, prav gotovo pa ne kot prijatelj in sodelavec. Prepričani smo, da bo kmalu spet prijel za pero in tako z bistroumno in modro časnikarsko žilico naprej bogatil list, katerega soustanovitelj je bil. Prisrčna hvala mu za vse, kar je zanj v teh letih naredil.

Novemu odgovornemu uredniku Juriju Paljku pa voščimo kolegi in prijatelji, da bi s to novo pomembno zadalžitvijo dal (kot že do zdaj) svoj doprinos za razvoj in rast našega tednika. Jurij Paljk je med drugim znan kot pesnik in sploh literarni ustvarjalec pa še umetnostni kritik. Ob vsem tem je gotovo zelo primerna oseba, da lahko v svoji novi vlogi še bolj prispeva in koristi razmahu Novega glasa.

Odhajajočemu odgovornemu uredniku še enkrat najlepša hvala. Novemu odgovornemu uredniku pa izražamo najboljše želje za plodno rast in uspeh našega tednika.

ANDREJ BRATUŽ

Svojim sorojakom
Nadiških dolin
posvečam to
zgodovinsko delo,
s katerim hočem
razpihati žerjavico,
ki še nekoliko tli
pod pepelom časa...

Upam, da bodo drugi z večjo strokovnostjo poglobili ta vprašanja, tako da se ne bosta izgubila ponos in ljubezen do svobode, ki so nam jo zapustili naši predniki.

MSGR. PASKVAL GUJON (1.4.1909-25.2.2002), POSVETILO
IZ KNJIGE "LJUDJE NADIŠKIH DOLIN", VIDEM, 1974

ZAMENJAVA ODGOVORNEGA UREDNIKA

dr. Drago Legiša

UPRAVNI SVET ZADRUGE GORIŠKE MOHORJEVE je na redni seji v četrtek, 21. februarja, z obžalovanjem vzel na znanje nepreklicni sklep dr. Draga Legiša, da odstopi, ker iz zdravstvenih razlogov ne more več opravljati dolžnosti odgovornega urednika. Zato je upravni svet soglasno odločil, da mesto odgovornega urednika zaupa časnikarju Juriju Paljku, v prepričanju, da bo ta notranja izbira najboljše jamstvo za ohranjanje usmeritve in opredelitve Novega glasa.

Dalekovidnemu pobudniku za združitev Novega lista in Katoliškega glasa dr. Dragu Legiši izrekamo vse priznanje in hvaležnost za delo, ki ga je opravljal kot odgovorni urednik Novega glasa od prve številke 11. januarja 1996 do danes, ko zapuša vodstvo našega tednika. S svojo izkušenostjo, prodornostjo, umirjenostjo, zavzetostjo in vztrajnostjo je dal tudi temu tedniku svoj neizbrisni pečat. Pri tem mu je v priznanje, da je pri Novem listu prej in sedaj pri Novem glasu zgledno skrbel za vzgajanje novih časnikarjev, ker se zaveda vloge, ki jo ima demokratičen in jasno narodno ter krščansko opredeljen list v našem prostoru in času.

Prepričani smo, da bo tudi v prihodnje sodeloval z nami ter s svojimi tehnimi komentarji in razmišljanji bogatil naš list.

Novemu odgovornemu uredniku Juriju Paljku pa želimo veliko uspeha pri tej novi zadalžitvi.

Jurij Paljk

V TRSTU IN GORICI / OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

ŽLAHTEN SPOMINSKI MOZAIK

IVA KORŠIČ

V našem zamejstvu je poglajala že globoke korenine skupna izvedba osrednje proslave ob dnevu slovenske kulture, katerega pomembnost morda še izraziteje občutimo predmeji, ki nam je zgodovinsko stoletja trosila nič koliko grenkih zrn in s tem ogrožala našo življenjsko limfo. Prav letošnje praznovanje (podprla ga je Banca di Cividale-Kmečka banka) je bilo spodbuden vzgib za člane društev, zborov in glasbenih šol, ki delujejo pod okriljem Zveze slovenskih kulturnih društev Trst-Gorica-Videm, Zveze slovenske katoliške prosvete-Gorica in Slovenske prosvete-Trst, da s skupnimi močmi pokažejo trdoživno ustvarjalno moč, ki se pretaka iz roda v rod, še posebno po žilah naših velikih osebnosti. Dve takima mojstroma, ki sta nam zapustila trajno, svetlo sled na glasbenem vsevirju, skladateljema in pevovodjema Lojzetu Bratužu, mladi, nedolžni žrtvi črnega terorja, ob 100-letnici rojstva, in Ubaldu Vrab-

FOTO KROMA

cu, trdoživemu kraškemu "viharniku" ob 10. obletnici smrti, je bila posvečena osrednja proslava, ki je potekala pod etničnim, nadčasovnim geslom V jasni zvoku v Kulturnem domu v Trstu v soboto, 23., in v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, 24. februarja. Scenarij za to skoraj dveurno glasbeno, dramsko, recitacijsko in pevsko sliko - pri njej je sodelovalo nad 110 nastopajočih -, ki se je izognila ustaljenim kalupom tovr-

stnih prireditvev, si je zamislila in režijsko uresničila Maja Lapornik, znana kulturna delavka, solnica in zagnana mentorica dramskih skupin iz Nabrežine in Mavhinj ter ena izmed pobudnic zamejskega amaterskega gledališkega festivala. Odrsko podoba (scensko jo je izoblikoval Boris Grgič) je kot poklon našemu nenadkriljivemu besednemu velikanu Prešernu uokvirila z njegovimi stili Pevcu, ki jih je uglasbila in jim s tem

dala sodobnejšo podobo izvajalka Andrejka Možina ob klavirski spremljavi M. Sancina in violončela A. Sluge. V nadaljnjem izvajanju pa sta se najprej posamič, nato združeno pojavljala oba glasbena ustvarjalca, Bratuž in Vrabec, ki sta v bogatem snovanju ubirala različne glasbene stopinje; le-te pa so vodile do istega čudovitega cilja, do "jasnine zvoka", ki presega vse zapreke.

STRAN 6

Jeremitišče

Enotno in skupno
podprimo
prizadevanja
Jeremitarjev!

(STRAN 10)

- 02 Alojz Tul
DESETLETNICA ČISTIH ROK...
- 03 Ivan Žerjal / intervju
BRANKA SULČIČ
- 04 tržaški škof msgr. Evgen Ravignani
MSGR. UKMAR: RAZPIS
- 11 POSLOVILI SMO SE OD SESTRE MIRJAM
- 15 Andrej Černic
ZLATO ODLIČJE NEPOŠTENOSTI

VSEBINA

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

DESETLETNICA ČISTIH ROK IN NOVI UPRAVNI SVET RAI

ALOJZ TUL

V Italiji se že dolgo časa vodi polemika in razpravljanje o sodnih postopkih v okviru t.i. "čistih rok", ki so se začeli pred desetimi leti in obračunali s celotno vrsto politikov, drugih javnih delavcev in gospodarskih operaterjev. Podkupnine zlasti pri oddajanju javnih del pa tudi drugih poslov so zavzele takšen obseg, da so se sami sodniki znašli v nenavadnem položaju. Po svoji dolžnosti so se odločili, da začnejo dosledno sodno preganjati omenjene pojave podkupovanja in ustrezno kaznovati kršenje zakonov. Kot znano, je sodstvo s tem povzročilo pravi potres v glavnih kratnih vladnih strankah, ki sta bili Krščanska demokracija in Craxijeva socialistična stranka.

Politično praznino, ki je tako nastala, je spretno izkoristil finančni in gospodarski mogotec Silvio Berlusconi s svojim novim političnim gibanjem Naprej, Italija, na čelu katerega se je prvič povzpela na oblast leta 1994. Na lanskim parlamentarnih volitvah je prodorno zmagal in prevzel krmilo vlade v svoje roke. V dialektiki z opozicijo je vpletel omenjene pro-

cese "čistih rok" in očital sodnikom, da so z njimi šli predaleč. Pri tem se čuti tudi sam prizadet, ker so proti njemu kot podjetniku še vedno v teku sodni postopki.

V obrambo zakonitosti in pravosodstva je bilo minulo soboto v Milanu mogočno množično javno zborovanje, ki ga je organizirala revija "Micro-mega" in se ga je proti vsake-mu pričakovanju udeležilo 40 tisoč ljudi. To pomeni, da je vprašanje v državi še vedno občuteno in da ga ni mogoče kar tako spraviti z dnevnega reda. Na zborovanju je zbrani množici spregovoril tudi znani bivši sodnik Di Pietro, ki je med drugim dejal, da je treba na začetni poti vztrajati.

IMENOVANJE NOVEGA UPRAVNEGA SVETA RAI

Predsednika poslanske zbornice in senata Pierferdinando Casini in Marcello Pera sta konec minulega tedna končno izbrala nove člane upravnega sveta radijske in televizijske hiše RAI in s tem rešila vprašanje, ki je kar nekaj časa razburjalo politične duhove v državi. Problem ni bil namreč povsem enostaven, kajti izbirati je bilo treba med osebami, ki naj bi od-

ražale uravnoteženost odbora tako glede njihove pripadnosti vladnemu ali opozicijskemu polu kakor tudi glede njihove umešitve v okviru strankarske opredeljenosti. V kolikšni meri sta uspela združiti omenjene interese, bo sicer pokazalo njihovo bodoče konkretno delovanje, vendar kaže, da je bilo v glavnem spoštovano načelo pluralnosti.

Imena novih upraviteljev RAI so naslednja: Mario Baldassarre (bivši predsednik ustavnega sodišča in politično blizu Doma svoboščin), ki bo zelo verjetno izbran za predsednika, Ettore Albertoni (blizu Severne lige), Carmine Donzelli (blizu Levih demokratov), Marco Staderini (Krščansko demokrati center) in Luigi Zanola (Marjetica). Generalni direktor naj bi postal Agostino Sacca kot izraz Nacionalnega zavezništva.

Predstavniki političnih strank različno ocenjujejo sestavo novega upravnega sveta, pri čemer velja omeniti, da so največ očitkov izrekli na račun ne vedno jasnega nastopanja predsednikov zbornice in senata, tako da je bilo potrebno posredovanje prodrednega vladnega Finija in vladnega podtajnika Lette. Leva sredina vidi v tem dokaz, da omenjena predsednika nista bila v izbiri povsem avtonomna. Nobena skrivnost pa ni, da je predsednik vlade Berlusconi pritiskal, naj se imenovanje izvrši čimprej.

svojem nagovoru papež ni izključil drugih dejavnikov, ki so bili odločilni za današnjo Evropo, poudaril pa je pomen in vlogo krščanstva pri nastajanju današnje Evrope, čeprav je tudi dejal, "da so bili katoličani včasih zelo počasni pri sprejemanju krščanskih vrednot."

"Prav zato danes katoliška Cerkev ponovno in z novim žarom ponuja omenjene krščanske vrednote Evropi, ki tvega, da bo sicer padla v ideološki relativizem in bo podlegla moralnemu nihilizmu in bo tako imela za dobro tisto, kar je slabo in bo jemala za slabo tisto, kar je dobro."

Predvsem zato se je papež zavzel za tako Evropo, ki bo temeljila na krščanskem izročilu in na vrednotah evangelija.

SLOVENSKA SKUPNOST / TISKOVNO SPOROČILO

SLOVENCİ ČAKAMO

FOTO KROMA

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji v Nabrežini obširno obravnavalo položaj Slovencev v Italiji po zadnjih hudih napadih na pravice naše skupnosti, zlasti glede jezika in javnosti, naše zemlje in političnega zastopstva.

Tajništvo izraža veliko zadovoljstvo nad prvim uspehom priziva SSK na deželno upravnosodišče zaradi osebnih izkaznic v tržaških okoliških občinah. Pri tem obžaluje, da se prizadeti župani niso prijavili za postopek na sodišču v obrambo dvojezičnih izkaznic.

Zelo negativno zvenijo vse tiste izjave, ki ljudem mešajo pojme glede bistva spora o izkaznicah. Zaščitni zakon jasno poudarja, da se raven zaščite slovenske manjšine z novimi določili nikakor ne sme znižati in da ostajajo v veljavi vsi že sprejeti zaščitni ukrepi. O tem govorijo tudi mednarodne obveznosti Italije, na katere se sklicuje zaščitni zakon. V štirih tržaških občinah so torej obvezne dvojezične izkaznice nedotakljive, v vseh ostalih občinah, kjer živi slovenska manjšina, pa bo treba čimprej dati ljudem možnost izbire med italijansko in dvojezično izkaznico. Scajlov odlok torej ne pomeni delnega, pomanjkljivega uresničenja 3. odstavka 8. člena zaščitnega zakona, temveč predstavlja hudo kršitev že uveljavljene pravice, glede samega

uresničevanja zaščitnega zakona pa ne prinaša prav nič! Če je kdo v času sprejemanja zaščitnega zakona v Rimu barantal z dvojezičnimi izkaznicami, je barantal s pravicami, s katerimi pravno sploh ni mogel razpolagati, da o moralni upravičenosti takega početja ne govorimo.

Slovenska skupnost je na seji tajništva tudi obnovila vso podporo Rumitarjem v boju za lastno zemljo in prihodnost, o čemer je nedavno opozorila tudi vsedrjavno javnost prek južnotirolskega poslanca Bruggerja, ki je pred parlamentom in vlado nastopil v neposrednem televizijskem prenosu. Tisti nastop je nedvomno tudi spodbudil vlado, da je sprejela pravilnik za delovanje paritetnega odbora. Zamuda pri imenovanju samega odbora - in torej pri izvajanju zaščitnega zakona - pa ostaja nedopustna.

Verolomnost desnosredinske večine na deželi glede določil, ki naj bi z novim volilnim zakonom vsaj olajšala, če že ne zboljšala zastopstvo Slovencev v deželnem svetu, ne bo utišala Slovenske skupnosti v prizadevanju za doseg te temeljne manjšinske pravice. Pri tem so na voljo politična, a tudi pravna sredstva. Stranka obžaluje, da njenih realističnih predlogov ni podprla vsa zamejska skupnost, saj bi tako imeli še večjo težo.

Glede predlogov za novo organiziranost slovenske manj-

šine, ki sta jih izdelali SKGZ in SSO, bo Slovenska skupnost podala svoje pripombe. Kot edini slovenski politični organizaciji v Italiji ji gre v novih oblikah skupne organiziranosti vsekakor priznati mesto, sorodno vlogi krovnih organizacij. Vloga izvoljenih predstavnikov se postavlja na drugi ravni in jo je treba še poglobiti. Sicer pa je SSK svojčas izdelala model neposredno izvoljenega skupnega zastopstva, ki ostaja nedvomno vreden poglobljene razprave.

O pripravi na občinske volitve v Gorici in Krmini je na seji deželnega tajništva SSK poročal goriški pokrajinski tajnik Mirko Špacapan, o volitvah v Devinu-Nabrežini pa sta govorila tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik in devinsko-nabrežinski občinski svetovalec Viktor Tance.

VELEPOSŁANIK VOLK OBISKAL NAŠE PREDSTAVNIKE

Veleposlanik republike Slovenije v republiki Italiji, g. Vojko Volk, se je sredi februarja, med obiskom v Trstu, sestal s predstavniki slovenske manjšine. Ti so mu predložili probleme zaradi odloka italijanskega notranjega ministra Scajole v zvezi z ukinjanjem dvojezičnih osebnih izkaznic v štirih tržaških občinah. Zaskrbljujoče je, da se ministrov dekret sklicuje na Zakon o javni varnosti iz leta 1931, obenem pa pozablja na veljavne mednarodne sporazume ter na zaščitni zakon. Predstavniki slovenske manjšine so izrazili zaskrbljenost zaradi počasnega uveljavljanja zaščitnega zakona ter opozorili na težave pri oblikovanju deželnega volilnega zakona, ki v sedanjih oblikah ne zagotavlja zastopstva slovenski manjšini v deželnem svetu.

Veleposlanik Volk je predstavnikom manjšine zagotovil, da bo Slovenija vztrajala pri izpolnjevanju mednarodnih obveznosti, ki jih ima Italija do slovenske manjšine.

PAPEŽEVA PRIZADEVANJA ZA NOVO EVROPO

"EVROPA NE SME IZGUBITI SVOJH KORENIN!"

"Evropa potrebuje Kristusa, da ne bo padla v moralno temo!" To je glavna misel, ki jo je izrekel papež Janez Pavel II., ko je v soboto, 23. t.m., sprejel mednarodno delegacijo, ki se je na Montecitorio v Rimu udeležila Mednarodnega foruma.

Papež Janez Pavel II. je dejal, da Evropa ne sme izgubiti svojih korenin in ne svojega obraza, kajti "Evropa potrebuje Jezusa Kristusa, da ne bo izgubila vsega tistega, kar jo je delalo veliko v preteklosti". Sveti oče je tudi poudaril, da je "proti vsaki logiki zgodovine in žaljivo je dejstvo", da je bila iz Evropske listine črtana vsaka izrecna o-

memba veroizpovedi in krščanstva.

"Zasluga krščanstva je, če so se v zavesti Evrope uveljavile vrednote o dostojanstvu in nedotakljivosti človeka, o svobodni zavesti, o dostojanstvu dela in delavca, o pravici vsakega človeka do dostojnega in gotovega življenja in posredno do delitve zemeljskih dobrin, ki jih je Bog namenil vsem ljudem na Zemlji," je poudaril sveti oče Janez Pavel II. in se tako odločno zavzel, da bi bilo v temeljni evropski listini to tudi zapisano. Papež je namreč že ničkolikokrat doslej poudaril, da je ena od temeljnih vrednot Evrope prav krščanska misel, evangelij. V

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

NUJNA OHRANITEV ČLENA 18

Veliko vprašanje je, ali bodo sindikati v boju za ohranitev člena 18 zdržali. Kot je znano, člen 18 določa, da delavec ne sme biti odpuščen brez upravičenih oziroma tehtnih razlogov. Vlada pa že nekaj časa vztraja s predlogom, da je omenjeni člen nujno spremeniti, ker da je delavec preveč zaščiten, kar ovira razmah podjetništva in s tem celotne državne ekonomije. Ni potrebna kakšna posebna strokovnost za ugotovitev, da predlagana ošibitev člena 18 prelomno spreminja italijansko družbo in to v smislu zaostitve družbenih odnosov. Zato ne more biti presenetljivo, da so se sindikati tovrstni spremembi uprli, vprašanje pa je, ali bodo v tem prizadevanju složni ter v dovolj izraziti meri deležni zadovoljive podpore najširše javnosti.

Na vsak način je upravičeno trditi, da bi morali ohranitev nespremenjenega člena 18 braniti z vsemi sredstvi in s čim večjim številom vplivnih družbenih dejavnikov. Člen 18 je namreč še kako ključen in bi s svojimi napovedanimi dopolnili v tolikšni meri preobrazil družbo, kot si je v tem trenutku težko predstavljati. Pač pa je že v tem trenutku mogoče z gotovostjo trditi, da bi zmanjšal pravice delavcev ter ogrozil njihovo siceršnjo varnost. Tukaj gre za desetletno stototisoče družin, ki bi bile ob sedanjo zaščito. Raven socialne države bi se na ta način slej ko prej prelomno znižala, potem ko je na marsikaterem drugem področju, v zadnjem desetletju na primer vsaj na zdravstvenem, že utrpela

občutne izgube. In socialna varnost je ena temeljnih vrednot, če že ne prav osrednja vrednota človeške družbe, saj štiti državljane z namenom, da ne bi bili gmotno ali solidarnostno ogroženi. Za to varnost je primerna zaščita delovnega mesta seveda bistvenega pomena in prvi pogoj. Seveda, marsikdo bo pripomnil, verjetno najprej kar vlada sama, da je zaščita delavca, se pravi človeka, ki po sprejetem dogovoru opravlja svoje delo, preživel dedščina preteklosti in to tiste z levim ideološkim predznakom. Današnja družba da si takšne zaščite ne more privoščiti, takšna zaščita stane preveč, zahteve trga so velike in neusmiljene in imajo prednost, zato je treba storiti vse, da bo proizvodnja kar največja istočasno pa tudi čim cenejša. Resnica je, da v zaščiti državljan na delovnem mestu ni nič ideološkega, v tovrstni zaščiti je mogoče prepoznati le družbeno solidarnost do človeka in spoštovanje do njega. V kolikor je ta ista zaščita bistveno okrnjena, pa zanesljivo lahko govorimo o zmanjšani družbeni solidarnosti in o zmanjšanem spoštovanju do človeka nasploh.

Člen 18 je torej os, z okrnitvijo katere bi se, in to ne na bolje, spremenila družba v celoti. Zaradi tega in predvsem zaradi vrednot, ki bi jih morali poglobljati in ne jim odmerjati vsem manj prostora, pa bi se morali v bran obravnavanega člena postaviti čim številnejši dejavniki najširše družbene javnosti.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA
34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJAK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA 42€, SLOVENIJA 46€

INOZEMSTVO 62€, PRIORITETNA POŠTA 83€

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

SSK: REFERENDUM ZA JEREMITIŠČE

Slovenska skupnost bo v naslednjih dneh podprla izvedbo akcije Štandrežev za predstavitev ljudskega posvetovanja o namembnosti tovrstnega postajališča in nadaljnji usodi zaselka Jeremitišče. Treba bo zbrati sto podpisov in določiti pet predlagateljev referenduma, ki bo imel samo dve vprašanji. V prvem bodo občani lahko izrekli svoj "da" ali "ne" preosnovi avtoporta v smislu boljše uporabe že obstoječih struktur brez nadaljnjih razlaščanj in s smotnejšo uporabo razpoložljivih trideset milijard lir za ohranitev delovnih mest in zaposlitve.

V drugem vprašanju pa bodo občani lahko pritrdili ali ne ohraniti Jeremitišča, z vsemi poslopji in zemljišči, kot je danes. Župan bo v petnajstih dneh po uradni predstavitvi posvetovanja moral sklicati odbor garantov, ki se mora izreči o umestnosti referenduma in njegovi zakonitosti. Smisel akcije je v pridobivanju časa in v tem, da je ovira občinski upravi pri nadaljnjih posegih na slovenski zemlji. Že junija tega leta bo namreč stopil v veljavo nov zakon, ki določa povsem drugačna pravila za razlastitve, s tem pa bodo tudi naši Jeremitarji končno rešeni pretežkih občinskih bagrov.

Slovenska skupnost torej vabi že zdaj goriške Slovence, naj se udeležijo prve faze za predstavitev referenduma, to je zbiranje potrebnih sto podpisov. **Prvo zbiranje bo prihodnje nedeljo, 3. marca, po maši ob 11. uri na trgu pred cerkvijo v Štandrežu.**

SSO-SKGZ: ZASKRBLJENOST ZLASTI ZARADI POTEZ DEŽELE

V petek, 22. februarja, se je na sežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu sestala koordinacija SKGZ in Sveta slovenskih organizacij. Na sestanku, ki sta ga vodila predsednika Sergij Pahor in Rudi Pavšič, je bil podan pregled sedanjega stanja, govor pa je bil tudi o nadaljnjih pobudah za uresničevanje zaščitnega zakona. Manjšino v tem trenutku še posebej skrbi novi zakon, ki ga je deželni svet F-Jk sprejel 25. januarja in ki predvideva - samo za organizacije in ustanove v okviru SKGZ in SSO - obrazložitev tudi za tiste finančne prispevke, ki prihajajo iz ustanov in organov iz tujine.

Iz posegov Pavšiča in Pahorja je izhajala potreba po čimprejšnji operativizaciji telesa, ki bi skrbelo za uresničevanje zaščitnega zakona. Do prve preizkušnje v tem smislu bo prišlo že v kratkem, ko bo deželna vlada F-Jk imenovala svoje člane v paritetni odbor. Deželna vlada namreč ne misli imenovati vseh članov, ki jih predlagata krovni organizaciji. Če bo svojo namero uresničila, bo prišlo do priziva, ki pa bo moral doseči tudi pravni uspeh. Sicer je bila pri tem poudarjena potreba po ohranitvi in utrditvi sodelovanja med krovima organizacijama. Ne sme se popustiti ne pri vprašanju imenovanja v paritetni odbor in niti pri drugih vprašanjih. Omenjeni so bili zlasti poskusi razlaščanja v Jeremitišču. Rumitarjev manjšina ne sme pustiti osamljenih in je treba odločno reagirati, med drugim s pošiljanjem telegramov vsem oblastem in odgovornim.

Na petkovi seji so ugotovili, da je predlog krovnih organizacij o novem modelu skupnega predstavnštva naletel na odobravanje. Predlagano je bilo, naj se v to predstavništvo vključijo tudi slovenski zastopniki krajevne Cerkve in slovenski člani paritetnega odbora. Prisotni so tudi pozitivno ocenili nedavno programsko konferenco Slovencev v Italiji. Že je bila imenovana delovna skupina za reševanje vprašanj, ki bi do poletja morala obdelati večino področij. Krovni organizaciji sta predlagali tudi porazdelitev finančnih sredstev med organizacije manjšine. V zvezi s tem je bilo rečeno, da bo višina sredstev enaka oni iz leta 2000 z morebitnimi majhnimi poviškimi in z večjim poviškom za šport. iz

ZA KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE DO KONCA

IVAN ŽERJAL

Kaj je sploh Hospic?

Društvo Hospic je v obliki, kot jo danes poznamo, nastalo leta 1967 v bolnišnici sv. Krištofa v Londonu, ustanovila pa ga je dr. Cecily Sanders. Kmalu se je razširilo po celem svetu in ravno dr. Metka Klevišar je leta 1995 ustanovila Slovensko društvo Hospic, da je prinesla to izkušnjo v naše kraje. Program Hospica obravnava človeka celostno. To pomeni, da umirajoči bolnik ima celotno oskrbo: zdravnika, psihologa, koordinatorje, medicinsko sestro. Zelo važen je potem fizioterapevt, poleg tega pa tudi duhovnik, na koncu pa opravljajo pomembno vlogo tudi prostovoljci. Geslo Hospica je "Dodajati življenje dnevom in ne dneve življenju". To pomeni, da se človeku omogoči čimbolj kakovostno življenje do zadnjega. Celostna oskrba ne gre samo za bolnika, ampak tudi za svojce. Zanimivo je, da v začetku imajo veliko potrebo po taki oskrbi bolniki, potem pa ko bolnik sprejme smrt, so te oskrbe potrebni svojci, da se lahko s bolnikom pogovarjajo in da si lahko do konca povedo stvari, ki bi si jih drugače ne povedali. Prav tu pa prideta v poštev zlasti psiholog in duhovnik oz. duhovna oseba (saj ne gre samo za katoliško veroizpoved). To zato, da lahko terminalni bolnik izrazi svoje občutke in se poslovijo od svojcev.

Kaj pomeni terminalni bolnik?

Terminalni bolnik je tisti, ki se je odločil, da ne bo nadaljeval z zdravljenjem proti bolezni, ampak samo s paliativnim zdravljenjem. Paliativno zdravljenje pa je tisto zdravljenje, ki je samo proti bolečinam. To zaradi kakovosti življenja, saj je predpogoj za slednje to, da omogočimo, da bolnik ne trpi.

Kako pa je prišlo do zamisli o ustanovitvi združenja Hospice Adria-Onlus?

Sama sem se že prej zanimala za ta vprašanja in sem o tem že prebrala tovrstno literaturo. Ko pa sem pred časom sledila predavanju dr. Metke Klevišar, se mi je porodila misel, da bi kaj podobnega zaživel tudi v Trstu. Najprej sem se obrnila na predsednika Društva slovenskih izobražencev, da bi priredili predavanje dr. Klevišarjeve, z namenom, da bi ljudje začeli razmišljati o teh vprašanjih. Predavanje je bilo 5. marca lani, nakar smo se odločili, da priredimo tudi 9-tedenski tečaj z naslovom Blizu v težkem času. Nekaj oseb se je nanj prijavilo že 5. marca, zatem je seznanjanje s to pobudo steklo po vseh šolah, pri čemer moram povedati, da so bili dijaki izredno pozorni.

Kako je potekal tečaj? So bila samo predavanja ali tudi praktične vaje?

Tu ni šlo samo za klasična predavanja, saj je v sklopu tečaja potekalo tudi praktično delo, predvsem pa so bili tu skupinski razgovori. Vsakdo izmed nas je moral povedati svojo lastno izkušnjo z umiranjem, kaj on misli o tem itd. Dr. Klevišarjeva pravi, da ravno ta srečanja človeka vedno obogatijo, saj je to več kot knjiga, je živo pričevanje in neposredno učenje od življenja.

Kako pa je potem nastalo združenje?

Združenje je nastalo 20. decembra lani, ko smo tudi registrirali statut, medtem ko je bil prvi redni občni zbor 8. januarja letos. Zaenkrat nimamo še dosti članov: v bistvu smo še ustanovni člani, ki pa vlagamo vse

V začetku januarja letos je v prostorih Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu (ul. Mazzini št. 46) potekal prvi redni občni zbor združenja Hospice Adria-Onlus, ki ima prav tam svoj sedež. Gre za združenje, ki deluje po načelih svetovno znanega društva Hospic, ki si prizadeva za pomoč in omogočanje čimbolj kakovostnega življenja terminalnim bolnikom oz. umirajočim, pa tudi njihovim svojcem, ter za t.i. detabuizacijo smrti. Pobudniki tržaškega združenja, ki vsi obvladajo slovenski jezik, želijo omogočiti slovenskemu človeku, da se lahko do konca izraža v maternem jeziku. Dne 20. decembra lani so uradno registrirali statut, 8. januarja letos pa je stekel prvi redni občni zbor, na katerem so za predsednico izvolili prof. Branko Sulčič. Prof. Sulčič je poučevala trgovstvo in knjigovodstvo na trgovskem zavodu Žiga Zois v Trstu (danes je v pokoju); za vprašanja, povezana z delovanjem Hospica, pa se je začela zanimati že zelo zgodaj. Že na šoli se je namreč zanimala za zdravstveno vzgojo za šolnike. Zaradi vsega tega smo jo zaprosili za pogovor, na katerega je rada pristala.

svoje moči v to, da se naše delo začne in da nas ljudje začnejo spoznavati. Dovolite mi pa, da se zahvalim Slovenskemu dobrodelnemu društvu in Zadrugi kraški banki, brez pomoči katerih ne bi prišlo do ustanovitve našega združenja.

Je vaše delovanje že steklo ali se še pripravljate?

Za sodelovanje s krajevno zdravstveno enoto je treba posredovati prošnjo, potem pa je treba počakati šest mesecev. Po tem roku se mora predložiti poročilo o doslej opravljenem delu. Poleg tega pa zakon določa, da za redno delovanje je vsekakor obvezno zavarovanje. To je že opravljeno, imamo tudi seznam prostovoljcev, ki so usposobljeni za pomoč na domu. Zaenkrat Hospic Adria-Onlus ni še popoln, ker nam manjkajo še zdravniki, bolničarji, bolniške sestre idr. Smo pač šele na začetku in imamo le prostovoljce. Zdaj pričakujemo, da bi začeli z delom v do deljenih zdravstvenih okrožjih v Rojano in v devinsko-nabrežinski občini, čeprav se posamezniki lahko tudi neposredno obrnejo na nas (številka mobilnega 340 3864889). Naši prostovoljci so zaenkrat usposobljeni prvenstveno za oskrbo na domu.

Slovenskim Hospicem imate verjetno tesne stike. Kako pa je s sorodnimi združenji na italijanski strani?

V Italiji sta dva različna načina poimovanja in delovanja hospica. Po eni strani obstaja državni zakon, ki predvideva, da vsaka dežela ima oddelek za terminalne bolnike. Na Tržaškem je to struktura Pineta del Carso v Nabrežini s 15 ležišči za Trst in petimi ležišči za Gorico. Potem je tudi hospic Via di Natale v Avianu, ki je zasebnega značaja. Tam imajo svojo bolnišnico, vsak bolnik ima majhen apartma, da lahko živi s svojci do konca in da se lahko počuti, kot da bi bil doma. To so mini stanovanja, da se da bolniku možnost, da živi do kon-

ca kot v domačem okolju v sklopu svoje družine. Po mojem mnenju pa je zanimiva tudi struktura hospica Domus salutis v Brescii. Tam imajo bodisi bolnišnico za terminalne bolnike kot oskrbo na domu. Prav pri slednji so zelo važni prostovoljci. Marsikateri umirajoči je namreč za to, da se vrne domov in tudi današnji trend gre v smer, da bolnikov ne zadržujejo toliko v bolnišnici. Problem nastane pri družinah, ki se bojijo vrnitve bolnika v domače okolje, ker jim primanjkuje pomoči in tudi ker obstaja strah pred smrtjo.

Zato si združenja, kot je vaše, prizadevajo tudi za t.i. detabuizacijo smrti. To vsaj po mojem mnenju terjajo nekako novo vzgojo za današnjega človeka...

Da, nekoč so ljudje umirali po domovih. Z novim načinom življenja in posebno z današnjim življenjem (ne pozabimo, da so se domovi izpraznili) se je to vse skupaj zvrnilo na pleča bolnišnic. Zdaj bi bilo potrebno dati možnost ljudem, da začnejo ponovno sprejemati smrt. Ravno zato je več pobud, da bi se o tem čimbolj govorilo. O tem je bil govor že v sklopu prvega tečaja, ki smo ga priredili: tu je bil prvenstveni namen pridobitev prostovoljcev in nudenje možnosti, da človek lahko poskusi prostovoljno delo. Drugi namen je bil, da lahko pride kdorkoli zaradi lastne pobude. V vsaki družini je prej ali slej prišlo do smrti in zato mora človek biti pripravljen. Dogaja se namreč, da ljudje nočemo videti smrti: zato bežimo. Če kdo umira, kar naenkrat zmanjkajo prijatelji, ker v današnji družbi prevladuje miselnost, po kateri je treba za vsako ceno ostati mladi in lepi. Zato je važno, da sprejmemo smrt kot del življenja in da začnemo o tem razmišljati.

Kakšna pa je tu vloga prostovoljca?

Prostovoljec je lahko vsakdo, ki želi pomagati bolniku in je opravil

osnovni tečaj Blizu v težkem času. Pomembno je, da je spoštljiv in strpen do človeka ne glede na njegov status, svetovni nazor in vero. Tu ni razlikovanj. Ideja hospica je namreč humanitarna pomoč v pravem smislu besede. Prostovoljec mora predvsem znati poslušati in dati bolniku občutek, da je do konca ob njem in da ga ne bo zapustil. Gre predvsem za to, da spoštujemo človeka in da mu omogočimo kakovostno življenje do konca.

Zelo aktualno je danes vprašanje podaljševanja življenja oziroma zdravljenja za vsako ceno. Druga skrajnost je evtanazija. V vašem statutu je izrecno napisano, da ste proti evtanaziji. Kaj bi rekli o tem?

Mislim, da je tu pomembno predvsem spoštovanje človeka. Če kdo hoče živeti do konca in če si izbere vse, kar mu danes nudi medicina, je to odločitev pač treba spoštovati. Ogromno bolnikov pa se odloči poskusiti še druge stvari, ko klasična medicina odpove. V teh primerih je izredno važen posluš svojcev za spoštovanje predvsem umirajočega oz. terminalnega bolnika. Če želi umreti v miru in v krogu svoje družine, mu je treba na vsak način to željo izpolniti. Glede evtanazije, po mojih izkušnjah, kdor ne čuti nobenih bolečin ter ima pravilno oskrbo in ob sebi svojce in prijatelje, ki mu dajo čuti, da ni v breme, ta človek niti ne misli na evtanazijo. Na slednjo mislijo samo tisti, ki so zapuščeni in zelo trpijo in ki zato vidijo edino rešitev v hitri smrti. Ravno zato je izredno važna ideja Hospica, da se omogoči kakovostno življenje do konca.

Kaj načrtujete za prihodnost?

Načrtujemo nov tečaj z naslovom Blizu v težkem času. Stekel bo od 5. aprila letos dalje. Na sporedu bo osem srečanj, ki bodo vsak petek od 17. do 20. ure, in to na Opčinah, da se omogoči udeležba tudi Goričanom (točen kraj bomo sporočili naknadno). Prvo srečanje bo vodila dr. Metka Klevišar in bo na temo Osebnostna izkušnja s smrtjo, umiranjem in žalovanjem. Drugo srečanje, na temo Skrb za nego in počutje umirajočega in obravnava motečih simptomov, bo vodila višja medicinska sestra Tatjana Žargi. Ostala srečanja bodo vodile: sociologinja Tatjana Fink (Podpora družini z umirajočim bolnikom), medicinska sestra Nada Wolf (Komunikacija v procesu umiranja), zatem zopet dr. Klevišarjeva (Duhovnost v času hude bolezni), medicinska sestra Bernarda Mudrovčič (Slovo in žalovanje), Tatjana Fink ali Tatjana Žargi (Celostna obravnava v hospicu in vloga prostovoljca), sklop pa bo sklenilo ponovno srečanje z dr. Metko Klevišar na temo Analiza odnosa do smrti in zaključna refleksija. Načrtujemo tudi razširitev delovanja na Goriško, kot sicer predvideva tudi naš statut. Zato je dragocena vsaka oseba, ki se bo javila za prostovoljno delo.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU AŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

3. POSTNA NEDELJA (3.3.)

*"Ljudstvo v puščavi ... je ... godrnjalo zoper Mojzesa." (2 Mz 17, 3)**"Pridite, vriskajmo Gospodu, vzklikajmo skali našega odrešenja." (Ps 95, 1)**"Je Kristus ... umrl za brezbožne ... je ... umrl za nas, ko smo bili še grešniki." (Rim, 5, 6. 8)**"Vemo, da je on resnično odrešenik sveta." (Jn 4, 42)*

Sv. pismo le opisuje Boga, saj ga ni mogoče zaobjeti v en sam pojem. Zaradi tega ga prikaže npr. kot luč, resnico, pot, kot življenje ali kot neomajno skalo, ki hrani vodo za ljudi in živino (2 Mz 17, 3) ter za vse stvarstvo. Njemu gre torej čast, kliči veselja ter vriskanje: samo on je Bog (Ps 95). Pravo zadržanje do Boga je namreč hvala. Cerkev nas vabi celo v postnem času k veselju. Želi nam prikazati Jezusa kot stvarnika življenja in sreče.

Janezovi učenci vprašajo Jezusa: "Zakaj se mi in farizeji toliko postimo, tvoji učenci pa se ne postijo?" Jezus jim odvrne: "Ali morejo svatje žalovati, dokler je ženin med njimi? Prišli pa bodo dnevi, ko jim bo ženin vzeti, in takrat se bodo postili" (Mt 9, 14-15).

Zares: življenjski post se ponudi sam od sebe kot bolezen, razočaranje, kot vojna, kot krivica. Seveda pri tem ne zavračamo posta, ki ga Cerkev predpisuje za vse, ker nas prav ta post gane, da delimo dobrine v pravičnosti, vsi brez izjeme. Kot Cerkev, v skupnosti. Vsak post pa nam razodeva Kristusa. Z njim pa smo srečni. Celotno največji grehi so lahko priložnost za srečanje z Bogom v odpuščanju in usmiljenju (1z 1, 18). Ker je Sin umrl za brezbožne, za nas, ko smo bili še grešniki (Rim 5, 6. 8). Jezus se namreč v vsem izenači z brati, z nami (Heb 2, 17), da po trpljenju in smrti izlije v nas svojo ljubezen, da bi mi večno ne umrli (Hvalospev pri maši za pokojne, 2.). SZ vodi človeka le polagoma iz ostrosti in strogosti zapovedi in prepovedi h Kristusu, ki nas osvobaja. Ljudstvo sicer godrnja, ker nima vode (2 Mz 17, 3). A tudi v NZ smo lahko brez vina veselja (Marija opozarja Sina: "Vina nimajo" Jn 2, 3). Tudi dva tisoč let po Kristusu ugotavljamo, da smo postali ubogi, ker nam je poslo vino veselja in zadovoljstva. Domisljamo si, da se bomo odžejali ob zabavah in podobnem. A človek vidi, da se žeja po naravni vodi prepleta z žejo po Bogu. Pri Samaritanki Jezus razvija to iskanje Boga kot najčistejšo pijačo, ki teče v večno življenje (Jn 4, 14).

Bog se razodeva kot tisti, ki se nad menoj veseli tako, da se mlad mož veseli nad svojo ženo (1z 62, 5): "Kajti tvoj mož je tvoj stvarnik" (1z 54, 5). Vino, ki ga nudi Jezus, je podoba vsake svatbe in zakona. Ustvarjalo naj bi veselje, življenjski optimizem. Tega Jezus daje v obilju vsakemu človeku, komu tudi v obliki stredbe bolnemu možu oziroma ženi. A vedno rodi srečo, ki je predokus večne gostije. Bog je pravi ženin, ki je vedno pri nas, kjerkoli se dogaja kaj pristno človeškega. Preroki slikajo Boga kot ženina, ljudstvo pa kot njegovo ljubljeno nevesto (gl Oz, Am...). Skrbi ga ženin, skrbi ga nevesta. Zato daruje čisto vino iz polne majolke. Po tem vemo, da ima vsak ljubezenski odnos, še posebej tisti med ženinom in nevesto, svoj izvor v Bogu. Verujoči more razumeti tja do erotike in spolnosti, da je pravi ženin tisti, za katerega ve, da ga ljubi, da je to njegov Bog (po E. Gruber, DNtG, 1994, 60-61, Herder).

Toda ljudje imamo večkrat prazne in razpokane vodnjake, ki ne morejo držati vode, ali stare in raztrgane mehove, ki ne ohranjajo novega vina. Žejni smo namreč čez mero ljubezni ali bi hoteli izpiti ves izvir vode naenkrat, medtem ko mora voda teči v večno življenje (Jn 4, 14). Mi pa bi jo radi pili le na tem svetu.

Ženi Samaritanki je podobnih veliko ljudi. Živijo namreč nekaj časa skupaj. Nato se drug drugega naveličajo. Morda sklenejo novo zasebno pogodbo. Saj ne marajo odgovornosti ne v Cerkvu ne pred državo. Verjetno ne mislijo na večnost. Ujeti so v javno mnenje, češ da je vse dovoljeno. Prazni so. Brez sleherne uzde ali razuzde, t.j. razuzdani so. Jezus je sicer dejal, da bodo prišli v Božje kraljestvo prej cestinarji in vlačuge kakor veliki duhovniki in starešine ljudstva (Mt 21, 31). Vendar svari vse pred pohujšanjem in grehom: "Kdor pohujša enega od teh malih, ki verujejo vame, bi bilo bolje zanj, da se mu obesi mlinski kamen na vrat in se potopi v globino morja. Gorje svetu zaradi pohujšanj! Pohujšanja sicer morajo biti, toda gorje človeku, po katerem pride pohujšanje. Če te torej tvoja roka ali noga pohujšuje, jo odseka in vrzi od sebe!" (Mt 18, 6 nss; berimo do 10. v.). Tudi apostoli, še posebej sv. Pavel, nastopajo zelo ostro proti pohujšanju. Zato je treba prositi Jezusa za živo vodo ljubezni, zlasti v zakonu. Četudi človek vsega ne razume na mah, kot žena Samaritanka: "Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna in ne bom hodila sem zajemat" (Jn 4, 15). Poleg molitve, spokornega bogoslužja in zakramentov nam dajejo Božjo ljubezen tudi nasveti staršev, zakonske skupine, branje tehničnih spisov o zakonu in družini. Negoprešljivi so tečaji za zaročence, kjer zelo posrečeno nastopajo zakonski pari ali strokovnjaki, pa tudi preprosti zakonci, ki pričajo o ljubezni z besedo in zgledom. Prav v skupnosti se razodeva moč pogovora, besede, kar daje parom pogum in zavest, da niso sami. Bog namreč deluje po ljudeh, ki ga častijo v duhu in resnici (Jn 4, 23. 24). Nebeški Oče ne straši, niti ne očita, marveč deluje v globini, milo, ker deluje po Svetem Duhu, tudi tedaj, ko človek misli samo površinsko, ozko, samo na materialne potrebe in tuzemsko srečo: "Gospod, daj mi te vode, da ne bom žejna" (Jn 4, 15). Jezus je umrl za nas, ko smo bili še slabotni, brezbožni, ko smo bili še grešniki (Rim 5, 6. 8). Ker vero in ljubezen, pa tudi novo upanje, zbujala je Jezus, ga je treba nenehno prositi za pomoč. Tako naj ženin in nevesta molita drug za drugega, za družino, za druge zakonce, za vse ljudi, za ljubezen, da lahko stavimo vanj vse svoje zaupanje. Molitve najdemo tudi v molitveniku "Kristjan molí". Ko namreč držimo roke, sklenjene proti nebu, zmagujemo nad zlom, kakor Izrael na priprošnje Mojzesa (2 Mz 17, 11. 12-13).

BESEDE SVETEGA OČETA V MOLITVI ANGELSKEGA ČEŠČENJA

"NASVIDENJE V TORONTU!"

Minulo nedeljo, 24. t.m., je sveti oče Janez Pavel II. vse govorice o tem, da naj bi bil ponovno huje bolan, ovrgel, s tem da je z balkona svojega studia na Trgu sv. Petra v Rimu molil angelsko češčenje in imel že tradicionalen nagovor številnim vernikom in še posebej mladim, ki so se zbrali v lepem številu, da bi ga poslušali.

Pred dnevi so se namreč razširile govorice, da naj bi bil sveti oče ponovno hudo bolan, tudi zato, ker je odpovedal obisk v eni od številnih rimskih župnij. Minulo nedeljo bi namreč sveti oče moral oditi na pastoralni obisk v župnijo sv. Pudencijane, a so mu zdravniki svetovali, naj zaradi hudih bolečin v kolenu obisk raje odloži. Tako je papež tudi storil. Papežev tiskovni predstavnik Joaquín Navarro Valls je časnika sicer pred dnevi že povedal, da je papež odložil obisk v omenjeni rimski župniji, in to zaradi hudega artritisa, ki ga v kolenu muči že več let, a so se v svetu vseeno pojavila ugibanja, kako je s papeževim zdravjem, in seveda tudi lažne vesti, češ da naj bi bil huje bolan.

Papež je v nedeljo opoldan deloval sveže in spočito, na lastnih nogah je stal več kot dvajset minut in se v začetku svojega nagovora po molitvi angelskega češčenja najprej spomnil dejstva, da je s svojimi vatikanskimi sodelavci minuli teden imel duhovne vaje. Vsem ljudem in še posebej vernikom je duhovne vaje toplo priporočil in zraven še dodal, da se zaveda, kako bi si moral vsakdo po svoje urediti čas in seveda način duhovnih vaj.

"S posebno prisrčnostjo pa pozdravljam vse mlade, ki ste se danes zbrali na Trgu sv. Petra! Predragi, ste na poti k praznovanju Svetovnega dneva mladosti, ki bo v Torontu prihod-

nega meseca julija. Ste mladi na poti skupaj s Kristusom. Zahvaljujem se vam, ker mi vaša prisotnost omogoča, da lahko danes ponovim vabilo vsem vašim italijanskim vrstnikom in vsem mladim iz drugih držav s celega sveta, da se skrbno vsi skupaj pripravite za to izjemno pomembno srečanje. V vsakem trenutku vsakdanjika se s ponižnostjo in s spoštovanjem zavedajte pomena upanja, ki je v vas samih. Najlepša hvala za obisk in nasvidenje v Torontu!"

Papežev stavek: "Nasvidenje v Torontu!" so mladi na Trgu sv. Petra sprejeli z navdušenim vzklikanjem in velikim aplavzom. Aplavz je trajal izjemno dolgo časa in je zato papež vidno zadovoljen po nekaj minutah potkal po mikrofonu, da so ga mladi spet poslušali. Zaželel jim je lepo nedeljo, uspešen teden in ponovil še enkrat: "nasvidenje v Torontu!"

Minulo soboto pa se je sve-

ti oče Janez Pavel II. hotel javno zahvaliti kardinalu in nadškofu iz Sao Paula v Braziliji msgr. Claudiu Hummesu za duhovne vaje, ki jih je kardinal vodil v Vatikanu zanj in za papežev ožje sodelavce. Kardinalove duhovne vaje je sveti oče imenoval "modra razmišljanja, s katerimi ste letos vodili duhovne vaje za rimsko kurijo." Papež je poimenoval udeležence duhovnih vaj "majhno čredo", o petih dneh duhovnih vaj pa je sveti oče dejal, da so bili to "dnevi zbranega razmišljanja, ki so nam pomagali, da smo znova z veseljem odkrili nikdar izčrpano milost krščanskega in apostolskega poklica." Papež je ob koncu svojega nagovora msgr. Hummesu tudi naprosil, naj ob svojem prihodu v Brazilijo pozdravi vse svoje ljudi, še posebej revne in bolne, vsega potrebne in naj jim pove, da se jih sveti oče spominja v molitvi.

ŽUPNIJSKI LIST V MIRNU

SPET JE IZŠEL
DOM IN ROD

Župnijski list, ki ga izdaja mirenska župnija sv. Jurija, je spet med nami in tokrat gre največja zasluga, da je nova številka *Doma in roda* spet med nami uredniku našemu sodelavcu in muzejskemu svetovalcu Marku Vuku, ki je zbral okrog sebe lep krog sodelavcev. Glasilo, ki ga izdaja župnijski urad iz Mirna in zanj odgovarja župnik Ciril Cej, je lep primer sredstev obveščanja, ki bodo imela v prihodnje vedno večji pomen, saj nas v to, pa naj se še tako čudno sliši, sili ravno globalizacija, ki nam nosi obilo svetovnih informacij, a zanemarljivo lokalno stvarnost, ki pa je za vsakega od nas temeljenga pomena. Prav je zato, da se je urednik Marko Vuk pod naslovom Čas milosti, a tudi krize spomnil nepozabnega urednika *Doma in roda*, ki je bil sodnik Pavel Budin, sodelavec Novega glasa in odlični pevec, predvsem pa zgleden primer primorskega izobraženca, ki tudi v hudih časih svojega krščanstva ni nikdar skrival. Sicer pa je župnijski list *Dom in rod* sodobno oblikovan, poln zanimivih zapisov in zgornjih fotografij, ki pričajo o živi krščanski skupnosti v Mirnu. Listu, uredniku in sodelavcem želimo veliko uspehov!

OBVESTILO

KOPRSKI POMOŽNI škof dr. Jurij Bizjak bo 8. marca maševal pri sv. Ivanu ob 18. uri v sklopu petkovskega postnega bogoslužja.

POSTNI GOVORI po Radiu Trst A so na sporedu **vsak torek in petek ob 18.45** in so posvečeni zakonski in družinski problematiki. Govore ima pater dr. Jože Pucelj, z njim pa se razgovarja časnika Marko Tavčar.

OB 50-LETNICI VERSKEGA TEDNIKA

DRUŽINA, ZANESLJIVO
OGLEDALO ČASA
IN PODOBA DRUŽBE (4)

FRANCI PETRIČ

Tretje obdobje Družine nastopi z demokratizacijo slovenske družbe in prizadevanjem za slovensko samostojnost. Tudi v vodstvu je prišlo do spremembe. Leta 1989 je prišel za pomočnika glavnemu in odgovornemu uredniku Klemenčiču dr. Janez Gril. Kasneje se je uredništvo pomnožilo in okrepilo kakor še nikoli dotlej. Nekoč je bil glavni razlog za navzočnost duhovnikov v uredništvu pritisk in nadzor oblasti, ki bi ga laiki težje prenašali. Danes imamo profesionalne mlade novinarje, ki s svojimi talenti in svežimi zamislimi bogatijo vsebino in podobo *Družine*. O tej najnovejši dobi obstoja *Družine* še ne moremo izrekat dokončne sodbe. Vendar pa upravičeno lahko rečemo, da smo v začetku devetdesetih let z vsemi močmi in dejavno podprli prizadevanje za demokracijo v družbi in slo-

vensko samostojnost, nato pa naredili tudi korak naprej v prepoznavnosti Cerkve v slovenski javnosti. Pomagali smo, da je Cerkev napravila korak iz zakristij, kamor jo je potisnila komunistična oblast. Na naših straneh se je vedno videl močan glas Cerkve, njenega vodstva in laikov v boju za pravično in enakopravno družbo in samostojno Slovenijo in mesto kristjane v njej. Družina je v zadnjem desetletju, ko so se končno odprla vsa vrata svobode, napravila nove velike korake v vsebinski in oblikovni plati. Leta 1992 smo v naslov zapisali, da smo katoliški tednik in ne le verski list, saj je to spominjalo na vse omejitve, ki so nam jih leta 1952 zapisali že v zibko tedanji oblastniki. Katoliški za nas pomeni, da "se ukvarjamo brez predsodkov z vsemi pomembnejšimi vprašanji s krščansko podstatjo skozi optiko vernika kristjana" (D. Klemenčič).

Ko sedanjí uredniki pregledujemo prehojeno pot in mejnike v izhajanju *Družine*, nas prevzema zavest odgovornosti, da bi opravljeno delo nadaljevali in obogatili. Navsezadnje nam deklarirana demokracija in svobosčine, ki jih ta prinaša, v nasprotju s prejšnjimi časi, to omogočajo. Družina se je v teh letih razvila iz izrazito cerkvenega časnika, ki je bil podoben mnogim škofijskim časopisom v naši sosesčini, v idejno širše zasnovan katoliški tednik, saj se poleg poročanj o delovanju naših škofov in dogodkih v naših škofijah ukvarjamo tudi z vsemi vprašanji življenja, ki se dotikajo sodobnega slovenskega kristjana. Z demokracijo je prostor svobode veliko večji kakor nekoč, zato kot časopis s katoliškimi izhodišči obravnavamo prav vsa vprašanja, ki zadevajo povprečnega Slovenca, od kulture, politike, umetnosti, in če bo tako nanese, tudi do športa. Zaradi pristranskega medijskega stanja v slovenski družbi je *Družina* postavljena v poseben položaj. Slovenija razen nekaterih strankarskih glasil in kakšnega tednika z jasno desno politično orientacijo nima nobenega opozicijskega

dnevnik ali tednika. Na to nas opozarjajo tudi poznavalci, ki prihajajo k nam iz demokratičnega sveta. Tega se zavedamo vselej, ko smo prisiljeni prebirati izrazito pristranska in prirojena poročila v časnikih, ki nadaljujejo tradicijo urejanja iz časov, ko so bili vsi po vrsti pod pokroviteljstvom SZDL. Prav zaradi takih razmer, službe resnici in zavezanosti cerkvenemu nauku o družbenih vprašanjih, ki jasno podpira demokracijo, daje *Družina* na svojih straneh prostor tudi političnim vprašanjem. Večkrat bi bilo sicer lažje molčati ob očitnih krivicah in napakah naše stvarnosti, ki se tako težko otepa objema preteklega totalitarizma, vendar potem k naslovu tednika ne bi smeli zapisati besedo "katoliški". Biti katoličan namreč pomeni delati za evangeljske vrednote, kamor sodijo resnica, pravičnost in svoboda. Kdor nam očita politiziranje, nam odreka pravico, da se v luči cerkvenega nauka izrečemo o vprašanjih, ki vplivajo tudi na področje verovanja. Sedaj je pred nami obdobje, ki so ga nekateri že prehodili (mislim na izkušnje zahodnega demokratičnega sveta).

DALJE

POZIV CERKVENIM OBČESTVOM

MSGR. UKMAR: RAZGLAS

Jakob Ukmar se je rodil 13. julija 1878 na Opčinah na tržaškem Krasu. Oče Simon je bil železničar pri avstrijskih železnicah, mati Marija Šušteršič. Obiskoval je nemško c.k.r. gimnazijo v Trstu in bogoslovje v Centralnem semenišču v Gorici. V duhovnika je bil posvečen 14. julija 1901. Isto leto je že sodeloval pri ljubljanski publikaciji Almanah. Od leta 1902 do 1904 je bil kaplan v tržaški predmestni župniji Rojan. Ustanovil in vodil je štirinajstrednik Družinski prijatelj (1904-1908) in tednik Zarja (1908-1910). Leta 1906 je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Ricmanjih, da bi tam pripomogel k razrešitvi "glagolske shizme". Od 1907 do 1910 je bil tudi kaplan v tržaški župniji Marije Pomočnice (Stari sv. Anton). Leta 1906 je ustanovil Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Trstu, leta 1909 Slovensko ljudsko stranko za Trst in Istro. Leta 1909 je prejel papeško odlikovanje Pro Ecclesia et Pontifice za njegovo posredovanje v ricmanjskem vprašanju. Leta 1910 je bil imenovan za rektorja Tržaškega škofješkega konvikta. Leta 1913 je sprejel stolico verouka na Nemški državni gimnaziji v Trstu. Leta 1915 je bil začasno razrešen poučevanja, ker ga je avstrijska policija aretirala pod obtožbo "žalivne Njegovega veličanstva". Presedel je pet tednov v zaporih na ljubljanskem gradu. Leta 1917 je na dunajski univerzi doktoriral iz bogoslovja.

Leta 1919 mu je bilo zaupano vodstvo Semenišča v Trstu, ki je imelo sedež v škofijski vili v Škedenju. Leta 1923 je moral zapustiti poučevanje verouka na državni gimnaziji. Sodeloval je z revijo Zbornik svečnikov sv. Pavla. Po zaprtju semenišča in odhodu semenišnikov v Gorico mu je škof Angelo Bartolomasi zaupal pomembne naloge v tržaški škofijski upravi. Postal je urednik uradnega škofijskega lista Folium dioecesanum (1922-1936) ter prosinodalni izpraševalec (1916-1947). 31. maja 1931 je imel v škedenjski cerkvi daljnovidno pridigo o "sožitju med narodi". Besedilo odklujeta jasnovidnost in pogum, s katerima je avtor utemeljil osnove, iz katerih izhaja pravica vseh ljudi, tudi manjšin, do lastnega materne jezika. V dvajsetih in tridesetih letih je v imenu slovenskih duhovnikov Julijske Benečije sestavil številne spomenice o političnih in verskih razmerah v škofijah na italijanski vzhodni meji. Postal je tako osrednja osebnost med slovenskimi katoličani v Trstu in Istri v obdobju fašističnega režima. Bil je zato nenehno pod nadzorom policije kot človek "nepreklicnih slovanskih čustev" in zaupnik škofa msgr. Luigija Fogarja.

Leta 1938 je prejel naslov prelata. Leta 1940 je sprejel službo sodnika na Cerkenem sodišču v Benetkah, kjer je kasneje spoznal kardinala Angelela Roncallija.

Med vojno je spodbujal soprobo, naj dosledno branijo človeške in krščanske vrednote. V zvezi z zapletenim dogajanjem okrog slovenske državljanske vojne jih je pozival, naj se politično ne opredelijo. Ob-

sodil je materializem in ateizem marksistične ideologije. Hierarhiji je svetoval, naj do jugoslovanskega partizanskega gibanja zavzame previdno stališče. Vključil se je v prizadevanja za pomoč internirancem v taboriščih v Chiesanuovi, Viscu in Gonarsu. Takoj po vojni je škofu Santinu naslovil spomenico, v kateri je izrazil nezadovoljstvo in pričakovanja slovenske duhovščine in vernikov v zvezi s cerkvenimi razmerami v škofiji. 15. avgusta 1945 je ponovno uvedel slovenski jezik v bogoslužje tržaških mestnih cerkva. Leta 1946 je ustanovil verski mesečnik Božji vrelci. V letih 1947 in 1948 je sodeloval s tržaškim katoliškim tednikom Teden.

22. maja 1947 je bil na predlog škofa Antonia Santina imenovan za apostolskega administratorja tistega dela tržaškopropske škofije, ki je bil po pariški mirovni pogodbi namenjen Jugoslaviji. Toda 24. avgusta 1947 je bil med podeljevanjem sv. birme v Lanišću v osrednji Istri žrtev brutalnega napada, ki ga je ob brezbriznosti krajevnih oblasti uprizorila skupina nasilnežev. V istem napadu je bil ubit drug duhovnik, Miro Bulešić, za katerega je bil sprožen postopek, da bi bil kot mučenec prištet med blažene. Msgr. Ukmar je bil v kritičnem stanju prepeljan v bolnišnico na Reko, kjer pa se je njegovo zdravje le izboljšalo. Komunistične oblasti so v zvezi s temi dogodki uprizorile proces-farso v Pazinu, na katerem je bil Ukmar obsojen na en mesec zapore in nemudoma izgnan z jugoslovanskega ozemlja. Po svoji vrnitvi v Trst je veliko trpel zaradi nesporazumov v zvezi z nekaterimi domnevnimi in neverjetnimi izjavami, ki so mu jih pripisovali in ki jih je sam zanikal. Kasneje je bila zadeva dokončno pojasnjena.

Po vrnitvi iz Istre je msgr. Ukmar živel v osamljenosti in se je posvečal študiju in duhovnemu razmišljanju. Poleg klasičnih jezikov je poglobljal svoje znanje vzhodnih jezikov, ki so jih uporabljali avtorji Sv. pisma. Poleg tega je redno obiskoval Tržaški astronomski observatorij, kjer je preučeval Jupitrove lune in Venerine faze. Sodeloval je tudi z revijo Annuario astronomico.

Iskan je bil kot voditelj duhovnih obnov in duhovnih vaj, kot

pridigar, kot spovednik in duhovni oče. Od leta 1948 do 1971 je sodeloval pri slovenskem katoliškem tedniku Katoliški glas in pri drugih verskih in kulturnih publikacijah. Od 1957 do 1959 je sodeloval pri Tržaški škofijski sinodi ter kot "promotor synodi" zastopal slovenske vernike. Poleg tega je poskrbel tudi za latinski prevod besedila. Leta 1959 je bil imenovan za apostolskega protonotarija.

Med II. Vatikanskim koncilom je bil povabljen, da je izrazil svoje mnenje v zvezi s problematiko jezikovnih manjšin v cerkvenem občestvu. Koncilskim očetom je pošiljal gradivo in predloge o reformi Cerkev, v latinščino pa je prevedel dve na koncilu odobreni shemi. Objavil je nekaj knjig, med katerimi tudi dve zbirki pridig, in sicer Naša daritev (1951) in Zadnja večerja (1954), nato knjigo Kratka zgodovina vesoljnih cerkvenih zborov (1963) in pa dve teološki razpravi, to sta Mariologija (1969) in Eshatologija (1972). Leta 1970 mu je Ljubljanska teološka fakulteta podelila častni doktorat v teologiji.

Umril je 2. novembra 1971 na svojem domu v Škedenju. Pokopan je bil na škedenjskem pokopališču, oblečen v talar, ki ga je nosil na dan zahrbtnega napada v Lanišću in na katerem so še bili sledovi tedaj prelite krvi.

Precejšnje število vernikov je izrazilo željo, da bi se začel postopek za prištetje msgr. Ukmarja k blaženim. Potem ko smo prejeli nihil obstat s strani Sv. sedeža, mislimo to tudi storiti.

Ko s to prošnjo seznanjamo različna cerkvena občestva, v katerih je Božji služabnik preživel leta svojega življenja in svoje službe, pozivamo vse, tudi posamezne vernike, da nam neposredno sporočijo ali pa dostavijo Cerkenemu sodišču te škofije (Škofijski ordinarijat, ul. Cavana 16 - 34124 Trst) vse vesti, iz katerih bi lahko izhajali podatki, ki bi potrjevali ali zaničali sloves svetništva Božjega služabnika.

Ker je treba poleg tega na podlagi kanonskega prava zbrati vse spise, ki se mu pripisujejo, s tem RAZGLASOM ukažemo vsem, ki jih mogoče posedujejo, da z dolžno naglico dostavijo omenjenemu Cerkenemu sodišču vsak spis, katerega avtor je Božji služabnik in ki še ni bil izročen postulatorju. Naj spomnimo, da "spisi" niso le natisnjena dela, temveč tudi rokopisi, dnevniki, pisma in vsako zasebno pisanje Božjega služabnika. Kdor bi rad ohranil izvirnike, lahko predloži primerno overovljene kopije.

Končno določamo, da se ta RAZGLAS za dva meseca izobesi na vratih škofijskih ordinariatov v Trstu, Gorici, Kopru, Ljubljani in na vratih župnijskih cerkva Sv. Mohorja in Fortunata v Rojanu, Sv. Jožefa v Ricmanjih, v cerkvi Starega sv. Antona v Trstu, Sv. Lovrenca mučenca v Škedenju, katedrale sv. Justa v Trstu, v Gorici in v Ljubljani ter da se poleg tega objavi v škofijskih tednikih Trsta, Gorice, Kopra in Ljubljane.

V Trstu, na škofijskem ordinariatu, 26. januarja 2002

+ EVGEN RAVIGNANI, ŠKOF
MSGR. VITTORIO CIAN,
ŠKOFIJSKI KANCLER

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (20)

ZVONE ŠTRUBELJ

Tudi zakrament svetega reda ne izbrše in ne zapostavlja osnovnega krščanskega bratstva. Tudi tu lahko skiciramo nekaj piteh prihodnosti Cerkev. Katere?

-Dano nam je sanjati, da bo Cerkev - ne da bi postala "demokracija", kar sistemsko ni možno (ne more pa biti niti monarhija niti piramidalna hierarhija) - čedalje bolj omogočala demokratične procese v prid bratskega občestva. O demokratičnih procesih znotraj Cerkev se danes na področju teologije veliko piše. Skoraj vsi članki, ki sem jih bral, se začnejo tako ali podobno: "Kdor želi spregovoriti o vprašanju Demokracija in Cerkev, nima lahke naloge. Cerkevno

politično se znajde na spolzkem področju. Na področju teme, ki je še tabu..." (prim. AGG-Vortrag Kirche und Demokratie im Horizont von Vatikanum II). Cerkev ni ne hierarhija, kar bi dobesedno pomenilo, da ji vladajo hierarhi. Vlada ji Bog sam v Jezusu Kristusu. Cerkev tudi ni demokracija, ker v njej ne odloča ljudska večina. Toda, če je Cerkev občestvo, "communio", kot sem ga večkrat definiral, živi v njej zakon aktivne soudeležbe. "Participatio actiosa" je prav tako postal tipičen izraz Drugega Vatikanskega koncila. Idealno ga je uresničila liturgična reforma. Marsikdo gleda naprej z upanjem, da se bo podobno zgodilo na področju odločanja v krajevnih in pokrajinskih Cer-

SVETNIK TEDNA

28. FEBRUARJA

SILVESTER ČUK

ROMAN, OPAT

Ko je rimsko cesarstvo v petem stoletju začelo razpadati zaradi vdora vojaških krdel Hunov in Germanov na njegova tla, je bilo zadržanje ljudi zelo različno. Eni so se vdajali brezbriznemu uživanju, saj se tako in tako nič ne da rešiti, drugi pa so se umikali pokvarjenemu svetu in iskali rešitve za svoje duše. Čas propadanja stare rimske veličine je zbudil tudi rast duhovnosti, požrtvovalne ljubezni, pokore in obilne molitve. Dokaze o tem najdemo v življenjepisu svetega Romana, ki ga je sestavil Gregor Tourski. Zunanji dogodki so ga bolj malo zanimali, našo pozornost obrača bolj na nadnaravne resničnosti in čudeže božje milosti.

Glede svetega Romana ne vemo natančno ne za čas ne za kraj rojstva. Po nekaterih podatkih lahko sklepamo, da je bil rojen nekaj let pred letom 400 v Sekvaniji, kraju, ki se je imenoval po reki Sekvani, današnji Seni. Svetna izobrazba ga ni mikala, čeprav je imel priložnosti zanj, bolj mu je seglo v dušo vse, kar je slišal in bral o Bogu in Odrešeniku. Z največjim veseljem je izvrševal telesna in duhovna dela usmiljenja. Odpovedal se je ženitvi in sklenil živeti samo za Boga in hoditi po poti popolnosti, pogrešal pa je duhovnega vodnika.

V domačem kraju ni bilo menihov, zato je šel proti jugu, v Lyon, in tam poiskal preizkušene opata sv. Sabina. Romanu je dal brati življenjepis velikih vzhodnih puščavnikov in knjigo različnih redovnih pravil, ki jo je nedavno prej napisal Janez Kasijan. Roman je s trezno razumnostjo preudarjal, kaj bi mogel sam posnemati. Ko si je bil na jasnem glede lastnih zmoglosti, se je naselil v samoti. Daleč od človeških bivališč je odkril studenec, ob njem nekaj obdelovalne zemlje in toliko gozdnih sadežev, da mu je zadostovalo za najskromnejše preživljanje. Uredil si je bomo bivališče in začelo se je novo življenje, razdeljeno med molitev, branje in ročno delo. Kraju je dal ime Condat. Tam je imel svoj mir in neskaljeno srečo. Pa ne za dolgo.

Kmalu je prišel za njim njegov brat Lupicin. Roman ga je sprejel in postal njegov duhovni voditelj. Brata sta bila po značaju zelo različna: Roman blag in uvideven, Lupicin pa trd in zahteven. Ko so prihajali vedno novi mladi ljudje in so se jima hoteli pridružiti, je Lupicin mnoge odbil. Vendar se jih je kmalu nabralo toliko, da so sezidali samostan in Roman je postal njegov opat. Da bi se izognil napetostim, je dal zgraditi še en samostan in v njem je za opata postavil brata Lupicina.

Oba samostana sta se med seboj lepo dopolnjevala. Kolikor bolj so naraščale dolžnosti, toliko bolj si je opat Roman prizadeval za ponižnost in zvestobo v službi. Ustregel je tudi sestrji, ki ga je prišla prositi, naj bi ustanovil tudi samostan za ženske, ki bi bil povsem ločen od sveta. Roman je odhajal tudi drugam, kjer so ga prosili za ustanavljanje novih redovnih naselbin. Tako je prišel v stik s škofom Hilarijem iz Arelate, ki ga je posvetil v duhovnika, dasi se je Roman imel za nevrednega za duhovniški poklic.

Malo pred smrtjo je romal na grob mučenca sv. Mavricija blizu Ženeve. Kmalu po vrnitvi v Condat se je zaprl v svojo celico in ni šel več med ljudi. Umril je 28. februarja, najbrž leta 464, nekako sto let prej, preden so prišli v Galijo, sedanjo Francijo, benediktinski menihi.

Ime Roman je pri nas kar precej pogosto, manj razširjena je ženska oblika Romana. Od svetnikov s tem imenom (nad 20 jih je) je najbolj znan prav Roman opat, zato večina tistih, ki jim je tako ime, goduje danes.

kvah. Pomislimo samo, koliko se je že spremenilo v pokoncilskem obdobju, ko je bila uzakonjena tudi institucionalna oblika sodelovanja in soodločanja laikov pri župnijskih in škofijskih pastoralnih svetih in na škofijskih in pokrajinskih sinodah. Počasi, a vztrajno se bližamo ne le decentralizaciji, ampak tudi demokratizaciji znotraj Cerkev same. Med škofi je po koncilu zaživelo prastaro pravilo zbornosti. Škofovski zbor s papežem na čelu je občestveni organ. Škofovske sinode na pokrajinski ravni imajo vse več pristojnosti. Prav tako je dobila svoj status škofovska konferenca. Papež Janez Pavel II. je v okrožnici "Ut unum sint" leta 1995 predvidel in napovedal še en korak decentralizacije, namreč uvedbo polnopravnosti pri masov in primatov, kar bi katoliško Cerkev približalo vzhodnim Cerkvam. Nadalje je načelno sinodalnost v Cerkvah že od začetkov živo pravilo. Na novo pa se razvijajo še druge oblike skupnega, bolj demokratičnega od-

ločanja na škofijski ravni. Gre za raznorazne organe svetovanja in soodločanja, svete za posamezna pastoralna področja, veliko je že tudi projektov skupin, ki na ravni škofije združujejo posvečene služabnike in laike. Tu se odpirajo zares nove možnosti, ki si jih še ne znamo predstavljati (prim. Communio, Fuchs, 160-162).

V resnici imamo v Cerkvah več kot demokracijo. Imamo zavest, da pripadamo istemu božjemu ljudstvu in da ima vsakdo nenaodnostljivo vlogo. Znano je, da je Drugi Vatikanski koncil naredil vse, da bi po dolgih in številnih debatah dosegel soglasnost skoraj vseh.

-Pod vplivom južnega vetra lahko tudi sanjamo, da bo poslanstvo rimskega škofa, ki je za nas katoličane neobhodno potrebno, menjalo obliko in način izvajanja. To bi zblížalo tudi pričakovanja številnih pravoslavnih vernikov in bi bilo v prid eukumenskemu gibanju med krščanskimi Cerkvami.

DALJE

5

ČETRTEK,
28. FEBRUARJA
2002

S 1. STRANI

ŽLAHTEN

Ta zvočnost po izvajalcih neizbrisno oplaja današnje dni in bo še žive-la v prihodnosti, dokler bo naše pev-ce, dirigente in skladatelje gnala ne-vidna, nepotešljiva sila po glasbenem poustvarjalnem in ustvarjalnem ude-ilstvovanju. Mojštrovine markantnih "jubilarov" so izzvenele v šestih skl-ladbah, ki sta jih izvajala Mpz Lojze Bratuž iz Gorice z dirigentom Bogda-nom Kraljem in Jacobus Gallus iz Tr-sta pod vodstvom Janka Bana; zbora sta pač tesno povezana z velikima možema. Bratuževi in Vrabčevi, sicer različni osebnosti, ki sta se razdajali umetnosti in verjeli v primorskega človeka in njegovo ustvarjalnost, sta se izrisavali iz dramskih trenutkov-utrinkov iz njunega življenja, ki so jih izoblikovali večinoma mladi ljubi-teljski igralci iz Trsta in Gorice, Ele-na Leghissa, Melita Malalan, Alice Vi-sintin, Matej Klanjšček, Andraž Mer-molja, Rok Oppelli, Tomaž Susič in Božidar Tabaj. Slednjima je režiserka zaupala odgovorno nalogo opisa likov Lojzeta Bratuža in Ubalda Vrab-ca. Na odru so v vlogi današnjih u-čencev, ki premalo poznajo velike primorske ljudi, nastopili Tina Kralj, Saša Ferfolja in Danjel Simonettig. Dobro zaznavna je bila globoko ču-teča Bratuževa duša, ki je vse svoje mlade moči darovala za glasbo pri pevskem razdajanju in skladanju pre-dvsem nabožnih skladb, iz katerih izžareva nenehno iskanje novega po-polnejšega izraza. Ob njem, ki si je v veliki ljubezni do ruske umetnosti nadel vzdevek Sočenko, je zaživela tudi podoba njegove predrage družice Ljubke Šorli, preizkušene, a zato še milejše in vseodpuščajoče pesni-ce. Poleg njiju so na odru v bolj hu-domušem prikazu vzniknile klene značajske poteze Ubalda Vrabca, ki si je v ilegali dal psevdonim Miha. Kot kraška burja je preletel ves Kras

in pomagal pevcem in pevovodjem pri njihovem delu ter pisal krepkejšje, udarniške, tudi razigrane skladbe in bistro posegel v vsakdanje dogajanje z ostro ošiljenim peresom kot Mihec in Jakec ali kot pisec drugih satiričnih bodic. Mozaični portret glasbenikov je dobil natančnejše oblike v video-posnetku (realizacija Allcom), iz ka-terega so se oglašali Janko Ban, Bo-ris Pahor, Edi Race, Zorko Harej, Lojz-ka in Andrej Bratuž, Hilarij Lavrenčič, Gojmir Demšar, Sveto Grgič, Luisa Antoni in Nada Okroglič, ki so s svo-jimi besedami osvetlili osebnostne odtene in duhovne razsežnosti obeh ustvarjalcev.

V spored je bil vtakan tudi tempe-ramenten nastop dijaškega orkestra pod vodstvom mladega dirigenta Iztoka Cergola, ki je krstno izvajal dve Vrabčevi skladbi in znane Bratuževe Kraguljčke v Cergolovi jazzovski pri-redbi. Dodatnega žarkega nadiha je pesmim pridal polni glas Martine Feri, ki je izzval spontan aplavz mlajših poslušalcev. K večplastni zasnovi pro-slave je pripomogla tudi plesno izraz-na točka gimnastične skupine prvega razreda Družboslovnega in znan-stveno-tehnološkega liceja Simon Gregorčič iz Gorice pod mentorstvom Arianne Bogatec (koreografski koraki Bogatec-Rozzini). Mogočna Vrabče-va Zdravljica je s pevci in orkestrom sklenila večer, ki je v Trstu in Gorici napolnil veliko dvorano in navdušil poslušalce - med njimi sta bila ugled-na gosta, državni podsekretar RS Mi-nistrstvo za zunanje zadeve - Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zorko Pelikan, in generalna konzulka RS v Trstu, Jadranka Šturm Kocjan -, tako da so jim mladi glasbeniki na-klonili dodatek. Z zadovoljstvom mo-ramo k zapisanemu pripomniti, da je po dolgem času, vsaj v Gorici, pri-reditev ob dnevu kulture pritegnila izredno številčno in raznoliko publi-ko, ki je v zadnjih letih nekako prezre-la in obšla ta vselej odmevni narod-ni praznik.

OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE V TRSTU IN GORICI

SREČANJE Z VECCHIETOVIM UMETNIŠKIM SVETOM

Letošnjo osrednjo proslavo ob dne-vu slovenske kulture je spremljal večer, posvečen pogovoru o umetniškem o-rodju, oz. srečanje z Vecchietovim u-metniškim svetom. Najprej je Franko Vecchiet spregovoril in se pogovoril o svojem ustvarjanju v Kulturnem domu v Trstu, v petek, 22. februarja, nasled-njega dne pa v Kulturnem centru Loj-ze Bratuž v Gorici. Neobičajni dvoje-zični pogovor, pri katerem je sodelova-la likovna kritičarka Laura Safred, je bil v predverju KCLB in udeležilo se ga je lepo število poslušalcev, ki so zasta-vili likovniku marsikatero vprašanje o tem, kako sam gleda na razvoj umet-nosti, na njen pomen v času in prostoru. Hkrati je bila to predstavitev dvoje-zične publikacije z naslovom *La Boite a outils* (škatla za orodje), ki je izšla pred kratkim v založbi Pilonove galeri-je iz Ajdovščine, na pobudo njene di-rektorice Irene Mislej. V njej je zabele-žen dvogovor med Vecchietom in liko-vnim kritikom Giulio Montenerom o odnosu umetnika do orodja, ki ga upo-

FOTO BUMBACA

rablja za svoje ustvarjalno delo. Vec-chiet se je na svoji umetniški poti naj-prej spoprijel s slikarstvom, pozneje pretežno z grafiko, v zadnjem času pa se je lotil trodimenzionalnih nastavitvev. Na goriskem večeru je postavil na ogled instalacijo, osem radijskih sprejemni-kov različnih velikosti in različnih dob, iz katerih se je slišalo govorjenje v razli-čnih jezikih. Tolmačenje instalacije z na-slovom *Meje mojega jezika so moje mo-jeje sveta* je prepustil gledalcem.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 1.3. DO 7.3.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Fur-lanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino

Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz).

Slovenske odda-je so na sporedu

vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **petek, 1. marca** (v studiu Anka Čer-nic): Z vzhoda do juga: Različni glasovi sveta: potovanje med kraje in ljudi, da bolje spoznamo pisanost našega pla-neta. Gost je K.S. Karol (Rusija). - Pri-sluhnimo zborovski glasbi: Slovenski komorni zbor iz Ljubljane poje postne pesmi. - Za prijeten konec tedna: slo-venska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 2. marca** (v studiu Jan Leo-poli): Rubrika: 103 besede. O na-stanku in delovanju poštinih uradov v Brdih bo spregovoril filatelista Bran-ko Morenčič. - Poutpourri tujih viž.

- **Ponedeljek, 4. marca** (v studiu An-drej Baucon): Glasbeni mozaik z An-drejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 5. marca** Košarkarska tekma.

- **Sreda, 6. marca** (v studiu Danilo Čo-tar): Pogled v dušo in svet: Iz goriske preteklosti, 1. del. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 7. marca** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Tretji del kon-certa Slovenskega okteta v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 10. novem-bra 2001. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Vsako soboto je od 17. do 18. ure oddaja *Slovinci v Italiji*, ki jo ureja in vodi Martina Slavec.

Oddaja sledi aktual-ni problematiki v zamejstvu z zanimivi-mi pogovori. Uro pred oddajo so česti-tke in pozdravi naših

poslušalcev, kjer lahko svojo čestitko brezplačno pošljete v eter. Telefon: 003865 6281114.

Nova oddaja *Graditelji* je na spo-redu vsako nedeljo ob 10.30. Predstav-lja najpomembnejše primorske gra-ditelje slovenskega doma, ki so vse svoje moči zastavili za obrambo slo-venstva. Dokumentarno feljtonska od-daja skuša predstaviti zamolčane in pozabljene Primorce, med katerimi je veliko duhovnikov. V nedeljo, 3. mar-ca, bo oddaja predstavila življenje in delo znamenitega duhovnika in skl-adatelja Vinka Vodopivca.

Osrednja informativna oddaja je na sporedu vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi "ne-odvisni" mediji izpuščajo.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Go-ra (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Ti-njan (Trst). POZOR: Oddajnik na Ti-njanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

NOVA FILMSKA SEZONA GORICAKINEMA 2002

Stekla se je filmska sezona Kinoa-teljeja GoricaKinema GoriziaCinema 2001/02. Poteka v kinodvorani Vito-ria na Travniku v Gorici, in sicer v novi in najudobnejši dvorani številka 2, ve-dno s pričetkom ob 20.45. Vstopnica stane 4.20 evrov.

V četrtek, 28. t.m., bo na večeru XVI. Film Video Monitorja predvaja-na največja slovenska uspešnica sezo-ne, film Vojka Anzeljca *Zadnja večerja*; 7.3. bo na vrsti starosta portugalskega filma Manoel De Oliveira s filmom *Vrtni domov*. V četrtek, 14.3., je najavljen avstrijski film *Ljubka Rita* v režiji Jessice Hausner; 21.3. bo pred-stavljen film *Sladke sanje* Saša Podgor-ška, lanskega dobitnika Festivala slo-venskega filma v Portorožu.

Tel. 0481 33580; mail@kinoateljce.it.

JURIJ PALJK GOST KLUBA KRŠČANSKIH IZOBRAŽENCEV IZ KOPRA

POGLED NA ZAMEJSKO STVARNOST

MILAN GREGORIČ

Sredi februarja je bil gost Kluba krš-čanskih izobražencev iz Kopra primor-ski književnik Jurij Paljk, po rodu iz Vi-pavske doline, ki pa je pred četrto stole-tja postal zamejec "iz ljubezni", ker se je poročil s Furlanko in se k njej tudi preselil. Na dobro obiskanem večeru je gost podal kratak pregled zamejske stvarnosti skozi čas, s poudarkom na kulturi. Uvodoma je na kratko osvetlil življenje naših rojakov v Italiji v posa-melnih obdobjih zadnjega stoletja in predvsem tistih, ki so rušilno delova-la na zamejsko skupnost (fašizem, po-vojna ideološka razklanost, polstolet-ni mačehovski odnos matice do tiste-ga dela zamejske stvarnosti, ki ni bil po meri režima, sesutje dveh bank v prvih letih nastanka slovenske drža-ve, ki je potisnilo zamejsko gospodar-stvo za tri desetletja nazaj idr.).

Nato je prešel na sedanjí trenutek in se z grenkobo dotaknil najprej slo-venskega šolstva v Italiji, ki se pod u-darom demografskih, asimilacijskih in drugih procesov počasi sesuva. Za pri-mer je dal šolo pri Sv. Jakobu v Trstu, kjer je bilo še pred nekaj desetletji tudi po 1500 otrok, a je danes prazna in za-prta. Pri tem se je spomnil na eno od mazaških akcij, ko so na zidove šole na-pisali "Sciavo prega in italiano". To je bila zanj ena najhujših kletev, kar jih je kdaj slišal, kajti človek lahko resnično

moli samo v materinem jeziku. To so mu prisotni v dvorani potrdili s primeri ljudi, ki so zatajili lastno identiteto, a so pred smrtjo klicali slovenskega du-hovnika, ker se niso mogli posloviti od tega sveta v tujem jeziku.

Vrednotna izpraznjenost sodobne družbe, njen relativizem, modna in ne-jasna teza o multikulturalnosti vztrajno potiskajo slovenski jezik na obrobje. Za-nje jezik ni več vrednota, ampak samo še sredstvo komuniciranja. Tako se, v zamenjavo za slovenščino, sama od se-be ponuja angleščina, ki je priznana najbolj razprostranjeno, uporabno in učinkovito sredstvo komuniciranja. Slo-venska beseda se v zamejstvu, in sicer v svetu, še najbolj ohranja tam, kjer je prisotna Cerkev. Kaj človeku pomeni materin jezik, se zaveš, ko se preseliš v sredino, kjer ga ne moreš več uporab-ljati. Sam si ničlikokrat želi, da bi zjutraj, ko stopi iz domače hiše, vsaj kdaj pa kdaj slišal kak "dober dan". Ob veliki Kalvariji, ki jo mora zamejski književnik prehoditi, da lahko izda slo-vensko knjigo (napor ustvarjanja dela, iskanje sponzorjev, bremena promoci-je knjige itn.), se celo dva velika zamej-ska pisca (Boris Pahor in Alojz Rebula) odvrata od tiskanja slovenskih knjig ter iščeta izhod v prevodih. To je alar-manten znak, kajti brez jezika in knji-ge ni naroda. Ob tem zavzetem čustve-nem razglabljanju o jeziku se je Paljk prizadelo spotaknil ob sporočilo iz fil-

ma "en dan življenja Goričana", ko so člani Novogoričani označili zamejce v njihovem zavzetem boju za ohranitev slovenstva kot zastarele (back in time). To mladež je treba spomniti, da nara-da, ki se sam ne ceni, ki ne spoštuje last-nega jezika in kulture, tudi drugi ne cenijo. Tudi velika pričakovanja o glo-balnega zaščitnega zakona se sproti se-suvajo in se tako ta "sfabricirani" za-konski konstrukt, ob brezobzirnem izi-gravanju celo njegovih redkih uporab-nih določb, sprevača v pravo potegav-sčino. Zato bi Paljk pričakoval večjo po-moč Slovenije na vseh področjih, ker se bo sicer zdesetkano in utrujena slo-venska zamejska skupnost sesula. Morda je njena kultura še edino področje, ki vzbuja nekaj upanja s svojo živah-nostjo. Zadnji koncentrični italijanski pritiski na naše rojake v Italiji so sicer nekoliko utrdili njihove vrste, vendar ne bo mogoče dolgo vzdržati takih na-petosti. Pri tem je gost večera izrazil tu-di svoje začudenje in strah pred posku-som brezglave razprodaje slovenskih bank tujcem, in še zlasti kopske Ita-lijanom. To početje namreč navdaja človeka z občutkom, da je slovenska politika brez pravega kompasa. Tako oceno je na srečanju potrdil tudi Mar-jan Starc, ki je bil nekje na čelu fron-te, ki se je temu početju uprla.

V razpravi so prisotni soglašali, da ima lahko zanikanje lastne identitete katastrofalne posledice za nek narod,

saj so taki ljudje "podlaga tujčevi pe-ti". Vendar so hkrati opozorili, da je ob tej turopni podobi sedanje zamej-ske stvarnosti vendarle tudi kak za-rek optimizma, kajti ob obnovljenih pritiskih na celotno slovensko skup-nost ob zahodni meji, kot da se je po-novno prebudil in organiziral samo-obrambni instinkt Primorske in z njim tudi večja pozornost in skrb za do-gajanje v zamejstvu in ob meji na-sploš. Vznikle so posamezne celi-ce civilne družbe, ki so se organiza-cijsko raztegnile tudi prek meje in vključujejo v svoje vrste tudi zamejstvo (Društvo Tigr, Združenje književnikov Primorske idr.), kot tudi take, ki so si-cer organizacijsko omejene na slo-vensko stran meje, vendar gojijo inten-zivne stike tudi z zamejskimi rojaki (Mnenjsko gibanje za Slovensko Istro, Klub krščanskih izobražencev idr.). Člani teh celic vse več obiskujejo kraje, kjer se prek meje zbira slovenstvo (Draga, Donizzetti, Bazoviška gmaj-na, Opensko strelisce, kulturni domo-vi po vaseh ipd.). Pred par dnevi so npr. obiskali kraje ogroženega Je-remitišča predstavniki petih celic ci-vilne družbe iz Kopra, se iz prve roke seznanili z njihovo mučno zgodbo, jim čestitali k odločni in pogumni drži, izrazili svojo solidarnost in ponu-dili vsakršno podporo v dometu svojih moči. Tako bodo morda ravno novejši pritiski, ob svojih rušilnih učinkih, ven-darle tudi mobilizirali celotno primor-sko skupnost ob meji. Kajti znano je, da nobeno zlo ne prihaja samo, am-pak prinaša tudi nekaj dobrega s se-boj.

KULTURNI CENTER BRATUŽ / PRVA ANTOLOŠKA RAZSTAVA DEL ANTONA MIHELIČA

PRIMORSKA POJE

V soboto, 2. marca, se začneja 33. revija pevskih zborov Primorska poje, ki bo letos obsegala 28 koncertov v različnih krajih Primorske, ne glede na državno mejo. Sodelovalo bo 170 pevskih zborov, od katerih jih je 53 zamejstva.

V zamejstvu bo prvi koncert v Marjinem domu v ul. Risorta v Trstu. V nedeljo, 10. marca, pa se bosta na Trbižu srečali Primorska in Koroška poje. V občinskem kulturnem centru bodo nastopili trije primorski in ravno toliko koroških zborov ter domača pevka skupina.

Gorica bo gostila to revijo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v nedeljo, 17. marca. Kot prejšnja leta bo Primorska poje obiskala prvo nedeljo v aprilu tudi videmsko pokrajino z nastopom zborov v cerkvi sv. Florjana v Zavarhu v Terski dolini. Dva dni prej pa bo revija v Trečah.

V petek, 12. aprila, se bo šest zborov predstavilo v Športno kulturnem centru Danica na Vrhu sv. Mihaela, naslednji dan pa v Zgoniku.

Štandreška župnijska dvorana Anton Gregorčič bo gostila zbor v petek, 19. aprila, Marijin dom pri Sv. Ivanu pa v nedeljo, 21. aprila.

Revijo Primorska poje prirejajo Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta.

KOROŠKA POJE

Krščanska kulturna zveza iz Celovca prireja v nedeljo, 3. marca 2002, v Domu glasbe v Celovcu že tradicionalno revijo Koroška poje, letos že 30. po vrsti. Letošnja revija je posvečena 100-letnici rojstva pesnice in učiteljice Milke Hartman in dr. Joška Tischlerja, dolgoletnega predsednika Slovenske prosvetne zveze, ustanovitelja Narodnega sveta koroških Slovencev in ustanovnega ravnatelja Slovenske gimnazije v Celovcu. Koncert bodo oblikovali razni zbori iz Podjune in Roža s pesmi Milke Hartman, ki so jih uglasbili razni skladatelji.

Zveza slovenske katoliške prosvete bo zastopala Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice, ki bo pod vodstvom Bogdana Kralja tudi sodeloval na tem priložnostnem koncertu Koroška poje 2002 s skladbami na besedilo Milke Hartman.

Prisotnost primorskega zbora na tej pomembni pobudi Krščanske kulturne zveze utrjuje že dolgoletno plodno sodelovanje med Primorci in Korošci.

FOTOGRAFIJE IZ NIZA ODSEVI

V Mestni galeriji v Novi Gorici (lepa, okrogla galerija je v stavbi Gledališča) bodo v torek, 5. marca, ob 20. uri slovesno odprli fotografsko razstavo Antonia Živkoviča. Umetnika in fotografije iz ciklusa *Odsevi* bo predstavil eden vodilnih slovenskih likovnih kritikov in domačin Brane Kovič, ki je prispeval tudi kritični zapis o umetniku in njegovem fotografskem opusu v spremni katalog razstave.

Antonio Živkovič je po rodu iz Trbovelj, odrasel je v Novem mestu, v Ljubljani dokončal fakulteto za elektrotehniko, je letnik 1962, a je že od leta 1989 član Društva fotografov Slovenije. Je svobodni kulturni delavec-fotograf, za svoja fotografska dela je prejel vrsto nagrad.

Fotografsko razstavo v nizu *Odsevi* sestavljata dva dela. Osrednji del razstave predstavlja mozaik fotografij v velikosti dva metra in pol krat tri metre in pol. Sestavlja ga 784 fotografij manjšega formata, ki dajejo kot celota (gledano od daleč) podoben industrijske krajine. Mozaik bo prvič razstavljen javnosti. Drugi del razstave pa sestavlja petdeset fotografij formata 30 krat 40 centimetrov. Drugi del razstave pa je bil že predstavljen v mali galeriji Cankarjevega doma.

ODKRIVANJE MIHELIČEVEGA LEPEGA SVETA

V Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici so minuli petek, 22. t.m., odprli lepo in sploh prvo antološko razstavo likovnih del slikarja Antona Miheliča ob dvajseti obletnici njegove smrti. Razstavo je priredilo združenje Ars iz Gorice, je pa sad večmesečnega napornega dela prof. Joška Vetriha, prof. Vide Bitežnik in prof. Hijacinta Jusse, ki so na Tržaškem, Goriškem in v videmski pokrajini našli zasebne zbiratelje likovnih del, da so le-ti posodili Miheličeva dela za lepo razstavo.

Odprija razstave se je udeležilo ogromno ljudi, kar je najlepši dokaz, da je v naših krajih še veliko ljubiteljev umetnosti, izjemno število razstavljenih slik pa priča o navezanosti slovenskih ljudi na slikarja, o katerem je na razstavi zelo lepo spregovoril v slovenskem in italijanskem jeziku prof. Joško Vetrih. Predvsem pa je pomembno, da je ob razstavi izšel lep katalog razstave v dveh jezikih in v izborom reprodukcij Miheličevih del in s prvim, nepopolnim, a zato še toliko bolj pomembnim popisom njegovih likovnih del, ki jih hranijo ljubitelji lepe umetnosti na Tržaškem, Goriškem in v Kanalski dolini. Razstava je prav zato še toliko pomembnejša, saj vrača spomin na slikarja, ki je prišel živeti v naše kraje iz Škofje Loke, je živel od slikanja in je pri nas ustvaril najlepša dela. Miheličeva razstava je lep primer razkrivanja in odkrivanja bogastva, ki ga hranimo pri nas, in je tudi izjemno lepo dejanje društva Ars, ki je iz pozabe potegnilo dobrega slikarja, mu tudi popravilo krivico, saj je minuli dvajset let njegovo delo ostalo večini slovenskih ljudi, predvsem mlajšemu rodu nepoznano in zakrito.

O tem je v uvodnem pozdravu spregovorila predsednica društva Ars prof. Lucana Budal, ki je tudi izrekla javno zahvalo vsem, ki so razstavo omogočili, še posebno obema slovenskima bankama, ki sta omogočili izid kataloga. Za glasbeni utrinek je na odprtju razstave poskrbel gojenka Slovenskega centra za glasbeno vzgojo

FOTO BUMBACA

Emil Komel Marta Lombardi, ki je s flavto pričarala prijetno vzdušje, nakar je spregovoril prof. Joško Vetrih, čigar poseg objavljamo v celoti.

Pričujoča retrospektivna razstava je prva po osebni razstavi, ki jo je Anton Mihelič imel meseca maja 1977 v tržaški občinski galeriji. V času te razstave je zbolel in od takrat si ni več opomogel, da bi razstavljal. Čeprav se je zadnji dve leti moral zdraviti v kliniki Bonvicini v Bocnu, je do zadnjega našel moč, da je slikal in igral klavir. Umrli je 5. oktobra 1981 in nekaj dni kasneje bil pokopan na bociškem pokopališču.

Mirno lahko rečemo, da je bil Mihelič po razstavi v tržaški občinski galeriji nekako pozabljen in v našem kulturnem prostoru ni bilo o njem več slišati. Pravzaprav so pa že pred njegovo smrtjo uradna kritika in slikarski krogi radi prezrli Miheličev opus in le bežno omenjali njegovo razstavno dejavnost. Mihelič je sicer stal nekoliko ob strani, oddaljen od vodilnih umetniških krogov. Da lažje razumemo, v tem ambientu so imeli vodilno besedo tisti umetniki, ki so bili aktivnejši glede na avantgardo, na politične, javne in kulturne zainteresiranosti in ki so v povojnih letih prispevali k živahnemu razvoju umetniškega življenja v naših krajih (še posebej mislim na Avgusta Černigoja, Lojzeta Spacala in Jožeta Cesarja). Mihelič je bil slikar, ki je veliko slikal in ki je tudi živel od slikanja. Imel je dobro tehnično in akademsko

pripravo. Študiral je na umetnoobratni šoli v Ljubljani, na umetnostni Akademiji v Pragi in se več let izpopolnjeval pri priznanih italijanskih slikarjih, ki so poučevali na Akademiji v Firencah in v Rimu. Med temi je bil tudi Felice Carena, s katerim je slikar navezal dolgotrajen prijateljski odnos.

Umetnost je Miheliča prevzemala v celoti. Slikal je hitro in z veliko lahkoto, a ni bil površen; v resnici je bil zelo natančen. Bil je spreten risar in odličen kolorist. Reči moramo tudi, da je nosil v sebi umetniški nemir, bil je neutrudljiv popotnik, umetnik, ki je živel v svojem svetu, daleč od vsakodnevnih skrbi, povsem zatopljen v svoja videnja lepote in harmonije. Ljubil je nepredvidljivost nemirne eksistence, ki ga je pogosto silila na dolga potovanja. Prepotoval je Avstrijo, Francijo, Španijo, se neprehajoma premikal po Italiji, raziskal vsak kotiček naših krajev od Trsta do Trbiža, nešteto krat upodobil našo očarljivo domačo pokrajino, ujetost med Kras in Julijske Alpe.

Študijska zanimanja in življenjske zahteve so ga pripeljale v Italijo in ponudila se mu je priložnost, da bolje spozna italijansko umetnost 19. stoletja. Še posebej ga je prevzel "povratak k redu", ki je s svojimi ideali po tradiciji, po povratku k staremu, k pristnosti in zanesljivosti kompozicije ter bohotenju barv prevladoval v kulturnem vzdušju dveh prejšnjih desetletij in ki je v italijansko umetniško življenje prinesel nekaj umirjenosti po pretresih,

ki jih je izzvala avantgarda v prvih desetletjih stoletja.

V tistih letih je Mihelič izoblikoval svojstven, čeprav nekoliko eklektičen slikarski izraz. Njegova hotenja so osredotočena predvsem na to, da ovrednoti pokrajino, portret in tihožitje na tradicionalen figurativen način. Le-te je umetnik izražal z že preverjeno, povsem osvojenim impresionistično izkušnjo in z bolj uporabljivimi oblikovnimi dosežki, ki mu jih je nudila moderna umetnost. Včasih je nanašal barvo le s konico čopiča, hitro in gosto kot neopresionisti; drugič z barvno silovitostjo, ki zelo spominja na izkustva nordijskih ekspresionistov in fauvistov; pa spet s kristalno čisto Cezannovo potezo, ki je pri Miheliču tanjša in bolj nežna, omejena skoraj na stilističen znak, tehnično sredstvo, da bi dal kompoziciji lahkoto in pri tem ne vplival preveč na telesnost danega.

Zamisel razstave sem nosil v sebi že dolgo vrsto let. Uresničila se je po zaslugi društva Ars, še posebej po osebnem zanimanju Vide Bitežnik in Hijacinta Jusse ter ob trudu vseh, ki so aktivno sodelovali pri pripravi in postavitvi. Razstava je antološka značaja in obsega dela od leta 1942, ko se je Mihelič izpopolnjeval v slikarstvu na Umetnostni akademiji v Firencah pa do leta 1978. Slike prihajajo iz zasebnih zbirk na Goriškem in na Tržaškem. V katalogu je tudi seznam, sicer skromen, slik v Kanalski dolini. Slike so razdeljene po temah: Tržaški zaliv in tržaška obala z Devinom in Miramarom, goriški in tržaški Kras, Goriška Brda, Kanalska dolina z Višarjami, Trbižem, Žabnicami, Ovcjo vasjo, Belopeškimi jezeri; je tudi vrsta portretov, nekaj krajin iz Taormine, z Gardskega jezera, iz Pariza in Rima, eno tihožitje in dve risbi.

Na razstavi bomo spoznali značilnosti Miheličevega slikanja glede na njegove zamisli, izbire in tudi vplive raznih umetnostnih tokov na njegovo izražanje. Priznati moramo, da mu je uspelo ohraniti nedotaknjen odnos pristne povezave z danim; prav tako mu je uspelo ohraniti sposobnost, da je bil vedno "odkrit do samega sebe" - kot je o njem menil Felice Carena, - kar nedvomno predstavlja ob skrbni za kompozicijo in veliki pozornosti za barvne vrednote značilnost in eno največjih odlik njegovih del.

GOSTOVANJE V SSG-JU / ŽUPANOVA MICKA

LINHARTOVA MICKA V TAUFERJEVI REŽIJI

Slovensko stalno gledališče je v lanskem sezoni predstavilo z velikim uspehom pestro uprizoritev veseloigre *Ta veseli dan ali Matiček se bo uoženo*. Ljubezenske dogodivščine v glasbeni omaki so prepričale domačo in širšo slovensko publiko; publika vseh starosti je navdušeno sprejela zamisel Vita Tauferja, ki je z vrstoglavim režiserskim mehanizmom sprožil smeh in zabavo.

Beseda Antona Tomaža Linharta bo letos v Trstu spet zaživela na odru Slovenskega stalnega gledališča, tokrat s prav tako znano komedijo *Županova Micka*. Predstavil jo bo gostujoči ansambel Prešernovega gledališča iz Kranja, ki ga sestavljajo Matjaž Tribušon, Darja Reichman, Gregor Čušin, bivša članica igralskega ansambla SSG-ja Vesna Pernarčič, Rok Vihar, Tine Oman, Pavel Rakovec, Robert Kavčič in Ciril Roblek.

Zgodba barona Tulpenheima, ki bi se v imenu svojega plemiškega naslova hotel poigravati z dvema ženskama, je vsem dobro znana. Linhart jo je povzel iz nemške literarne zakladnice in jo priredil za slovenski oder, kjer je bila

prvič uprizorjena leta 1789. Richterjeva komedija *Vaški mlin* je tako postala *Županova Micka*, prvo slovensko posvetno gledališko delo.

Klasik slovenske dramatike je v dveh stoletjih doživel nešteto uprizoritev na profesionalnih in ljubiteljskih odrih; med najnovejšimi sodi postavitev, ki jo je režiser Vito Taufer predstavil v lanskem sezoni Prešernovega gledališča v Kranju. Taufer je izredni poznavalec Linhartovega opusa, ki je postal plodovita osnova za razvoj njegove ustvarjalnosti, saj je s svojimi nenavadnimi sposobnostmi na področju umetnosti variacije zaslužil visoka priznanja. Tudi kranjska *Županova Micka* je postala uspešnica, ki je doživela odobravanje publike in kritike. Slavko Pezdir (Delo) jo je na primer označil kot "odrsko, človeško in socialno domišljeno predstavo, ki z ostro stiliziranimi dramskimi značajmi in zapleti bistroumno, hudomušno in blago nostalgичno spregovori o trajnejših lastnostih in življenjskih gibalih v nas".

Abonenti Slovenskega stalnega gledališča si bodo lahko ogledali ko-

medijo radovljiskega mojstra kot četrto predstavo v abonmaju namesto napovedanega *Ivanova* Antona Čehova, ki ga je vodstvo bilo prisiljeno črtati zaradi finančnih težav, ki v letošnji sezoni močneje pogojujejo redno delovanje tržaške ustanove. *Županova Micka* je goriške abonente obiskala že v ponedeljek, 25., in v torek, 26. februarja. V Trstu pa si bomo ogledali premiero v petek, 1. marca, ob 20.30, ponovitve pa se bodo zvrstile v soboto, 2. marca, ob 20.30, v nedeljo, 3. marca, ob 16. uri in v ponedeljek, 4. marca, ob 20.30, ko bo na vrsti predstava z italijanskimi podnapisi.

SSG: PONOVIŠE IZVEN ABONMAJA

Pred kratkim je v Kulturnem domu v Trstu bila premiera izvenabonmajske odrske postavitev dveh monodram z naslovom *Za grizljaj ljubezni*, ki ju je s pronicljivo pretresljivo zrežiral Marko Sosič. Prvo, monolog ženske, ubijalke lastnega ljubimca, *Okus po moškem* Slovenke Drakulič, sodobne avtorice, je v primernem prostorskem prizorišču, pododru, markantno in s prepričljivo distanco izvajala Maja Blagovič. Drugo monodramo, *Norčeve zapiske* kitajskega pisca Lua Xuna, pa je na stranskem odru v napeti interpretaciji odigral Aleš Kolar.

Ponovitve teh srhljivih uprizoritev, ki sta ob premieri in dosedanjih ponovitvah imeli dober sprejem publike, bodo v torek, 5. marca, v sredo, 6. marca, v četrtek, 7. marca, vsakič ob 20.30; v nedeljo, 10. marca, pa ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu. Zaradi omejenega števila sedežev v pododru in na stranskem odru je rezervacija nujna. Blagajna Slovenskega stalnega gledališča sprejema rezervacije na telefonski številki 040 362542 od ponedeljka do petka, od 11. do 15. ure. Abonenti SSG-ja lahko izberejo to predstavo kot sedmo v letošnjem abonmaju ali pa lahko izkoristijo kupon.

POMEMBNO KULTURNO SREČANJE

BORIS PAHOR GOST HRVAŠKEGA KONZULATA

FOTO KROMA

Generalni konzulat Republike Hrvaške je prejšnji teden priredil v svojih prostorih pomemben kulturni večer, katerega protagonist je bil pisatelj Boris Pahor.

Večer je spadal v sklop rednih kulturnih pobud, ki jih hrvaško diplomatsko predstavništvo ponuja tržaški kulturni srenji. Številnemu občinstvu sta Pahorja in njegovo delo predstavili prof. Marija Pirjavec in prof. Tatjana Rojc, še najbolj

zanimiv in privlačen pa je bil sam pisateljev nastop. Boris Pahor je namreč spregovoril o slovensko-hrvaških odnosih v našem prostoru v luči lastnih življenjskih izkušenj iz obdobja fašizma, druge svetovne vojne in tudi povojnega obdobja.

Na večeru, ki ga je popestril nastop okteta Odmevi iz Saleza, je prisotne pozdravil tudi hrvaški generalni konzul v Trstu Vjekoslav Tomašić.

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 25. februarja, priredilo zanimivo okroglo mizo o postopku za beatifikacijo msgr. Jakoba Ukmarja, ki se je slovesno začel 5. februarja na tržaški škofiji. Ob tej priložnosti je v svojo sredo povabilo postulatorja za Ukmarjevo beatifikacijo, škedenjskega dušnega pastirja Dušana Jakomina, vodjo Slovenskega pastoralnega središča v Trstu msgr. Marija Gerdola, ki je cerkveni pravdnik v okviru posebnega sodišča za beatifikacijo, zatem še prof. Tomaža Simčiča in prof. Silvo Resinovič Valenčič.

Po besedah Tomaža Simčiča je med Slovenci v Italiji prav Ukmar bil pričevalec za vero, tako da njegova karizma lahko postane opora krščanski skupnosti tudi v današnjem času. Ukmar je bil namreč ena redkih osebnosti, ki je v ljudski zavesti veljala za svetniško. Pred kratkim začeti beatifikacijski postopek pa prinaša po Simčičevem mnenju tudi neslutene možnosti za krajevno pastoralno in kulturo.

Dušan Jakomin je nekoliko obrazložil potek beatifikacij-

FOTO KROMA

skega postopka. Slednji bo potekal v dveh delih: prvi del bo v Trstu in bo po Jakominovih besedah trajal vsaj tri ali štiri leta. Pregledali bodo Ukmarjeve spise ter njegovo življenje, poleg tega pa bodo zaslišali tudi okoli 25 prič. Priče se nahajajo v Trstu in v Sloveniji. Ko se bo tržaški del postopka končal, bo zbrano in urejeno gradivo romalo v Rim, kjer bosta vse skupaj pregledali teološka in zgodovinska komisija. Za dokončno beatifikacijo je potreben

tudi čudež: v primeru, da se slednje dokaže, bo Ukmar razglašen za blaženega, v primeru dokazov o dodatnih čudežih pa utegne tudi biti razglašen za svetnika. Potrebno je gledati tudi na gospodarsko plat zadeve, saj postopek terja tudi nezanemarljive stroške. V ta namen je bil ustanovljen tako imenovani Ukmarjev sklad, cilj pa je si zagotoviti vsaj 60-70 milijonov lir (okoli 30.000-36.000 evrov).

Msgr. Gerdol je orisal vlo-

go cerkvenega pravdnika, ki mora skrbeti za javni blagor in za izvajanje zakona. V primeru beatifikacijskega postopka mora to biti duhovnik, ki mora dobro poznati lik kandidata in ki mora pripraviti zasliševanje prič, kateremu je tudi dolžan prisostvovati. Silva Valenčič je, opirajoč se na knjigo Alojza Rebule o Ukmarju (katero je tudi prevedel), orisala nekatere značilnosti Ukmarjeve osebnosti (npr. redoljubnost, tiho, umirjenost itd.) ter njegovo vlogo v polpretekli zgodovini krajevne Cerkve in primorskih Slovencev.

Na splošno pa je bila na večeru potrjena zavest o tem, da je Jakob Ukmar idealen kandidat za beatifikacijo ravno zaradi svojega življenja: bil je izredno strog do samega sebe in hkrati odprt do sočloveka, odlikovala ga je izredna humanost, do konca je bil pokoren Cerkvi, čeprav je vedno povedal svoje mnenje. Zato, je bilo rečeno, če se beatifikacijski postopek zaključi pozitivno, bo to za našega primorskega človeka pomenilo velik dvig.

PREJELI SMO

POJASNILO GLEDE RADIJSKE MAŠE

Glede radijskega prenosa sv. maše iz Rojana smo v februarjski številki Našega Vestnika, ki ga izdajajo dušni pastirji na Tržaškem, v članku Življenje v krajevni Cerkvi, ki ga s kratko podpisuje dj, brali željo, da se ne bi nič spremenilo oziroma da bi tudi drugi zbori sodelovali pri oblikovanju slovenske svete maše v rojanski župni cerkvi, od koder vsako nedeljo in praznik od leta 1965 oddaja Radio Trst A. Prebrali smo tudi vabilo, naj bi se tudi drugi oglašili in izrazili svoje mnenje, tako ga posredujemo.

Odbor Zveze cerkvenih pevskih zborov se sklicuje na stališča Sveta ZCPZ, ki so bila izražena na seji 23. januarja 1998 na Opčinah in v istem smislu potrjena na nekaterih naslednjih sejah Sveta ter na občnem zboru 22.01.2001. Stališče je bilo tudi objavljeno v 2. številki publikacije *Glas naših zborov*, se pravi glasila ZCPZ, ki je izšlo leta 1999. Tako na str. 14. omenjenega glasila beremo, da je prisotnost na omenjeni seji Sveta ZCPZ rojanski organist in zborovodja prof. Mamolo ponovno predlagal, da bi v Rojan prihajali zbori iz raznih krajev Tržaške, Goriške in Benečije in pri njej sodelovali s petjem. V ta namen je tudi vzpostavil stike z raznimi ustanovami in zbori ter duhovniki, da bi rešili organizacijske probleme.

Organisti in pevovodje, ki so bili prisotni na omenjenem sestanku Sveta, pa so bili mnena, da bi bilo bodisi s pasto-

ralnega bodisi z zborovskega vidika bolj koristno, ko bi radio obiskoval posamezne župnije in tako s svojo prisotnostjo spodbujal delo v teh krajih. Sam radio pa bi na ta način lahko bolj opravljal svojo funkcijo prisotnosti na teritoriju. Po daljši razpravi se je izoblikovalo stališče, ki je bilo tudi predstavljeno duhovnikom, da bi radio po cel mesec oddajal iz ene cerkve. Med tem časom bi lahko pri bogoslužju pel domači zbor. Seveda bo ta zamisel terjala še veliko dela na ravni pogovorov in koordinacije med Zvezo cerkvenih pevskih zborov, župnijami in vodstvom tržaškega sedeža vsedržavne radijskotelevizijske ustanove RAI.

Članek, iz katerega smo navedli ta odlomka, v nadaljevanju utemeljuje smiselnost in koristnost tega predloga, ki bi gotovo vsem dejavnikom prinesel same pozitivne premike. Radio bi imel možnost bolj zanimivega oddajanja in posredovanja radijskih reportaž iz raznih krajev, kjer živi manjšina v Italiji in kjer je še danes sv. maša ob 9. uri, če je ura problem pri tem oddajanju. S pastoralnega vidika pa bi bil ta mesečni radijski obisk koristen vzgib za motivacijo samih duhovnikov in vseh, ki pomagajo pri oblikovanju sv. maše, se pravi bralcev beril, strežniških skupin, cerkvenih pevskih zborov, da bi se bolje pripravili za darovanje bogoslužja in samih vernikov, da bi bolj vneto sodelovali.

Razlogov je torej dovolj, da bi vsi omenjeni dejavniki, v korist slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, nagovorili vodstvo javne radiotelevizijske službe v Trstu in ga prepričali v smiselnost in občo, tudi radijsko korist tega predloga.

IZVRŠNI ODBOR ZCPZ

MILJE / PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE IN DRUGE POBUDE

DOŽIVETJA S PREŠERNOM IN PIAZZOLLO V MILJAH

DAVORIN DEVETAK

FOTO KROMA

Prejšnji konec tedna so v Miljah počastili Prešerna na svojstven način. V petek je v župnijski dvorani Društvo Slovencev Miljske občine priredilo lepo in prigrčno prireditev za Dan slovenske kulture, naslednjega dne pa, ob sočasnem osrednjem praznovanju v tržaškem kulturnem domu, sta v Verdijevem gledališču nastopila dva mlada, a uveljavljena predstavnika slovenske glasbene kulture: pianistka iz Čedad Paola Chiabudini in tržaški harmonikaš Aleksander Ipavec, s poklonom melodijam velikega Argentineca Astora Piazzolle.

Tradicionalno slavlje miljskih Slovencev so uvodoma popestrili mladi pevci slovenskega vrta in osnovne šole iz Milj, ki so se lepo izkazali. Zbor učencev COŠ Bubnič je vodila sestra Karmen Koren. V nadaljevanju programa so še nastopili MePZ Jadran iz Milj, ki ga vodi domačinka Marta Vodopivec, duo harmonikašev, sicer gojenecv klasične harmonike na Glasbeni matici, Giulia Valassi in Erik Kuret, ki je nastopil tudi kot solist, ter dekliska skupina Valentin Vodnik iz Doline, ki jo vodi Tatjana Jercog. Domači zbor je zapel tudi nekaj tržaških ljudskih v Vrabčevi priredbi, dekleta iz Doline pa tudi nekaj priredb pred kratkim umrlega Ignacija Ote. Oba zbor sta zaključila prireditev z *Zdravljico* v Premrlovi uglasbitvi, tedaj je vse občinstvo v dvorani vstalo. Med prireditvijo je imel priložnostni nagovor predsednik

društva Jurij Vodopivec, ki je ob veliki udeležbi občinstva še posebej pozdravil občinskega odbornika Itala Santora ter dolinsko didaktično ravnateljico Ksenijo Dobrila. Vodopivec je naglasil razliko z občutjem lanske proslave, ko je bilo v ospredju navdušenje zaradi sprejetja zaščitnega zakona. Vsi zastoj in težave, ki so nastopili v zvezi z (ne)izvajanjem zakona, pa so prinesli nemalo grenkobe in slabih občutkov. Vendar, po Vodopivčevih besedah, je prav kultura tisti povezovalni in oporni dejavnik, ki nam bo še naprej pomagal, kot v preteklosti, tudi pred novimi preizkušnjami in izzivi.

Ob prijetni družabnosti je bila v prodaji knjiga spominov Kiljana Ferluge Med svojimi in tujimi ljudmi, ki jo je lani izdal Gospodarska zadruha Vesna iz Milj; sin Samo je očetovo pisano zapuščino zbral in uredil. S tem smo hoteli poudariti navezanost in hvaležnost miljskih Slovencev do tega neutrudne-

ga šolskega in javnega delavca (1919-1996), ki je s peščico drugih sotrudnikov tukajšnjemu življu priboril slovenski vrtec, šolo in vsestransko priznanje.

V soboto zvečer pa je vsem ljubiteljem spregovorilo magično vzdušje tanga, ki ga je postavil izvirni trio dveh instrumentov in glasu: omenjenih izvajalcev in tržaškega igralca Angela Mammettija. Na eni strani smo bili priča dobro uigranemu in mestoma ganljivemu dialogu klavirja Chiabudinijev in klasične harmonike Ipavca, oba sta pedagoška kolega in profesorja Glasbene matice v Trstu, Gorici in Benečiji. Lirične štimmunge in obsesivne ritme plesne glasbe, ki "zaživi opolnoči", so spremljali stih v prozi velikega Argentineca, ki je umrl pred desetimi leti.

Otožne, strastne, prestopniške, nekonformistične, krvave in ljubeče zgodbe buenosaireškega podzemlja, ki jih je pripovedoval Mammetti, so svojsko odmevale v katarzičnem

nastopu obeh glasbenikov. Zlasti "Ipo" Ipavec se je skoraj fizično spojil z magično komunikacijo tipk in meha harmonike, ki najlepše pooseblja značilnost južnoameriške umetniške govornice - neločljivo mešanico veselja, razposajenosti, pisanih barv, trpljenja in melanholije. Trio je že nastopil v Trstu, Topolovem, Piranu, Milanu, Svečah na Koroškem in ima napovedane turnee v Sloveniji, Bosni, Argentini. Njihova CD zgoščenka *Omaggio a Piazzolla (Poklon Piazzolli)* pa je v prodaji tudi v Tržaški knjigarni.

Društvo "Musica Libera" in odborništvo za kulturo občine Milje, prireditelja večera, pa imata na sporedu še druga sorodno ubrana glasbena srečanja, vedno v gledališču Verdi ob 20.30: v soboto, 9. marca, bo *Potovanje skozi judovsko glasbo* z nastopom dua Khasal: klarinet Davide Casali in harmonika Aleksander Ipavec; v soboto, 23. marca, bo koncert glasbe *Acid Funky - Jazz* s skupino Edy Meola Hipotomes Group (Edy Meola, Aleksander Ipavec, Tomislav Hmeljak); v petek, 5. aprila, bo koncert avtorske pop glasbe s skupino Paolo Bembi Band; v petek, 19. aprila, bo koncert sodobne klasične glasbe: na sporedu bodo dela Ligetija, Nona, Stockhausna, Kagla, Manzonija, Cageja, Bucchija, v sodelovanju s Festivalom sodobne glasbe Luigi Nono; v petek, 3. maja, pa bo večer z naslovom *Tribute to Pink Floyd*. Za informacije: urad za kulturo občine Milje, tel. 040 3360340.

DAN SPOMINA MED TRŽAŠKIMI SKAVTI

BAKLADA PO MESTU IN IZLET NA ZASNEŽENI MATAJUR

JADRANKA CERGOLO

„Na srečo je skavtizem razširjen skoraj v vsaki razviti državi sveta in obstaja že organizacija, ki združuje vse te skupnosti. V vsaki državi je cilj skavtizma isti: gre za pomoč bližnjemu; in s tem enim in istim ciljem lahko, kot velika mednarodna skupnost, zremo v prihodnost in uresničujemo daljnovidne načrte. Pri naši vzgoji razvijamo bodisi duševno kot fizično plat otroka, da lahko postane aktiven član svoje družbe in razvija v pozitivno smer svoj čut državljanstva. Če namreč vsak v svojem okolju 'igra svojo igro', bo po celem svetu prišlo do pozitivnega razvoja družbe, do veselja, dosegel se bo lahko tisti cilj, za katerim že dolgo stremi človeštvo: Mir in Dobrobit med ljudmi.“

Že nekaj let po ustanovitvi skavtskega gibanja je Baden Powell v nekem članku za angleški *The Times* pisal te vrstice in ugotavljal, da se skavtsko gibanje ne preneha širiti in nastajajo tudi skupnosti, ki vsa ta gibanja združujejo in koordinirajo. Podobna skupina deluje tudi v Trstu, ki predstavlja v celotni Italiji pravi rekord, saj je v našem mestu prisotnih kar sedem skavtskih organizacij, česar nima nobeno drugo mesto. Dokaz tega povezovanja in združevanja je bila tudi sobotna baklada, organizirana ob priložnosti Dneva spomina. To je dan, ko se vsi skavti sveta spominjo na svojega ustanovitelja Badena Powella, rojenega 22. februarja 1857. Tržaški skavti so se ob tej priložnosti zbrali na bakladi in se z baklami v rokah spustili z griča sv. Justa vse do Velikega trga, na katerem je bila krajša slovesnost. Program se je za vse tržaške klanovce (mladi od 16. do 20. leta starosti) še nadaljeval v prostorih Karitas, kjer so imeli skavti bedenje,

med katerim so se vneto in srčno pogovarjali o odnosih med sabo in o tem, kako in v kolikšni meri znajo sami prisluhniti drugemu.

Naslednjega dne, v nedeljo, 24. februarja, pa se je 80 razposajenih skavtov in skavtinja zbralo na enodnevnem izletu na Matajur in pod geslom "naberi si moči in izkušnje v mladih letih, da boš lahko čimbolj koristen drugemu in družbi nasploh" preživelo čudovit dan, ki so ga zaznamovali sinje nebo s soncem, ledeni veter, zasneženi vrh, predvsem pa družba prijateljev in urjenje spretnosti. Izlet je bil namenjen vsem tržaškim vejam, volčičem in volkuljicam, izvidnikom in vodnicam, roverjem in popotnicam ter seveda vsem voditeljem. Izleta se je udeležilo kar lepo

število skavtov navkljub gripam, proslavam, športnim dejavnostim, ki so potekale v našem prostoru. Naj omenimo še, da se je tržaški skavtom pridružil še goriški klan in predstavnik Novega mesta, kar ponovno dokazuje, da ideal skavtizma združuje ljudi iz različnih krajev. Tržaški skavti pa so si za cilj izbrali ravno najvišji vrh v Benečiji, da bi svojim mlajšim članom razkazali lepoto tega tako malo poznanege dela zamejstva in pripovedovali o raznih Čedermacih in o zgodovini tamkajšnjih krajev.

Sicer ledeni veter, ki je vel pod vrhom in na samem vrhu Matajura, ni ustavil pogumnih skavtov, niti najmlajših ne, ki so se le povzeli do vrha, si tam ogledali kapelico in nato pridrseli kar po plastičnih vrečah do

Doma na Matajuro, kjer so jih pogostili s toplim čajem. Dan se je nato nadaljeval v znamenju iger na snegu, katerih so se veselili prav vsi, od najmlajšega volčiča do najstarejšega voditelja. Pozno popoldne pa se je sonce že nagibalo k zatonu, tako da so se skavti počasi odpravili do najbližje vasi, Matajur, in se tam srečali s tržaškim duhovnim vodjo, Tonetom Bedenčičem, in z Ivom Miklavcem, ki sta darovala sv. mašo v cerkvi v Matajurju. Utrujen, a razposajeni skavti so nato stopili na avtobuse in svoj praznik nadaljevali tudi na poti domov, ko jih je spremljalo veselo prepevanje ob spremeljavi kitar, saj vsi verjamejo, da "se bodo srečali, se videli še kdaj".

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

GOSTOVANJE PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA IZ KRANJA

A.T. Linhart

ŽUPANOVA MICKA

REŽIJA Vito Taufer

V petek, 1. marca, ob 20.30 - red A, F;
v soboto, 2. marca, ob 20.30 - red B, E;
v nedeljo, 3. marca, ob 16. uri - red C;
v ponedeljek, 4. marca, ob 20.30 - red D, T.

OBVESTILA

POSTNI GOVORI v cerkvi sv. Jakoba. Na tretjo postno nedeljo, 3. marca, bo ob 16. uri p. Janez Šamperl govoril na temo: *Bog od davnej trka na naše srce*. Isti dan bo v šentjakovski cerkvi celodnevno česčenje sv. Rešnjega Telesa.

MESEČNA MAŠA za edinost bo v Marijinem domu v ul. Risorta v ponedeljek, 4. marca, ob 16. uri. Vabi Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev vabi v ponedeljek, 4. marca, na srečanje z direktorjem Luke Koper Brunom Koreličem. Govoril bo na temo *Gospodarsko sodelovanje med Trstom in Koprom v evropskih perspektivah*. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3, ob 20.30.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca in Klub prijateljstva vabita k duhovni pripravi na Veliko noč, ki bo v sredo, 13. marca, ob 16. uri pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. Delle Docce 34.

OBPRVI obletnici smrti msgr. Marijana Živica poteka akcija za obnovo starega župnišča v Sočergi v slovenski Istri. Kdor želi finančno prispevati v ta

namen, lahko svoj dar pusti v trgovini Fortunato v ul. Valdirivo 23 v Trstu.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca sporoča, da je v uradu v ul. Donizetti 3 v Trstu v četrtem nadstropju vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu od 15. do 17. ure na razpolago odbor-
nik, ki bo dajal pojasnila vsem, ki bi bili pripravljeni pomagati pri njenem delu kot tudi tistim, ki bi potrebovali pomoči. Za marec sta to datuma: 4. in 18. marec.

DAROVI

ZA NOVI glas: Cerkevni pevski zbor od Sv. Ivana ob vsakoletni nabirki 51 evrov; Janko Jazbec 80.000 lir.

ZA KARITAS v Ajdovščini: E.D. 50 evrov; B.S. 25 evrov; Vilma Sancin 25 evrov.

ZA CERKEV v Ricmanjih: M.B., Trst, 100.000 lir.

ZA KAPELO p. Leopolda v Domju: N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV v Mavhinjah: namesto cvetja dragi Mariji Legiša daruje družina Terčelj 50 evrov; v spomin na Feliceja Krmeca darujejo njegovi soletniki šempoljske fare 60 evrov.

V OKVIRU POBUD OB 50-LETNICI SZSO

ODPRTJE RAZSTAVE IN NAGRAJEVANJE LITERARNEGA NATEČAJA

Slovenski zamejski skavti in skavtinja nadaljujejo s pobudami ob 50. obletnici organizacije. Tokrat je na vrsti tržaški Kras. V petek, 1. marca, bodo v Marijanšču na Opčinah ob 20.30 odprli razstavo o skavtizmu s slikami in predmeti od l. 1952 do danes. Podelili bodo tudi nagrade literarnega natečaja, ki predstavlja eno od številnih pobud ob 50. obletnici. Žirija se je že pred dnevi sestala in izbrala tri zmagovalce, ki bodo razglašeni ob tej priložnosti. Poleg odprtja razstave bo na vrsti še ogled filma

z utrinki iz petdesetletne zgodovine organizacije. Ogled razstave bo možen še v naslednjih dneh, in sicer v soboto, 2. marca, od 15.30 do 19.30 in v nedeljo, 3. marca, od 10. do 13. ure in od 15.30 do 19.30. Razstavo bodo nato kraški skavti prenesli v nabrežinsko župnišče, jo tam odprli v četrtek, 7. marca, ko bo ponovno možen ogled filma. Razstava bo odprta še v soboto, 9. marca, od 15.30 do 19.30 in v nedeljo, 10. marca, od 10. do 13. ure in od 15.30 do 19.30.

(JC)

PREDAVANJE KARMINE ŠILEC

V soboto bo v prostorih društva Fran Venturini iz Domja zborovodski seminar, ki ga bo vodila Karmina Šilec. Šilčeva je mednarodno priznana strokovnjakinja za otroško in mladinsko zborovstvo, ki je lani za projekt *Vampirabile* s svojo komorno zborovsko skupino Carmina slovenica prejela Prešernovo nagrado, t.j. najvišje državno priznanje. Mladinski zbor Carmina slovenica je samo vrh cele vzgojne piramide,

ki se začne pri predšolski mladini. Zveza slovenskih kulturnih društev prireja sobotni seminar v sklopu zborovodske šole, ki deluje letos prvič na Glasbeni matici in pri organizaciji katerega sodeluje še Zveza cerkvenih pevskih zborov. K organizaciji sobotnega seminarja je pristopilo tudi društvo Fran Venturini, ki nudi prostore in sodelovanje otroškega zbora. Seminar bo potekal v soboto, 2. marca, ob 16.30 do 19.30 in je odprt občinstvu. LA

DEVIN / PREŠERNOVA PROSLAVA

DOŽIVET PRAZNIK SLOVENSKE BESEDE IN PESMI

Praznovanje dneva slovenske kulture v Devinu je bilo letos v znamenju sodelovanja med osnovnima šolama Josip Jurčič-Karel Štrekelj s sedežem v Devinu in OPZ Ladjica, ženskim zborom Devin in Fantij izpod Grmade. Bil je to doživet praznik slovenske besede in pesmi. Uvodoma je pred številno občinstvo v večnamenskem prostoru v osnovni šoli stopil otroški zbor Ladjica in pod vodstvom Olge Tavčar ter ob spremljavi pianistke Barbare Corbatto zapel prvi sklop pesmi. Sledil je nato dobro pripravljeni del, ki so ga podali šolarji. Malčki so se poklonili pesniku Prešernu s pesmima, ki sta mu bili posvečeni, večji pa so podali splet pesmi raznih pesnikov in občinstvo nagovorili z močno povednimi mislimi avtorjev, kot so Gradnik, Gruden, Šorlijeva in drugi. Ustvarili so venec recita-

FOTO KROMA

cij in zapetih pesmi, ki nas je vodil v razmišljanje o pomenu in vlogi jezika ter pisane besede, a tudi slovenske prisotnosti v

teh krajih ter vztrajnega boja za obstoj in razvoj na svoji zemlji. Sledil je nastop ženskega zbora Devin, ki se je poklonil

Maksu Pirniku ob 100-letnici rojstva ter lani umrlemu Ignaciju Oti. Didaktična ravnateljica dr. Marina Castellani pa je v svojem priložnostnem nagovoru razmišljala o vlogi šole v našem prostoru in o tem, da je zlasti v sedanjem času, ko se za šolstvo napovedujejo velike reforme, važno, da je šola aktivno povezana z okoljem in prostorom, iz katerega prihajajo učenci. Otroški zbor Ladjica je nato podal še tri pesmi, ki so jih na Orifov instrumentarij, s kitaro, na čelu, s flavto in klavirjem spremljali sami otroci. Prešernovo proslavo je sklenil MoPZ Fantje izpod Grmade. Ob koroški ljudski pesmi so pod vodstvom Iva Kralja občuten podali še Prešernovo nezakonsko mater v uglasbitvi samega Kralja in večer zaključili z znano Vrabčevco Zdravljico.

PREJELI SMO

ODPRTO PISMO SINDIKATU SLOVENSKE ŠOLE

Namesto kronike o predstavitvi Izvestja 1985-2000 objavljamo pismo večjega števila udeležencev večera.

Vabilu na predstavitev zbornika Izvestje 1985-2000, ki je bila v Kulturnem domu v Gorici v petek, 22. februarja, je bilo navedeno, da "bo (predstavitvi) sledila uprizoritev satiričnega kabareta v priredbi Barcaffe' teatra, torej "utile cum dulce": poleg glavnega dela, predstavitve, še kulturni program, kot je na takih prireditvah navada.

Na (zaključnih) šolskih prireditvah navadno izvedejo kulturni program šolske skupine iste ali drugih šol, da pokažejo, da se poleg pridobivanja znanja ukvarjajo tudi s kulturno dejavnostjo. Ker predstavitev ni bila izrecno šolska prireditev, toda v tesni zvezi s šolo, so pač organizatorji po svoji uvidevnosti poiskali drugačno rešitev.

Vabilo je podpisal Odbor Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica.

Zbornik sta predstavili šolnici in urednici dr. Nataša Paulin in prof. Lučana Budal, prva z uvodnim nagovorom, druga pa z razlago vsebine. Številno občinstvo ju je nagradilo z odobravajočim ploskanjem. Sistematično sestavljeno, likovno lično izdelano in za zgodovino naših šol važno delo je vse pohvale vredno in uredniški odbor zasluži polno priznanje za svoj trud.

Za lepo in prijetno podano predstavitev je prišel na vrsto kulturni del - sarkastični kabaret.

Satira ali sarkastično delo je literarna zvrst, ki v verzih ali prozi zbadljivo ali ostro smeši neumnosti ali slabosti svoje dobe, negativne pojave vsakdanjega življenja in človeške napake (po: Jože Glonar - Poučni slovar, 1933 in Jože Toporišič - Slovenski pravopis, 2001). Ima torej pozitivni vzgojen pomen. Kar so štirje glumači in njihov režiser prikazali na odru, ni bilo satirično delo, po vsebini pa sploh ne! Katere so "slovenske" razmere,

ki naj bi jih kabaret prikazal in torej smešil (kot je PD dan pred predstavitvijo naznanil)? V predstavi niso bile prikazane "slovenske" razmere, pač pa nekaj čisto drugega. Ni tu mesto, da bi ocenjevali nastopanje, ki je pogosto prehajalo v groteskno in so si sledili kvantarski in dvoumni izrazi in geste. Toda molčati ne moremo. Star latinski izrek je: Qui tacet, consentire videtur, to je: kdor molči, se očitno strinja. Če gremo molče mimo nedostojnega začetka - začne se s p....., in to kar dvakrat, konča pa se z zaničljivo gesto - in mimo prostaško podanega ljubezenskega akta med možem in ženo za spočetje otroka, pa ne moremo molčati glede vsebine, glede smešenja in sramotnega sestavin krščanske vere: Bog Oče, Sv. pismo, maša oziroma mašno povzdigovanje, angeli ipd. Kako je mogla biti taka nizkotna uprizoritev vključena v program prireditve, ki je bila povezana s šolo, torej z vzgojo! Kako je mogla biti vključena uprizoritev, ki sramoti korenine našega naroda in našo kulturo, saj je le-ta zrasla iz krščanske kulture in se ob njej opajala! Slomšek docet! Nastop satiričnega kabareta je bil v nasprotju s tem, kar je dr. Nataša Paulin v uvodu v Izvestje zapisala: "Mlad generacija (...) se bodo morale, poleg znanja in usposabljanja, zavedati tudi svojih korenin (...), skrbeti za ohranjanje naravne in kulturne dediščine."

Kdo je odgovoren za tako, milo rečeno, neprimerno povzeto šolo z Barcaffe' teatrom? Organizator, Odbor Sindikata slovenske šole, naj ne zameri, da ga vprašamo - prireditev je bila javna, ali je Odbor vključil v program nastop satiričnega kabareta in ali je poznal oz. se zanimal, kakšna je vsebina kabareta? Če ga ni vključil oz. se ni zanimal za vsebino, ali kakšno stališče bo zavzel do takega nastopa?

PROF. MARTIN KRANNER,
SLEDI VEČ PODPISOV
ŠOLNIKOV IN NEŠOLNIKOV

KATOLIŠKI DOM-KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ŠTIRIDESETLETNICA GORIŠKEGA HRAMA

FOTO BUMBACA

V ponedeljek, 25. t.m., je poteklo natančno štirideset let od slovesnega odprtja Katoliškega doma, ki je danes, po obnovitvenih delih izpred šestih let, poimenovan Kulturni center Lojze Bratuž.

To pomembno obletnico bodo v centru Bratuž primerno proslavili in obeležili v letu z vrsto kulturnih prireditev. Zato so

se člani in predstavniki vseh slovenskih ustanov, društev in zvez ter zborov, ki imajo sedež v Kulturnem centru Lojze Bratuž, sestali na srečanju, ki je bilo v torek, 26. t.m., da bi skupno naredili načrt praznovanja in obeležbe štiridesetletnice pomembnega slovenskega kulturnega hrama v Gorici.

Kdor je v zadnjem tednu spremljal dogajanje okrog Jeremitišča, kjer naj bi po namestnik občinske uprave zaradi širjenja avtopostajališča uničili slovenski zaselek, si verjetno postavlja težka vprašanja o tem, kje živimo, ali je Italija sploh pravna in demokratična država. To, kar se dogaja, namreč presega meje dostojnosti.

PETEK, 22. FEBRUARJA

Prejšnji petek, 22. februarja, so prišli zemljemerji že zjutraj in se lotili svojega dela na severnem delu Jeremitišča, na občinskih tleh. Slovenskim prebivalcem lepega zaseleka, kot je že navada, seveda ni bilo uradno vročeno obvestilo o njihovem prihodu oz. so nekateri prejeli sporočila, ki zaradi formalnih napak niso imela pravne vrednosti; zato tehnikom niso dovolili stopiti na svojo zemljo, kar jim je razložil tudi odv. dr. Damijan Terpin. Domačin in pred-

JEREMITIŠČE / NOVI ZAPLETI IN SREČANJE NA PREFEKTURI

NEKAJ NEMOGOČEGA!

DANIJELO DEVETAK

FOTO BUMBACA

stavnik Jeremitarjev Oskar Pavlič nas je prijazno sprejel in nam povedal, da se želijo pogovoriti z goriškim prefektom z upanjem, da bi ta zamrznil postopek razlaščenja. Ker pa so mu poslali prošnjo v slovensčini (kar nam dovoljuje zakon), je ta poromala nič manj kot v Benetke (!), da bi jo tam prevedli. "To je prava diskriminacija!" je

dejal; "prebežniki imajo v sprejemnih središčih ob sebi uradne prevajalce, za nas pa, ki živimo tu že več kot tisoč let, jih ni!" Pavlič nam je povedal tudi to, da so Jeremitarji vložili več prizivov na Deželno upravo sodišče; a tudi na tej "fronti" ni nič novega. Poleg tega je našel še nekaj kršitev zakonov. Nedavno je Jeremitarjem pisno

sporočil svojo zaskrbljenost in podporo predsednik Kučan, o zadevi Jeremitišča so govorili tudi v državnem zboru v Ljubljani. Pavličeva žena, prof. Vanda Srebotnjak, je dodala, da "spričo takega nezakonitega obnašanja ni več mogoče biti pasivni; treba je iti v protinapad, s tožbami..."

Medtem se je "temperatura" na severnih njivah v hladnem, a sončnem pomladnem dnevu postopoma višala. Jeremitarji in njihovi prijatelji (predstavniki Kmečke zveze, Slovenske skupnosti in Oljke ter drugih ustanov, tudi iz Tržaške) so miroljubno, a vztrajno ovirali delo zemljemercerjev z neprozornimi platni in s premikanjem traktorjev, tako da je občinski redar vzkliknil (seveda v italijanščini): "Spoditevi! E' un ordine!" (Zmaknite se! To je ukaz!). Prvič se je tudi zgodilo, da so redarji zbrane Jeremitarje in njihove prijatelje fotografirali in snemali. Zanimivo.

STRAN 16

SCGV KOMEL / ŠESTO SREČANJE Z GLASBO

MARIJA IN PEPI OŽBOT

DUO FAVERO NAVDUŠIL POSLUŠALCE

JOŽE ŠTUCIN

Duo Favero sestavljata violist Silvestro Favero in pianist Valter Favero. Mlada glasbenika, ki sta svojo nadarjenost potrdila že na mnogih tekmovanjih, z igranjem v znanih orkestrih ali komornih skupinah, pa tudi s snemanjem plošč, sta v dvorani Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu 19. februarja osrečila ljubitelje Šostakoviča, Brucha in Clarka.

Nekoliko redkeje slišana zasedba viole in klavirja je tokrat zazvenela v polnem sijaju. Viola z mehkim, polnim, a malce skrivnostnim zvenom se s klavirjem lepo dopolnjuje v celoto. Pravzaprav šele v taki kombinaciji lahko do potankosti spoznamo njene "zakrite" čare. Denimo gibkost, ki jo v godalnih sestavi vedno "prevzame" živahnejša in okretnejša violina. Ali pa neverjetna zmožnost oblikovanja melodije; viola je spevnejša, prijaznejša do poslušalca, nekako bolj diskretna, nevpadljiva, toda, če je zanjo napisana prava skladba, se razživi v svoji polnosti in izraznosti. Takih zvokov smo se naučili predvsem ob izvedbi Bruchove romantične Kol Nidrei, op. 57. Mojstrsko napisana skladba, za katero lahko rečemo, da sodi med najlepše v svoji dobi, je glasbenikom nudila obilo izraznih odtenkov. Seveda predvsem violistu, ki je nosilec glavne melodije, toda tudi pianist Valter Favero je svoj del partiture odigral izvrstno. Zelo natančno je sodeloval pri skupni igri in bil pri oblikovanju fraz solistu v vseh pogledih v veliko oporo. Zavedajoč se svoje "spremljevalne" vloge, se je ob pravem trenutku znal umakniti v diskretno ozadje, kjer se je v črno belih tipkah spletla prijetna harmonska podlaga za solistov pohod po čustveno obarvani partituri.

Manj prečipljivo je zazvenela uvodoma izvedena Šostakovičeva Sonata za violo in klavir, op. 147. Predvsem zaradi

kompozicijske zasnove, ki ne dopušča razigranosti v nobenem pomenu besede. Niti v smislu izvajalske sproščenosti niti "igrivosti" ali lahkotnosti. Delo je zamišljeno kot nekakšen dvogovor med glasbilo, ki pa se nikakor ne razživi. Stalno menjavanje vlog je občasno duhomorno, človek pa ima ob poslušanju občutek, da se "pogovarjata" dva gluhca. Verjetno prav zaradi te nenavadne oblike sonata nima prepoznavne karizme in ostaja bolj Šostakovičevski skok v stran, kar pa je za tega znamenitega ruskega skladatelja prav značilno; ob največjih umetninah se namreč pojavljajo tudi vprašljive enote, ki so le redko na programu izvajalcev. Ne moremo seveda zaobiti dejstva, da sta se glasbenika tudi ob tej skladbi na vso moč trudila iz nje izvleči čimveč, toda niti po formalni niti po muzikalni plati je nista uspela prav osmisлити. Vse drugače je med poslušalci zazarela Clarkova Sonata za violo in klavir, ki v treh stavkih gradi kontrastna razpoloženja. Osnovna tema je ljudski modus, okrog zlahtne melodije pa skladatelj prede zanimive vijuge harmonij. Občasno zelo romantično obarvane, spet drugič precej samosvoje in z nadihom modernizma, v vsakem pogledu pa zelo vsečno. Sonata je med poslušalci izzvala precejšnje zadovoljstvo, tako da so nastopajoča nagradili z burnim aplavzom. Dodatek za tako tople sprejem je bil Schubert. Drobna skladba z naslovom Pravljicne slike je zazvenela precej domače, skorajda "po naše", kot se je lepo izrazil glavni organizator priljubljenih koncertnih večerov Silvan Kerševan, ki pa je tudi že napovedal nov koncert iz cikla Srečanja z glasbo.

V sredo, 6. marca, bo v veliki dvorani KC Lojze Bratuž tematski večer, nastopajoči pa nam bodo predstavili skladateljski opus Ubalda Vrabca.

ZLATA POROKA NA PEČI

Zlata poroka je slovesnost, ki jo doživijo le redki pari. Marija in Pepi Ožbot sta si pred petdesetimi leti obljubila zvestobo v sreči in nesreči, boleznih in zdravju, in da se bosta ljubila in spoštovala vse dni skupnega življenja.

To obljubo sta obnovila 16. februarja v domači župnijski cerkvi sv. Katerine na Peči v krogu sorodnikov in znancev.

Sv. mašo in obred blagoslova "rink" je opravil domači žup-

nik in dekan Viljem Žerjal. Dne 16. februarja so se ju še posebej veselila sinova Jordan in Claudia ter vnuki Sebastian, Matteo in Nataša, saj sta Pepi in Marija preživela vseh 50 let v skupni skrbi za družino.

Danes se ob pogledu na preteklost zahvaljujeta Bogu in Materi Božji, da sta ju vedno spremljala, vsi mi pa, ki ju imamo radi, jima iskreno čestitamo in želimo obilo blagoslova.

ZALJUBLJENI KROKODILČEK V FEIGLOVI KNJIŽNICI

Nad štirideset malčkov iz vrta in prvih razredov osnovne šole je v ponedeljek, 25. t.m., v domačnosti Mladinske sobe Feiglove knjižnice, preplavljene s pravljicnim vzdušjem, razigrano pozdravilo predzadnje pravljice letošnjih Otroških uric, ki so olesale mrzle zimske dni. Zdaj, ko se pomlad že sramežljivo oglašja, bodo kmalu dale slovo.

Tokratno zgodbo so ob prisotnosti kamere slovenskega oddelka tretje mreže RAI pripovedovali dijaki 5. razreda Pedagoškega liceja Simon Gregorčič iz Gorice pod mentorstvom prof. Mihaela Pirih. Otroci so pridno poslušali pravljico, katere junak je bil krokodilek, ki ga je pomladni piš tako omamil,

da je zbolel za prečudno boleznijo: ljubeznijo! Vso pozornost je posvečal sloki žirafi, v katero se je zatreskal do ušes, a vsa prizadevanja so bila zaman. Vendarle je dočkal dan, ko mu je žirafa povrnila ljubeča čustva. Otroci so dijakinjam zatrjevali, da sami niso zaljubljeni, toda vseeno so z veseljem sprejeli veliko rožnato srce z okencem, v katerega so narisali obraz, ki ga imajo radi.

Tudi ponedeljkovo pravljicno srečanje je bila lepa priložnost, da so si mali udeleženci sposodili katero izmed privlačnih ilustriranih otroških knjig, ki jih ponuja dobro založena Mladinska soba.

Zadnja urica bo v ponedeljek, 18. marca, ko bo Majda Zavadlav pripovedovala o Hiši, ki bi rada imela sonce. IK

SPREMENBA PRAVILNIKA

RAJONSKI SVETI BREZ SLOVENŠČINE

Goriška občinska uprava je izdelala predlog za spremembo pravilnika delovanja rajonskih svetov, po katerem ostaja njihovo število nespremenjeno, čeprav bi jih nekateri radi skrcili od 10 na 5. Občina je novi pravilnik poslala najprej rajonskim svetom, da se o njem izrečejo, nato pa se je v torek, 26. t.m., začela diskusija v občinskem svetu. Rajonski sveti imajo v zvezi s pravilnikom velike pomisleke in so izdelali več predlogov, ki bistveno spreminjajo vlogo krajevnih uprav.

O pravilniku je na svoji seji 20. t.m., razpravljala tudi slovenska konzulta na goriški občini in soglasno sklenila, da predlaga občinski upravi, naj vnese v pravilnik člen, ki daje možnost uporabe slovenskega in furlanskega jezika na sejah rajonskih svetov in v odnosih le-teh z drugimi krajevnimi upravami. Občina naj poskrbi za ustrezno prevajanje. Predlog konzulte temelji na 7., 8. in 9. členu zakona z dne 15.12.1999 št. 482 in 8. in 9. členu zaščitnega zakona z dne 23.2.2001 št. 38. Konzulta tudi ugotavlja, da je bila raba slovenskega jezika že predvidena v prejšnjih pravilnikih in zato novi pravilnik, na podlagi že omenjenega zakona št. 38, ne sme znižati ravni zaščite, ki jo je manjšina že uživala.

Razprava v občinskem svetu je bila takoj živahna, saj so svetovalci Oljke predložili številne amandmaje, med temi tudi člen, ki predvideva rabo slovenskega in furlanskega jezika na osnovi zakona št. 482 ter prevajalsko službo.

Spricho številnih pripomb je predsednik sveta prekinil občinsko sejo in svetovalce obvestil, da se bo v kratkem sestala pristojna komisija, ki bo obravnavala predložene spremembe. Občinski svet pa bo z razpravo nadaljeval prihodnji teden.

BOLEČA IZGUBA ZA NAŠO SKUPNOST

POSLOVILI SMO SE OD SESTRE MIRJAM

V Zavodu svete Družine v Gorici smo se v ponedeljek, 25. t.m., poslovili od sestre Mirjam, ki je nenadno umrla prejšnji četrtek v Trstu. Pogrebno mašo je daroval goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, somaševalo je 26 duhovnikov z obeh strani državne meje. Pogreba se je udeležilo ogromno ljudi. Sestre iz tržaške province in tudi sestre iz Slovenije, Koroške in iz Bosne ter velika množica so pričale sestre ob molitvi na dvorišču. Nadškof je spomnil navzoče, kako se ob smrti redovnice dokončno uresniči spev iz liturgije: "Pridi, Kristusova nevesta!" Poudaril je, da je sestra bila čuteča do sirot v duhu ustanoviteljice, bila je skrbna vzgojiteljica, ljubeča in naravna. Pokojni sestra Mirjam se je toplo zahvalila za vse dobro, ki ga je bila storila. Spregovoril je tudi g. Karlo Bolčina. Med drugim je povedal: "Ljubezen do bližnjega in zaupanje v Boga, ki ju je prinesla s seboj od doma, posebno od mame, je razlila posebno v dveh hišah Šolskih sester, v starem Sirotišču in v novem Zavodu sv. Družine. Ko bi lahko kamni govorili, kaj vse je Gospod Bog naredil po njej, bi danes tem na travniku pred hišo in ob njej stari temelji pod zemljo kar hrumeli z besedo na dan in tile zidovi, ki nas obdajajo, hodniki, ki po njih ob večernih urah moli tišina, bi prepevali kolikokrat jih je sestra Mirjam prehodila, prenovila, osvežila in prezračila." Po maši smo sestro Mirjam spremili na pokopališče. Pokopal jo je g. Cvetko Zbogar.

Sestra Mirjam Kovic se je rodila v Sovodnjah 13. 1. 1936. Stopila je v noviciat v Rimu 8. 9. 1957 in položila večne obljube 9. 9. 1963.

Ko je bila stara devet let, ji je umrl oče na fronti na Razdrtem. Med bombardiranjem Sovodenj je bila ranjena in skupaj z drugimi ranjenci prenesena v

goriško bolnico. Kot vojna sirota je bila tri leta deležna vzgoje v zavodu Don Gnocchi v Firencah. Mati vdova je leta 1948 dobila delo v tekstilni tovarni v Podgori, da je lahko preživljala sebe in hčerki. Po opravljenih duhovnih vajah in po nasvetu sovodenjskega župnika g. Bogomila Breclja se je na dan karmelske Matere Božje, 16. julija 1955, Marija Viktorija - to je njeno krstno ime - odločila, da vsotopi v kongregacijo Šolskih sester v goriškem Sirotišču. Sestre so jo v dobi kandidature poslale v gospodinjstvo šolo v St. Jakob na Koroško. Po opravljenem noviciatu je napravila šolo za otroški vrtec v Rimu in nato še učiteljstvo v Trstu.

Bridke izkušnje iz otroških vojnih let so bile zanjo kot izziv, da se je kot redovnica-vzgojiteljica s celim srcem posvetila otrokom z raznovrstnimi socialnimi in drugimi težavami. Dolga leta je bila vzgojiteljica najprej v Sirotišču in nato v novem Zavodu svete Družine. Mnogim je bila krušna in duhovna mati. Vsestransko razgledana in žena globoke vere je znala vedno posegati z dobrimi in jasnim nasvetom. V svojem srcu je nosila zglede svoje matere in tudi nasvete redovnice-vzgojiteljice, ki jo je imela v mladih letih v Firencah.

V provinci so ji večkrat poverili odgovorne in vodstvene službe. Učila je predvsem s svojim zglednim redovnim življenjem,

vedno nasmejana in dobre volje. Telesno in duhovno trpljenje ter vse dnevne napore je znala prenašati brez pritoževanja. V vsaki stvari in v vsaki osebi je znala odkriti pozitivno stran. Ljubila je redovno skupnost in vsako sestro. Čim bolj je skušala izkoristiti čas dela in molitve. Vedno je znala dobiti prijazen in spodbudno besedo. Bila je odprtega in veselega značaja, znala se je prešerno pošaliti. Za vsako uslugo, ki je bila deležna, se posebej v zadnjem času boleznijo, je vedno našla tople besede za hvala. Četudi se je zaradi izkušnje vojnih grozot vedno bala smrti, se je nanjo zavestno pripravljala. Sredi velikega veselja, da se bo po končani terapiji vrnila iz bolnice domov, ji je nehalo biti srce v naročju sestre provincialke, s. Doroteje Rupnik, ki jo je prišla iskat. Bilo je popoldne, 21. februarja 2002.

Sestre Mirjam se bomo spominjali z veseljem, ki ga je delila vsem, s katerimi se je srečevala.

ZAHVALA

Šolske sestre Zavoda sv. Družine se zahvaljujejo g. nadškofu, vsem duhovnikom somaševalcem ter vsem, ki so na katerikoli način z nami sočustvovali s svojo navzočnostjo, darovi in cvetjem ter pospremlili

pok. s. MIRJAM

na zadnji poti.

Vsem Bog plačaj!

PROSVETNO DRUŠTVO PODGORA

FILEJEVA PROSLAVA

OB 40-LETNICI SMRTI

ODKRITJE UPODOBITVE prof. Mirka Fileja, delo domače likovnice Albine Pintar

FILEJEVE PESMI BODO IZVAJALI: Otroški pevski zbor Podgora, Orfiova skupina in otroci Osnovne šole Dobrovo, MoPZ Akord, MePZ Podgora, Mali tamburaški orkester-Števerjan, MePZ Francišek Borgia Sedej-Števerjan

O PROF. MIRKU FILEJU BODO SPREGOVORILI: Jožko Kragelj - duhovnik in kulturnik, Mirko Špacapan - glasbenik, Martin Kranner - mladina in šport

Župnijska cerkev v Podgori, nedelja, 10. marca 2002, ob 17. uri

SKRD JADRO IZ RONK v sodelovanju z OBČINO RONKE

vabi na

SREČANJE Z DOMAČO POEZIJO

SODELUJEJO:

pesniki: Filibert Benedetič, Jurij Paljk, Ivo Petkovšek in Liliana Visintin;

Aldo Rupel bo predstavil novo pesniško zbirko Znamenja; zgoniška vokalna skupina Odmevi, vodi Rado Milič; priložnostno misel po posredoval časnika Ivan Žerjal

Ronke, občinska sejna dvorana, sobota, 2. marca 2002, ob 20.15. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL v sodelovanju s KC LOJZE BRATUŽ

SREČANJE Z GLASBO 2001/2002

Liki naše preteklosti

UBALD VRABEC

Zbor Jacobus Gallus - Trst
Janko Ban, zborovodja

Komorna skupina in solisti
ArsAtelier

Jaz, Ubald Vrabec - videoportret

Velika dvorana KC Lojze Bratuž,
sreda 6. marca 2002, ob 20.30.

PD ŠTANDREŽ in OŠ FRAN ERJAVEC IZ ŠTANDREŽA prirejata

PROSLAVO OD DNEVU SLOVENSKE KULTURE

PROGRAM: nastop učencev osnovne šole Fran Erjavec iz Štandreža, govor, nastop MePZ Štandrež

Petek, 1. marca 2002, ob 20. uri v župnijski dvorani

Anton Gregorčič v Štandrežu. Vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KOSIĆ

KOSIĆ

Nova velika trgovina z otroško obutvijo
in športno konfekcijo
od marca v Gorici,
ul. Oberdan št. 9 (bivša trgovina Rosconi)

A2KIDS

OBVESTILA

SKPD F.B. Sedej iz Števerjana vabi v četrtek, 28. februarja 2002, ob 20.30 na Prešernovo proslavo ob 70-letnici smrti nadškofa Franciška Borgija Sedeja: Spomin na Sedeja, branitelja slovenstva. Priložnostni govor: prof. Tomaž Pavšič. Sodeluje MePZ Podgora, zborovodja Mirko Špacapan.

V PETEK, 1. marca, bo nekaj minut po 15. uri po vsedržavni televizijski mreži RAI 3 desetminutna oddaja v živo o srednji šoli Ivan Trinko v Gorici.

KULTURNI DOM - Gorica vabi na odprtje razstave japonskega slikarja Shuheija Matsuyame, ki bo v petek, 1. marca 2002, ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici, ul. I. Brass 20. Razstava bo odprta do 15. marca po tem urniku: od 9. do 13. ure in od 16. do 18. ure.

ACM - GORICA vabi k maši za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 4. marca, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

GALERIJA ARS - KC Lojze Bratuž: Anton Mihelič, spominska razstava ob 20-letnici umetnikove smrti. Razstava je odprta do 20. marca vsak torek in petek od 17. do 19. ure ter ob prireditvah v prostorih KC Lojze Bratuž, Drevored 20. septembra 85, Gorica.

ŽUPNIJA PEVMA - ŠTMAVER prireja izlet v Bratislavo od 22. do 24. aprila 2002. Vpise sprejema župnik g. Makuc na telefonski številki 0481 81096 vsak dan po 19. uri.

ROMANJE - IZLET v Umbrijo od 25. do 28. aprila z župnijo Štandrež; je še nekaj razpoložljivih mest. Vpisovanje v župnijskem uradu, tel. 0481 21849.

DAROVI

ZA MISIJONARJA Danila Lisjaka: N.N. 1.000.000 lir.

ZA G. Ernesta Roca, Romunija: N.N. 500.000 lir.

ZA SLOVENSKE misijonarje: N.N. 500.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Claudia z družino ob zlati poroki staršev Pepija in Marije 50,00; zlatoporočnica Pepi in Marija 150,00 ter za MPZ Rupa Peč 100,00 in za kotalkarje s Peči 100,00 E.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 50,00 E; Lidija Simčič Devetak 50.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: družina Tineta Devetaka v spomin na brata Antona 50,00; zlatoporočnica Marija in Ivan Semolič 150,00; sestra Olga in Ida ob zlati poroki brata Ivana in Marije 100,00 E.

ZA PD Štandrež: Ivanka Zavadlav 50,00 E.

SOŽALJE

Hvaležni Bogu, da smo lahko vzljubili sestro Mirjam zaradi njene velikodušnosti in ljubezni do otrok in ostarelih, se klanjamo njenemu spominu in izrekamo iskreno sožalje sestram ter sorodnikom. Skupnost družin Sončnica.

Šolska skupnost didaktičnega ravnateljstva Gorica - ul. Brolo se pridružuje žalovanju sester Zavoda sv. Družine. S hvaležnostjo se spominja s. Mirjam, ki je z ljubeznijo in strokovnostjo sledila otrokom naših šol. Za njeno delo in trud naj ji Bog bogato poplača.

ČESTITKE

Dosedanjemu odgovornemu uredniku Novega glasa dr. Legiši se tiskarna Budin zahvaljuje za dobro sodelovanje v teh letih in obenem vošči novemu odgovornemu uredniku Juriju Paljku obilo uspeha.

Športno združenje Olympia se zahvaljuje dosedanjemu odgovornemu uredniku dr. Dragu Legiši in ga pozdravlja; hkrati čestita novemu uredniku in prijatelju Juriju Paljku za novo odgovornost pri našem listu.

Dne 20. februarja je na tržaški univerzi diplomirala iz germanistike z odliko in pohvalo Sara Terpin. Novopečeni doktorici čestitajo mama Slavka, tata Emil, sorodniki in prijatelji.

Naši novi doktorici Cristini ob pomembnem študijskem uspehu priskrbo čestitamo mama, tata in Irena.

Ob tako lepem uspehu na koncu študijske poti čestita botri Cristini Bednarich Gaja.

Prejšnji ponedeljek je z najvišjo oceno in pohvalo diplomirala na tržaški univerzi iz tujih jezikov in književnosti dr. Cristina Bednarich. Ob tem pomembnem življenjskem podvigu se z njo in vso družino veselijo njeni najbližji prijatelji.

Uredništvo in uprava našega lista izražata iskrene čestitke novopečenima doktoricama Cristini in Sari ter jima želi, da bi v življenju temu uspehu sledili še drugi.

JAPONSKI SLIKAR V KULTURNEM DOMU

V petek, 1. marca 2002, bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici (ul. I. Brass 20) odprta samostojna razstava japonskega slikarja Shuheija Matsuyame. Matsuyama se je rodil leta 1955 v Tokiu, sedaj živi in ustvarja v Milanu. Slikarja bo predstavil Joško Vetrh. Razstava bo odprta do 15. marca.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA AP. V ŠTANDREŽU

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV Gorica
GORIŠKA POKRAJINSKA UPRAVA, PD ŠTANDREŽ
vabijo na

ORATORIJ V ČAST BLAŽENEMU ANTONU MARTINU SLOMŠKU

skladatelj: Jože Trošt; soliste, zbor in orkester vodi Štefan A. Ferenčak; orgle: Matej Podstenšek

Župnijska cerkev v Štandrežu, nedelja, 3. marca, ob 17. uri.

11

ČETRTEK,
28. FEBRUAR
2002

BENEŠKA SLOVENIJA

DAN SLOVENSKE KULTURE V ŠPETRU

IN MEMORIAM

MSGR. PASKVAL GUJON

nik dolgih šestdeset let. Pred kratkim se je vrnil v rodno vas Bijače. Tudi v času fašizma in najhujšega italijanskega raznarodovalnega pritiska na Sloven-

V 92. letu starosti je v ponedeljek popoldan, 25. t.m., v Huminu umrl najstarejši slovenski Čedermac Beneške Slovenije, za kar smo Slovenci upravičeno imeli pokojnega msgr. Paskvala Gujona. Svečan pogreb beneškega duhovnika je bil v cerkvi v Landarju v Beneški Sloveniji v sredo, 27. t.m., ob 16. uri.

Izjemno cenjen slovenski beneški duhovnik Paskval Gujon se je rodil v Bijačah v občini Podbonec v Beneški Sloveniji 1. aprila 1909 v izjemno revni kmečki družini. Šolal se je v Tarčetu, v Štoblanku, nakar se je preselil v Ažlo in je kasneje odšel v gimnazij v Videm. Prav v Vidmu je opravil tudi licej in kasneje doštudiral tudi bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen 12. julija 1933; slab mesec prej je fašizem tudi v Beneški Sloveniji prepovedal pridiganje v slovenskem jeziku. Kot duhovnik je začel svoje pastirsko in narodno delo v Mažerolah in bil kmalu premeščen v vas Matajur, kjer je bil žup-

ce v Beneški Sloveniji je pokojni msgr. Paskval Gujon vedno in povsod pridigal v slovenskem jeziku. Rad je povedal in to predvsem v javnosti, da je bilo v dobi fašizma za Slovence v Beneški Sloveniji veliko lažje kot pa po drugi svetovni vojni, ko je v Beneški Sloveniji delovala zloglasna tajna italijanska desničarska organizacija Gladio, ki je zaničevala in zatirala slovenski življenjski in besedni svet, ki je v Beneški Sloveniji usmerjena. Te besede pokojnega msgr. Gujona morajo ostati kot zgodovinsko pričevanje človeka in duhovnika, ki je vedno ostal zvest slovenskim koreninam, evangeliju in predvsem pa beneškemu človeku in je na lastni koži občutil velik raznarodovalni pritisk. Msgr. Gujon so pred štirinajstimi leti krajevni predstavniki Gladii ovadili sodstvu, češ da skriva v cerkvi v vasi Matajur orožje, kar je bilo seveda zlonamerno in krivično in povsem iz trte zvito. Večkrat je bil žrtev grobih nacionalističnih napadov, a je vedno ostal blag in je na napade vedno reagiral ponosno in dostojanstveno, zvest slovenski besedi, evangeliju in samemu sebi, predvsem pa vernikom in slovenskim ljudem, katerim je daroval vse svoje življenje. Prav svojim Benečanom je posvetil dve knjigi, in sicer leta 1974 izdano knjigo *Ljudje iz Nadiških dolin* in leta 1989 izdan zbornik molitev v slovenskem beneškem narečju z naslovom *Naše beneške molitve*.

SOŽALJE KOPRSKEGA ŠKOFA MSGR. PIRIHA
Koprski škof Metod Pirih je ob smrti beneškoslovenskega duhovnika Paskvala Gujona poslal videmskemu nadškofu naslednjo sožalno brzojavko:

Ob smrti duhovnika Paskvala Gujona izražam gospodu nadškofu Pietru Brollu, duhovnikom in sorodnikom pokojnega globoko sožalje. Pokojni duhovnik Paskval Gujon se je navdihoval pri Jezusovem evangeliju. Branil je človeka, njegovo dostojanstvo in pravice, tudi pravico do uporabe materinega jezika. Svojo ljubezen je po zgledu Kristusa, dobrega Pastirja prav do zadnjega razdaljal ljudem, ki jim je še v visoki starosti lomil evharistični kruh in kruh Božje besede v domačem jeziku. S svojo neuklonljivo držo si je pridobil izredno spoštovanje. Naj njegov pokončni zgled zvestega duhovnika in njegovo darovanje za Božje ljudstvo rodi nov rod duhovnikov, ki se bodo z vso dušnopastirsko ljubeznijo posvečali ljudem v Benečiji.

Našo narodno skupnost je zapustil
msgr. PASKVAL GUJON.

SLOVENSKA SKUPNOST se klanja spomenu na beneškega Čedermaca, nosilca "odličja SSK", in se mu zahvaljuje za zgled zvestobe in doslednosti.

Pokojni msgr. Paskval Gujon je imel velik ugled tako med Furlani kot med Slovenci, tudi zato, ker je bil med drugo svetovno vojno aktiven vključen v narodnoosvobodilni boj Slovencev in aktiven član takratne OF. Za svoje aktivno delo v odpornem gibanju ga je v povojnih letih nagradila Italijanska vsedržavna zveza partizanov. Prejel je tudi odličje Slovenske skupnosti.

Z izgubo msgr. Paskvala Gujona naša slovenska skupnost v Italiji ostaja bolj revna, saj je tiho odšel najstarejši slovenski duhovnik iz naše srede, a tudi človek, ki je v polnosti živel evangelij sredi svojih ljudi. Sam je doživel priznanje slovenske manjšine v videmski pokrajini in ga bil iskreno vesel. Prav bi bilo, da bi v vrste beneških duhovnikov stopili mlajši ljudje, ki bi nadaljevali delo vseh slovenskih čedermacov in tudi delo msgr. Gujona, kateremu smo ob njegovem odhodu v večnost iskreno hvaležni za vse dobro, kar ga je v svojem polnem in bogatem življenju naredil.

JUP

"JEZIKOVNO, NARODNO IN KULTURNO RAZLIČNOST MORAMO ŽIVETI!"

Že minuli teden smo v našem tedniku poročali, da je bilo v četrtek, 14. t.m., v Špetru izjemno slovesno, saj sta krovni organizaciji Slovencev v sodelovanju s špetrsko skupnostjo priredili drugačen praznik slovenske kulture.

Drugačen je bil zato, ker so se tokrat slovenski organizatorji odločili za okroglo mizo, na kateri so o stanju, predvsem pa o sodelovanju med manjšinami, in sicer še posebej med furlansko in slovensko, spregovorili časnikar in kulturni delavec Giorgio Banchig, ki je okroglo mizo tudi povezoval, predsednik videmske pokrajine univ. prof. Marzio Strassoldo, nekdanji poslanec v Rimu Arnaldo Baracetti ter znan furlanski duhovnik in publicist msgr. Duilio Corgnani.

Trije nastopajoči Furlani so bili tudi vodilni možje, ki so se pred dobrim letom dni na Videmskem odločno zavzeli in podprli slovenska prizadevanja za zaščitni zakon, saj so skupaj s sedanjim videmskim županom inž. Sergiom Ceccottim tudi pozvali italijanske senatorje in poslance, naj glasujejo za zaščitni zakon.

Prav zato je bilo srečanje v Špetru izjemno zanimivo, saj je potekalo pod naslovom *Leto dni zaščitnega zakona - Za rast evropske regije*.

Mimogrede še povejmo, da so za lepo vzdušje v občinski dvorani v Špetru poskrbeli tudi glasbeniki, in sicer zbor Pod-

lipo, kvartet Pezze' in duo Sedmak Tretjak, medtem ko je o samem pomenu slovenskega kulturnega dne spregovorila županja Bruna Dorbolo'.

Giorgio Banchig je že v uvodu dejal, da smo zaščitnega zakona veseli, a se Slovenci seveda tudi hudujemo, "saj je absurdno dejstvo, da ne moremo uživati pravic, ki nam pripadajo po zaščitnem zakonu in se ta tudi ne izvaja, kot bi se moral".

Nekdanji poslanec Arnaldo Baracetti se je na večeru spomnil predvsem hudega političnega in narodnega boja, ki smo ga morali Slovenci s pomočjo naših prijateljev bojevati za to, da smo sploh prišli do zaščitnega zakona. Podobno je veljalo tudi za okvirni zakon za jezikovne manjšine, seveda tudi za Furlane. Dejaj je, da je vabilo deželnega šolskega direktorja, kot se sedaj nekdanjemu šolskemu skrbniku reče, Bruna Forteja, naj Furlani vpišejo svoje otroke k pouku furlanskega jezika, pot, po kateri bo potrebno nadaljevati v prihodnje. Baracetti je še poudaril, da se morajo tako Slovenci kot Furlani zavedati možnosti, ki jih ponujajo državni zakoni, in se boriti, da se tudi udeležujejo, še posebej okvirni zakon za jezikovne manjšine (št. 482) in zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji (št. 38).

Msgr. Corgnani se je na večeru spomnil dveh cerkvenih in evropskih velikanih, kar sta brata svetnika Ciril in Metod gotovo bila, saj sta s sv. Benediktom

zavetnika Evrope, in to tudi zato, ker sta kot misijonarja med slovanskimi ljudstvi prva razumela, da se je potrebno za oznanjanje evangelija najprej naučiti jezika posameznega naroda, kot sta tudi razumela kot prva misijonarja, da je potrebno spoštovanje vsake posamezne omike in narodne kulture. Prav z delom in oznanjanjem evangelija med Slovani sta postala vzornika za vse misijonarje po vsem svetu in sta lahko tudi danes za svetel zgled vsem narodom v nastajajoči novi Evropi. Zato je msgr. Corgnani podčrtal dejstvo, da je bil prav evangelij tisti, ki je njega in njegove somišljenike vodil, da so se borili za zakonsko zaščito za slovensko in posredno tudi furlansko narodno manjšino. Po besedah msgr. Corgnani je vsakdo, ki nasprotuje udeležanju zaščitnega zakona, nekulturen in zastarel, preživel človek.

"Prav zato ne nasedajmo in se ne ukvarjamo s tistimi, ki zaščitenega zakona nočejo razumeti! Zaščiteni zakon za slovensko manjšino in zakon za zaščito jezikovnih manjšin sta tu in ju je potrebno udeležati, izvajati na vseh področjih. Nasprotovanje zaščitnemu zakonu za slovensko manjšino in zakonu, ki zadeva tudi Furlane, izhajajo iz nekulture, iz nepoznavanja zakonodaje in jih spremlja tudi dobra mera zlonamernosti. Gre za histerične izpade, ki so vredni našega posmeha in to tako z

znanstvenega stališča kot seveda z zakonodajnega," je bil kot ponavadi odločen in jassen msgr. Corgnani.

Dober poznavalec slovenske stvarnosti, sam pa velik zagovornik furlanskega gibanja, do nedavnega prvi mož mlade videmske univerze, danes pa predsednik videmske pokrajine prof. Marzio Strassoldo je na večeru slovenske kulture v Špetru poudaril dejstvo, da sta zakona, ki zadevata slovensko in furlansko narodno manjšino, velik korak za vso italijansko državo.

"Končno se je tudi vzpostavila pravica za Slovence v videmski pokrajini, ki za razliko od Slovencev na Tržaškem in Goriškem doslej niso imeli nobene narodne pravice. Sedaj moramo zavijati rokave in začeti z izvajanjem obstoječih zakonov in premagati ovire, ki nam jih postavljajo birokrati. Prav tako moramo tudi premagati nekulturna nasprotovanja izvajanju zakonov in predvsem pa vso tisto politiko, ki prihaja iz daljne preteklosti. Predvsem pa moramo premagati močno nasprotovanje 'srbske stranke', ki jo pri nas sestavljajo vse tiste sile, ki bi rade vsilile eno in isto kulturo na enem in istem ozemlju. Evropa pa živi od jezikovne in kulturne različnosti, ki morata biti zato ovrednoteni in predvsem pa ju moramo živeti v javnosti, brez vsakega nepotrebnega kompleksa manjvrednosti," je dejal prof. Strassoldo v Špetru in s tem povedal vse. Zato je vsak naš nadaljnji komentar odveč.

JUP

GLOSA JURIJ PALJK

O NAVODILIH

Seveda mislimo na navodila, ki jih vedno dobite v drobni knjižici v kartonasti škatli, iz katere ste doma potegnili zadnji tehnološki nakup, pa naj gre za televizor, radio, mikrovalovno pečico, prenosni telefonski aparat ali pa kaj podobnega. O nakupu računalnika tokrat ne bi rekli nobene, ker si le-ta zasluži več kot en zapis, saj je spil že dosti krvi in pokvaril dosti živcev vsem od nas, ki se ga vsakodnevno poslužujemo. Pri vsej vrhunski tehnologiji ima namreč vseeno tisto lastnost, ki jo poznamo tudi z drugih področij: pokvari se namreč vedno takrat, ko bi ga najbolj potrebovali.

Po dolgem času ste se le odločili in ste kupili zadnji modni krik sodobne tehnologije, za katerega ste preko sredstev obveščanja, od sosedov in prijateljev, če pa imate že osveščene otroke, prav od njih izvedeli, da brez njega ne morete več živeti. To, da bi se brez teh vragolij, s katerimi polnimo stanovanja in domove, dalo odlično živeti, je seveda drugo vprašanje. Dejstvo pa je, da ste končno po daljšem premisleku le zavili v trgovino s sodobno elektronsko ali belo tehniko in domov pripeljali veliko kartonasto škatlo, na kateri z velikimi črkami piše: "fragile".

Če imate družino, se okrog vas zberejo predvsem otroci, žena pa itak vzdihne, da ste spet prinesli stvar, na kateri se bo nabiral prah, in običajno tudi močno dvomi v potrebnost elektronske naprave, ki ste jo kupili. Končno le odprete in potegneta na dan, recimo, televizor, ga odvijete še iz vseprisotnega najlonskega ovoja in poiščete,

kaj drugega seveda, če ne navodila. Če imate srečo in ste televizor kupili v resni trgovini, ki prodaja samo uvoženo blago in se poslužuje ekskluzivnega uvoznika, potem najdete na dnu škatle tudi navodila, pravzaprav kar zajeto knjižico, v kateri so navodila tudi v italijanskem jeziku, v slovenskem skoraj nikdar. Če te sreče nimate in ste najnovejši tehnološki dosežek japonske tehnike kupili pri prodajalcu, ki se poslužuje "vzporrednega uvoza", kot se z lepim izrazom reče mešetarjem, ki pod ceno kupujejo tehniško blago neke na svetovnem trgu, največkrat na Daljnem Vzhodu, da ga potem dražje prodajajo in masno služijo, a resnici na ljubo še vedno prodajajo svojo "robo" ceneje kot "ekskluzivni uvoznik", potem vas na dnu kartonaste škatle res čakajo navodila, a so navadno v japonsčini, kitajščini in v vam dobro znanem holandskem jeziku, če pa v ravno v tem ne, pa so zagotovo napisana v laponsčini ali finščini, morda tudi v nemškem jeziku, francoskem in portugalskem, zagotovo pa ne v jeziku, ki ga poznate.

Seveda spet romate v trgovino, kjer poveste, da si s knjižgo navodil za televizor, ki je v stari hebrejščini, zares ne morete pomagati. Pa vam bo prodajalec tam zagotovo najprej povedal, da navodila niso v stari hebrejščini, ampak v novi hebrejščini, in seveda tudi prepričljivo dodal, da "mu je strašno žal, a se nam to včasih zares zgodi,

bomo pa poskrbeli, da boste v čim krajšem času prejeli prevedena navodila". Ta "čim krajši čas" potem traja in traja, in če se na tehniko razumete, televizorja le ne boste prežgali in za vedno pokvarili, dobro pa vam tudi nikoli več ne bo delal; tudi takrat ne, ko boste na temnem papirju le dobili iz trgovine slabe fotokopije navodil.

Ko končno vzamete navodila v jeziku, za katerega ste pričarani, da ga kar dobro poznate, pa naj gre za slovenščino ali italijansko, angleščino morda, v roke, se vam pred očmi zavrti. Najprej ugotovite, da jih je za pravo debelo knjigo, resnično za pravo diplomsko nalogo nekega dobrega elektronskega inženirja. Začnete brati in ugotovite, da ste zmotno mislili, da materinščino ali italijanski jezik dobro poznate. Navodila so napisana zapleteno, v nemogočem jeziku, ki je poln vam nepoznatih tehničnih izrazov, običajno kratic, ki so narejene iz veliko napisanih črk, priložen pa je tudi podroben načrt aparata, kjer so s črkami, arabskimi in rimskimi številkami ter seveda še s kakšnim vam popolnoma nepoznatim znakom označeni določeni deli televizorja.

Potem se seveda predstava doma začne. Skušate priklopiti najnovejši japonski izum na področju televizijske tehnologije in v navodilih jasno piše, "da morate, preden enostavno vklopite televizor, najprej pritiskniti na gumb B, ki je zraven F-ja in Z-ja, le-ta pa je pod stika-

lom Q, za katerega je pomembno, da prej preverite, če odgovarja zakonodaji na področju elektrokomunikacij v vaši državi, ker sicer lahko prežgete elektronski aparat".

Potem iščete po navodilih, se v njih in sami v sebi igubljate, seveda tudi preklinjate, ker "vašega prijatelja, ki se razume na tehniko", ni in ni; najbrž je šel na počitnice, če pa to ne, gotovo ne more priti, v trgovini so vam tudi rekli, "da je njihov tehnik preveč zaposlen, da bi prihajal še na dom". Če otroci niso dovolj stari, da bi namesto vas vse potrebno uredili, ker oni to znajo, vas mlajši otroci pri vašem početju nejeverno gledajo. Mit o vsemočnem očetu gre zagotovo po gobe in stavek: "Naš tata pa res nič ne zna!" bo najmanj, kar bo prišlo iz kuhinje, kjer bo vaša naveličana žena izjemno tiho... In tako vam ne preostane drugega, kot da začnete debelo knjigo navodil brati in študirati, se poglobljati v stvari, za katere niste vedeli, da se o njih da tako zapleteno in nerazumljivo pisati, kot piše o njih v navodilih. Potem le priklopite televizor, ne sprejema lepo nobene od vam ljubljen postaj, a vseeno molčite. Če imate srečo, "prijatelj, ki se na tehniko razume", le najde čas in pride k vam. Običajno pritisne na kak gumb in vse je v najlepšem redu.

Vi pa navodila nekam založite, "na mesto, kjer jih bomo gotovo dobili" in nikdar več jih ne vzamete v roke, tudi takrat ne, ko bi jih potrebovali. Predvsem zato ne, ker jih ne dobite več.

O NOVIH OBČINAH BO ODLOČALO USTAVNO SODIŠČE

NA PRIMORSKEM

MATERNI JEZIK JE NAŠA NAJVEČJA VREDNOTA

MARJAN DROBEŽ

Državni zbor je štiri dni obravnaval predloge za ustanovitve novih občin v Sloveniji, ki naj bi jih bilo več kot petdeset. Z glasovi poslancev iz strank parlamentarne večine, ki pa v nekaterih primerih ni bila enotna oz. strnjena, so zavrnili skoraj vse pobude, kar sta že v predhodnem postopku napravila tudi vlada in Odbor državnega zbora za notranjo politiko. Utemeljitev: nobena nova občina ne bi izpolnjevala z zakoni določenih meril in pogojev za ustanovitev, zlasti zahteve, da mora imeti vsaj pet tisoč prebivalcev. Poslanci iz opozicijskih strank, zlasti iz SDS in Nove Slovenije, pa so, obratno, zatrjevali, da je vsaka nova lokalna skupnost, torej občina, dokaz demokracije, pri čemer so najpomembnejši predlogi in zahteve prebivalstva. Na območju predlaganih več kot petdesetih novih občin živi okoli stopetdeset tisoč ljudi.

Kot zapisano, so poslanci skoraj vse predloge, pobude ali zahteve za ustanovitev novih občin zavrnili, hkrati pa se zavzeli za spremembe tistih določil zakonov o lokalni samoupravi ter financiranju občin in nekaterih drugih predpisov, ki omogočajo, da v Sloveniji vsaka štiri leta obravnavajo možnosti za širjenje lokalne samouprave z zmeraj novimi občinami. Teh je zdaj že 192. Petindvajset sedanjih občin ima manj kot pet tisoč prebivalcev. Le 22 občin od omenjenega skupnega števila je spo-

sobnih preživeti brez denarne pomoči države. Predlagatelji novih občin s stališči in sklepi parlamenta ne soglašajo, zato so že sklenili, naj o tem dokončno odloči Ustavno sodišče. Temu najvišjemu varuhu zakonitosti in pravne države so poslali ustrezne vloge. Med tistimi, ki so se pritožili ustavnemu sodišču, so tudi pobudniki za ustanovitev novih občin Renče-Vogrsko, Podnanos in Spodnja Idrija.

Nasploh pa je bilo v Sloveniji tudi v prejšnjih dneh veliko pomembnih, zanimivih in aktualnih dogodkov, ki odražajo stvarnost v državi in njena prizadevanja na mednarodnem prizorišču. Tako je predsednik države Milan Kučan papežu Janu Pavlu II. poslal posebno pismo ob 1. februarju, ko je minilo devet let, odkar je Sveti sedež Slovenski škofski konferenci podelil položaj in pravice nacionalne konference. Državni poglavar je zapisal, "da bo to dejanje spoštljivo zapisano v zgodovini države, ker je pomembno prispevalo k mednarodni veljavi Slovenije". Kučan je ob omenjeni obletnici poslal čestitke tudi Slovenski škofovski konferenci.

Iz kronike tekočih dogodkov nadalje omenjamo, da se je Glavni odbor sindikata zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije, Fides, odločil za stavko, ki naj bila v mesecu marcu. Glavni vzrok je odlašanje z izvajanjem tistega dela kolektivne pogodbe, po katerem bi morali zdravniške plače uskladiti s plačami sodnikov. Zadeva dobiva politična obeležja, saj zdravniki

zahtevajo, da jih Ministrstvo za zdravje obravnava kot posebno kategorijo uslužbencev, ki zaradi svojih specifičnosti ne bi smeli biti vključeni v nastajajoči nov zakon o državnih uslužbencih. Minister za zdravstvo v prejšnji t.i. Bajukovi vladi, zdaj podpredsednik SDS, dr. Andrej Bručan, se je ob napovedi o "mekki" stavki zdravnikov izrekel zoper prevelik prihod tujih zdravnikov v Slovenijo, predvsem z območja nekdanje Jugoslavije. Pri tem ocenjuje, da bi v naslednjih letih v državi potrebovali okrog 300 novih zdravnikov.

NI SOGLASJA O TEM, KAJ JE NACIONALNI INTERES

V Sloveniji že nekaj časa na raznih ravneh potekajo razprave o tem, kaj je slovenski nacionalni interes, ki bi ga morali varovati in utrjevati. Na splošno so se sporazumeli, da to ni pivovarna Laško, ki jo hočejo prodati neki belgijski družbi, so pa za Slovenijo izredno pomembne poslovne banke, ki so zato del nacionalnega interesa države. O tem so podajali zanimive misli tudi udeleženci javne tribune o slovenskem nacionalnem programu, ki so jo v petek, 22. t.m., v Ljubljani priredili na pobudo predsednika društva slovenskih pisateljev Toneta Peršaka. Poudarili so pomembnost kapitalne moči Slovencev za obstoj slovenskega naroda in njegove istovetnosti. Strinjali so se tudi, da Slovenija v nasprotju z drugimi narodi nima oblikovane jasne strategije nacionalnega razvoja. Na omenjeni javni tribuni v

Ljubljani je sodeloval tudi zgodovinar dr. Jože Pirjevec iz Trsta, ki je opozoril, "da so banke v nekem prostoru pomemben pokazatelj stanja v okolju in pomenijo tudi moč". Omenil je primer Tržaške kreditne banke in dejal: "Ko smo imeli Slovenci v Trstu svojo banko, smo bili tudi sami bolj močni in prepoznavni. Sedaj pa, ko je ta propadla - med drugim tudi zato, ker slovenska vlada ni pokazala interesa, da bi pomagala pri njenem obstoju -, pa smo manj prepoznavni tudi Slovenci v Italiji".

Upoštevanje razprave in tudi različna stališča o tem, kaj je nacionalni interes v Sloveniji, je bil v sobotni prilogi časnika *Delo*, 23. t.m., objavljen daljši prispevek z naslovom *Soglasje vsaj o jeziku?* V njem avtor dr. Marko Kos poudarja, da bi moral biti slovenski jezik, torej naša materinščina, največja nacionalna vrednota. Zapisal je tudi naslednje: "Ključ do narodne istovetnosti je jezik. Z njim pade vse. To je naša zadnja obrambna črta. Zato ga moramo zaščititi brez kompromisov kot ustavo, v kateri mora biti ustavna kategorija. Nepojmljivo je, da parlament odlašča z zakonom o zaščiti slovenskega jezika. To je narodna sramota. Če se ne bomo otresli pasivnosti, se bo slovensčina umikala, dokler ne bo končno pristala v getu, v ožji družini. Svaril nam ni treba iskati daleč. Model sta Primorska in Koroška. Končno bomo imeli dvojezične napise samo v Sloveniji in ne preko meje".

ŠE VEDNO RAZPRAVE O UNIVERZI

Na Primorskem sicer še zmerom potekajo razprave, nekatere precej polemične, o ustanovitvi visokošolskega zavoda, torej univerze. Toda stališča, ki jih navajajo in utemeljujejo župani občin v Slovenski Istri in v Novi Gorici, ostajajo nespremenjena. V Kopru, Izoli in Piranu dokazujejo, da bi moral biti rektorat (sedež) bodoče univerze v Kopru oz. nekje ob slovenski obali, v Novi Gorici pa zatrjujejo, da bi morala univerza imeti dve enakovredni središči, eno v Kopru in drugo v Novi Gorici.

Z razpravami in polemikami je bilo izgubljenega že preveč časa in kaže, da bo vlada kmalu ukrepala. Sprejela naj bi namreč odlok o univerzi, ki bi jo oblikovali v Kopru. Tam že delujejo nekatere fakultete oz. visokošolski zavodi, ki bi postali del nove univerze. Zelo pomembni so v zvezi s tem sklepi, sprejeti na zadnji seji senata ljubljanske univerze. Odločili so se, da bo prva slovenska univerza na razne načine podprla novo, nastajajočo na Primorskem. Profesori iz Ljubljane bodo lahko sodelovali pri izvajanju študijskih programov na novem visokošolskem zavodu. Posebno je pomembno, da senat ljubljanske univerze tudi ne bo nasprotoval izstopu svojih primorskih članic - fakultete za pomorstvo in promet ter koprške ote pedagoške fakultete - in njuni vključitvi v novo univerzo. Tudi lastnina obeh zavodov bo ostala brezplačna v upravljanju nove univerze. Ob tem je rektor ljubljanske univerze prof. dr. Jože Mencinger poudaril, "da univerzi, ki ima zelo velike probleme, ne bi smeli delati še dodatnih težav".

V Novi Gorici pripravam v Slovenski Istri ne nasprotujejo, "ker imajo do tega pač pravič", kot je izjavil župan mestne občine Črtomir Špacapan na srečanju s časnikarji 19. t.m. Sami hitro razvijajo visokošolski zavod Politehnika, o čemer so razpravljali tudi na zasedanju mestnega sveta 21. t.m.

Predsednik Politehnike prof. dr. Danilo Zavrtanik je v svojem poročilu navedel, da zavod deluje že sedmo študijsko leto. Dejavnost Politehnike se je razširila tako, da sedaj zagotavlja dodiplomsko in podiplomsko izobraževanje, raziskovalno in razvojno delo ter prenos tehnologij v podjetniško okolje. Vseh študentov je nad 500, v Novi Gorici pa bodo jeseni letos pričeli graditi zanje stanovanjski stolpci. Naložbo bosta financirala Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport in Mestna občina Nova Gorica.

Politehnika je lani pridobila nove prostore v gradu Štanjel. Tam bodo razvijali šolo za restavracijsko in tehnologijo. Načrtujejo tudi, da bi del izobraževalnih in protokolarnih programov Politehnike prenesli v prenovljeno Vilo Vipolže v Goriških Brdih.

Lani so ustanovili tudi univerzitetno Fundacijo Edvard Rusjan, ki uspešno zbira sredstva za financiranje razvoja Politehnike oz. univerze v Novi Gorici. Doslej je zbranih nad 25 milijonov tolarjev.

Kar zadeva ustanavljanje univerze na Primorskem je prof. dr. Danilo Zavrtanik na omenjeni seji mestnega sveta dejal, "da se je potek dogodkov odvijal neugodno za naš nadaljnji razvoj. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport ni bilo pripravljeno sprejeti koncepta moderne, rahlo (šibko) povezane univerze, z dvema samostojnima in avtonomnima univerzitetnima središčema in vztraja na nastanku 'klasično organizirane univerze'. Zaradi tega se Politehnika v nastajočo univerzo zaenkrat ne bo vključila in bo nadaljevala samostojno pot".

Vodja svetovalske skupine ZLSD v Mestnem svetu Mirko Brulc je župnau predlagal, naj bi Politehniko čimprej tudi uradno razglasili za univerzo. Seveda pa taka odločitev sodi izključno v pristojnost vlade in nemara celo državnega zbora.

M.

ZNANSTVENORAZISKOVALNI CENTER SAZU

NOVA KNJIGA

DVAJSETLETNICA PLODNEGA DELOVANJA

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti je dopolnil dvajset let svojega delovanja. Gre za pomembno ustanovo, saj so v Sloveniji doumeli in priznavajo, da se bo država lahko enakopravno vključevala v sodobne naddržavne gospodarske in politične povezovalne procese

le tako, da bosta poglobljeni dejavniki državnega in družbenega razvoja znanost in znanje. V tej celoti ima pomembno vlogo humanistika. Znanstvenoraziskovalni center SAZU je z 247 zaposlenimi največje raziskovalno središče na tem področju in druga največja mreža institutov v Sloveniji. Povezuje 17 institutov in drugih enot, ki so se leta 1981 izdvojili iz Slovenske akademije znanosti in umetnosti in začeli delovati kot javni raziskovalni zavod.

Omenjeni Znanstvenoraziskovalni center namerava v prihodnje še bolj jasno povezati dve temeljni obliki svoje dejavnosti: razvijati visokokvalificirane dejavnosti, ki ustvarjajo znanstveno infrastrukturo posamičnih disciplin, npr. ustvarjanje arhivov, podatkovnih zbirk, dokumentacije virov, topografsko in leksikalno delo itn., ki so po svojem profilu nacionalno obarvane, in raziskovalno delo, ki je usmerjeno k pridobivanju novih spoznanj in k novemu razumevanju starih dognanj z raznih področij humanistike.

M.

NEPOZABLJENA BRDA

Študentska založba v Ljubljani je pripravila za tisk knjigo z naslovom *Nepozabljena Brda*, ki jo je takoj po drugi svetovni vojni napisal univ. prof. dr. Oskar Reya, geograf in meteorolog, rojen l. 1900 v Kozani. Bil je profesor na ljubljanski Univerzi, sicer pa tudi znan planinec in alpinist. Umrj l. 1980. Knjiga obsega 180 strani in opisuje Goriška Brda med leti 1914 in 1939. Kot uvod v knjigo je pesnik Tone Pavček zapisal svoje spomine na Medano v obdobju po dru-

gi svetovni vojni. Z zgodovinskega zornega kota je prispeval pojasnjevalno besedilo muzejski svetovalec Goriškega muzeja, zgodovinar Drago Sedmak. Gre za natančno napisano delo o kroniki vasi Kozana, ki je umeščena v širše dogajanje v Goriških Brdih. Na predlog svetnika iz SLS prof. Petra Stresa je občinski svet občine Brda sklenil, da bodo za izdajo omenjene publikacije iz letošnjega proračuna namenili 500 tisoč tolarjev.

M.

DO LETA 2005

VODOVOD V VSAKO HIŠO

Direktor družbe Vodovodi in Kanalizacija v Novi Gorici, Miran Lovrič, je na srečanju s časnikarji 19. t.m. obrazložil stanje, naloge in načrte na področju preskrbe z vodo in v kanalizacijskem omrežju. Povedal je, da dolžina vodovodnega omrežja na območju mestne občine Nova Gorica znaša okoli 600 km, toda del omrežja je star in izrabljen, zato ga bodo morali posodobiti. Pričeti bo treba tudi z namenjavo vodovodnih cevi iz salomita, ki so spriči azbesta v njih zdravju škodljive. Največje teža-

ve glede vodooskrbe, kanalizacije in čistilnih naprav imajo na Banjšičah, v čepovanskih in gregarški dolini in v naseljih ob robu Trnovskega gozda. Direktor je še povedal, da je voda v omrežju kakovostna in čista; to velja zlasti za vodovod Mrzlek v Solkanu, od koder z vodo preskrbujejo tudi Gorico in Italijo. Zagotovil je, da bodo do leta 2005 vodovod s pitno vodo napeljali v vsako hišo v občini. To je važno za odročna naselja na Trnovsko-banjski planoti.

M.

NOVA RAZSTAVA NA SVETI GORI

VERSKA ZNAMENJA OB PLANINSKI POTI

V Frančiškovi dvorani Frančiškanskega samostana na Sveti Gori so pripravili novo razstavo. Gre za prikaz skritih verskih znamenj ob slovenski planinski poti, na fotografskih posnetkih in razglednicah. So delo Cirila Velkovrha iz Ljubljane, ki je svoje delovanje pri ohranjanju naravne in kulturne dediščine takole predstavil: "Slovenija slovi v svetu po svojih naravnih lepotah. Poseben čar pokrajine pa so cerkve na vzpetinah ter kapelice in kozolci na poljih. Ko je 1994 izšel Dobnikov novi vodnik po Slovenski planinski poti, sem se kot njegov urednik odločil, da bom prehodil predvsem tiste dele, ki jih do tedaj še nisem. Namesto lova za žigi sem ob tej poti skušal poiskati vsa verska znamenja kot del naše kulturne dediščine. Cerkva je v Sloveniji skoraj tri tisoč. Na poti do vsake je

včasih tudi po več kapelic in križev. Poleg tega pa je po vaseh in drugod tudi veliko drugih znamenj, toliko, da je vsa težko najti. Samo ob Slovenski planinski poti in v tistih krajih, skozi katere poteka ta pot, je več kot sto kapelic in več kot petdeset cerkva ter vsaj še toliko križev in razpel. Vseh znamenj pa je prek 350. Razna znamenja, velika in majhna, so pogosto skrita očem popotnika, pa tudi domačini vedno ne vedo, kam so jih postavili njihovi predniki. Mnoga znamenja so pomembni kulturno umetniški spomeniki". Del teh znamenj prikazujejo fotografije in razglednice, ki so na ogled na Sv. Gori.

Razstavo sta pripravila Frančiškanski samostan in založba Branko v Novi Gorici. Odprta bo do 24. marca.

M.

OBVESTILO

KLUB KRŠČANSKIH izobražencev iz Kopr vabi na postno predavanje s. Vide Tomažič z naslovom *Zaupaj tistemu, ki je zaupanja vreden*. Predavanje bo v 4. marca 2002 ob 19.00 uri pri Sv. Marku v Kopru. Vstop prost.

KULTURNI DOM Nova Gorica vabi na koncert Oliverja Dragojevića, ki bo v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici 6. koncert za abomna in izven. Nastopil bo pianist Vadim Rudenko.

13

ČETRTEK,
28. FEBRUARJA
2002

AKTUALNE TEME

POENOSTAVITEV DAVČNIH OBVEZNOSTI

Odlok predsednika republike 7.12.2001, št. 435 je uvedel pravilnik o vrsti pomembnih novosti za svet podjetništva.

- Od 1.1.2002 odpade obveznost priročnih (mesečnih-trimestrih) prijav IVA; zadnje periodične prijave bo treba torej oddati za mesec december oz. za četrto trimesečje leta 2001; ostanejo v veljavi denarne kazni za morebitne napačne periodične prijave v letu 2001.

- Namesto periodičnih prijav bo treba od leta 2003, točneje do 28.2.2003, poslati telematsko letno sporočilo s podatki o davku IVA v letu 2002; to prijavo bodo dolžni poslati individualni podjetniki in profesionalci, če je letni promet višji od 50 mil. lir (25.822,84 evrov) ter seveda vse družbe (snc, sas, srl, spa, zadruga in nekomercialne ustanove).

- Poenotenje datumov za oddajo davčnih prijav in IVA: do 31.7.2002 na pošto ali banko; do 31.10.2002 s telematsko povezavo; družbe kapitalov torej niso več vezane na datum odobritve bilance, vendar to velja le za davčne obveznosti. V predvidenem roku, običajno do 30.4.2002, morajo namreč bilanco vseeno odobriti in jo nato oddati v roku 30 dni Trgovinski zbornici.

- Samostojno prijavo IVA, torej ne skupno z UNICO, morajo še dalje oddajati podjetja, pri katerih davčno leto ne sovpada s sončnim letom ter davčni zastopniki nerezidentnih podjetij.

- Za povračilo davka IVA ostane v veljavi pravilo, da se letno povračilo lahko zahteva od 1.2.2002; medletna povračila se lahko zahtevajo do zadnjega dne naslednjega meseca po zaključku vsakega trimesečja.

- Novi datumi za plačilo davkov za leto 2001: za fizične osebe in osebne družbe (snc-sas) velja rok 31.5.2002; za družbe kapitalov (srl-spa-zadruga) in za nekomercialne ustanove velja rok 31.7.2002; v istih rokih je treba tudi vplačati prvi predujem za leto 2002; nespremenjen, torej do 30.11.2002, ostane rok za plačilo drugega predujma.

- Odpade obveznost vpisovanja v registre IVA periodičnih obračunov ter uporabe "plafonda" za izvoznike; po potrebi, in vsekakor ob letni prijavi, pa bo davčna uprava zahtevala ustrezne podatke. Zato je umestno, da nadaljujemo z vpisovanjem teh podatkov, kot smo to počeli do sedaj.

- Mogoče je oddati v roku enega leta nove dopolnilne davčne prijave in IVA namesto tistih že oddanih, četudi so nove prijave v korist davčnega zavezanca.

- Davčnih odrezkov (scontri fiscali) ni treba več priložiti registru inkasov "corrispettivi".

- Morebitno izgubo blaga in dobrin lahko podjetnik potrdi s samopotrdilom.

- Delodajalec mora do 31. marca 2002 oddati potrdila uslužbencem in sodelavcem o prejetih dohodkih v letu 2001.

POKOJNINE - SOCIALNI POVIŠEK

Mnogo je bilo govora o novostih, ki naj bi jih prinesla Berlusconijeva obljuba v zvezi s poviškom minimalnih pokojnin na 1.000.000 Lit. Obljuba, predvsem tista, ki je neosnovana, pripelje do zmed, velikih razočaranj in razburjanj. Zato tega menimo, da je potrebno, da vsaj delno obrazložimo, kaj je ta milijonska pen-

zija in komu pravzaprav pritiče. **Socialni povišek**

Finančni zakon za leto 2002 predvideva povečanje nekaterih minimalnih pokojnin na 1 milijon lir oz. 516,46 evrov.

Socialni povišek je podvržen dvema pogojema: starost in dohodki upokojenca. INPS je z januarjem izplačil pokojnin, ki je izplačal povečanje nekaj nad sedemstotisočim upravičencem, in sicer tistim upokojencem, od katerih je že poznal pokojninsko situacijo. Predvideva se, da naj bi imelo pravico do povečanja pokojnin še približno 1.500.000 upokojencev.

Preverba dohodkov za socialni povišek

Te dni INPS pošilja pismo morebitnim upravičencem, s katerim sprašuje podatke na osnovi katerih se bo ugotavljalo, če obstaja ali ne pravica do socialnega poviška. Pismu je priložen formular, katerega je treba izpolniti in vrniti pokojninski ustanovi preko CAF-a ali Patronata, ki sledi upokojencem.

Komu pritiče socialni povišek?

Povečanje penzij do 516,46 evrov (1 milijon lir), kot predvideva finančni zakon za leto 2002, pritiče:

1. bivšim odvisnim in samostojnim delavcem in vsem upravičencem do pokojnin, katerih znesek je nižji od 516,46 evrov (1 milijon lir)
2. upravičencem do socialne pokojnine in upravičencem do socialnega prispevka
3. stooctotnim civilnim invalidom, gluhozemim, slepim in upravičencem do invalidske penzije INPS

Pri kateri starosti lahko dobimo socialni povišek?

Zato, da lahko upokojenec zaprosi za povišanje penzije, mora dopolniti vsaj 70 let starosti. Kljub temu se pravica lahko anticipira na 65 let, in sicer za tiste upravičence, ki imajo plačane prispevke. Za vsake 5 let prispevkov se odbije 1 leto, do maksimalne višine petih let. Glede na to svetujemo, da se zainteresirani obrnejo na pisarno Patronata INAC, ul. Cicerone 6, za podrobnejša pojasnila.

Stoodstotnim invalidom, gluhozemim, slepim in nositeljem delovnih invalidskih pokojnin pritiče socialni povišek že pri 60. letu starosti.

Dohodkovni zneski, ki dajejo pravico do socialnega dohodka

Poleg starosti mora upokojenec izpolnjevati še naslednje ekonomske pogoje:

1. Če živi sam, ne sme imeti dohodkov, ki presegajo 6.713,98 evrov (13.000.000 lir)
2. Če je poročen, vsota osebnega dohodka in dohodka zakonca ne sme presegati 11.271,39 evrov (21.824.000 lir)

Kateri dohodki ne pridejo v poštev za socialni povišek?

Iz izračuna dohodkov, ki jih je treba prijaviti za pridobitev pravice do socialnega poviška, se ne upoštevajo naslednji prejemki:

1. stanovanjska hiša
2. odškodnine, ki izhajajo zaradi poškodb, cepljenj, transfuzij itd.
3. dodatek za spremstvo
4. povišek 300.000 lir, ki ga je predvidel finančni zakon 2001
5. družinska doklada

Izključene so tudi ekonomske pomoči, ki jih občasno izplačujejo različne ustanove.

SREČANJE SLOVENSKIH PEKOV NA OPČINAH

DAVORIN DEVETAK

V zadnjem času pa so imeli vrsto sestankov s stanovskimi kolegi Združenja pekarniškega pokrajinskega sindikata. O tem je poročal zbranim pekarniškim kolegom na Opčinah predsednik obrtnikov SDGZ Ezio Mauri, ki je dejal, da je prav ta sektor med tistimi najbolj na udaru zaradi novih komercialnih in tehnoloških izzivov.

Bivši predsednik obrtne sekcije, sicer pek iz Boljuna, Drago Ota je uvodoma opozoril kolege na najbolj pereča vprašanja. Na nedavnem sestanku na Pokrajini Trst so se zastopniki podjetnikov, delavcev in tudi gostujoče uprave zedinili pri ocenjevanju najbolj problematičnih dejavnikov in se izrekli tudi za nekatere skupne programske smernice.

Pekarski sektor zelo občuti spremembe v načinu proizvodnje in distribucije, saj se ob tradicionalnih prodajalnah vse bolj širi potrošnja kruha v marketih in veleblagovnicah. Uveljavlja se standardna industrijska proizvodnja, z vedno bolj avtomatiziranimi in ceneni postopki za pripravo in peko kruha, kjer ni vedno zajemena kvaliteta uporabljenih sestavin. Z novo tehnologijo se seveda opremljajo tudi manjši obrtni obrati, a ostaja še vedno vprašanje nasičenosti omejenega tržišča. Mali in srednji obrati bodo morali iskati pot kvalitete, lahko bodo razvili določene "niše", a bodo morali biti tudi zelo dinamični in reaktivni, če bodo hoteli ohraniti pozicije na trgu.

Omenjena je bila problematika nezadostne delovne sile, v kolikor se zaradi objektivnih

V okviru Slovenskega deželnega gospodarskega združenja deluje tudi lepo število pekarn, ki imajo sedež v glavnem v tržaški pokrajini. Lani so peki SDGZ obiskali dva obrata v Sloveniji: mlin in industrijo Mlinotest v Ajdovščini ter zasebni pekarski obrat Brumat v Novi Gorici, da bi se neposredno seznanili z delom in razvojno vizijo tega sektorja čez mejo.

razmer (delo ponoči) vse manj mladih odloča za poklic. Tu bi bilo treba, skupno z javnimi upravami, temeljito obnoviti in prilagoditi strukturo izobraževanja za profesionalne like in poklice.

Povedati je tudi treba, da se širi težnja, da bi se prodajal in torej pekel svež kruh tudi ob nedeljah. To se že dogaja in je po zakonu predvideno za posebna obdobja (Božič itd.) oziroma za poletne mesece v točno določenih turističnih območjih. Mali družinski obrati pa vidijo to možnost kot dodatno obremenitev in razlog več za odklonilno stališče mladih do te dejavnosti. Ota je še izpostavil vprašanje vstopa Slovenije v Evropsko unijo s povezanimi možnostmi "vdora" zunanje ponudbe še s tega področja.

Namen vseh strani, ki zastopajo sektor, je, da bi bolj dejavno sledili temu procesu in prišli do novih oblik sodelovanja, tako na bilateralni osnovi (združenje podjetnikov in sindikatov delavcev) kot tudi s pristojnimi javnimi organi, da bi se udeležili stvarni posegi v podporo tradicionalne pekarske dejavnosti na Tržaškem.

Prisotni operaterji, v glavnem mladi, kot je razvidno iz posnetka v Hotelu Daneu, so se oglasili in tudi opozorili na konkretne probleme. Vajenci bi morali delati pred 6. uro, sicer se ne morejo nikakor ne naučiti poklica. Peki na Krasu bi mo-

rali biti bolj vključeni v predvidene turistične in razvojne načrte. Obrati, kjer ni metanizacije, morajo uporabljati nafto za pogon peči, kar predstavlja nezanemarljivo breme v primerjavi s pekarnami, ki razpolagajo s plinom. Potrebno bi bilo uvesti olajšave za preureditev dotrajanih instalacij oziroma znižane tarife za gorivo, elektriko ipd. po vzorcu olajšav, ki veljajo npr. za avtoprevoznike, industrijo itd.

Tajnik obrtne sekcije Andrej Šik, ki je odgovoren za službo pridobivanja prispevkov pri SDGZ-Servis, je s tem v zvezi opozoril člane na zelo ugodne možnosti financiranja za investicije iz t.i. Cilja 2, za gradnje in za nakup strojev.

Vse izražene sugestije in predloge včlanjenih pekarn SDGZ posredovalo v razpravo posebnemu pokrajinskemu omizju na to temo, ki se snuje pri Pokrajini; obenem pa bo še naprej povezovalo lokalne slovenske peke in si prizadevalo, da bi ti skupno nastopali s kolektivnimi pobudami, izobraževalnimi, promocijskimi, tudi v sodelovanju z drugimi sekcijami Združenja, in s še drugimi dejavnostmi. Slovenska stanovska organizacija bo seznanila tudi tržaško trgovsko zbornico z izrečeno vsebino in potrebami te kategorije operaterjev, ki odigrava posebno vlogo pri ustvarjanju krajevne in širše jestvinske ponudbe.

SREČANJE SLOVENSKIH ZDRAVNIKOV IZ SVETA

Po preteklih dveh srečanjih slovenskih zdravnikov doma in po svetu leta 1998 in 1999, ki sta bili zlasti po pričanju udeležencev zelo uspešni, bo pod okriljem Svetovnega slovenskega kongresa in v sodelovanju z Zdravniško zbornico Slovenije potekalo od 10. do 12. oktobra 2002 v Radencih pri Murski Soboti 3. strokovno srečanje slovenskih zdravnikov iz domovine in sveta. Namen srečanja še naprej ostaja predvsem v medsebojnem spoznavanju in povezovanju slovenskih zdravnikov doma in po svetu ter širši javnosti predstaviti dosežke slovenske zdravniške stroke doma in v tujini.

Na srečanje vabijo prireditelji slovenske zdravnike iz tujine in domovine ter druge strokovnjake, ki delajo na področju zdravstva, npr. direktorje zdravstvenih ustanov, medicinske sestre in drugo zdravstveno osebje. Inicijativni odbor, ki je bil ustanovljen ob koncu prvega srečanja, je v sodelovanju s Svetovnim slovenskim kongresom, Zdravniško zbornico Slovenije in Slovenskim zdravniškim društvom pripravil preliminarni program. Oblikovali so tridnevni program bivanja. Osnovni del bo sestavljen iz predavanj priznanih slovenskih zdravstvenih strokovnjakov iz tujine in okroglih miz, predstavljeno pa bo tudi raziskovalno delo slovenskih zdravstvenih raziskovalcev doma in po svetu. Poleg osrednjega strokovnega srečanja bodo pripravili tudi izlet z ogledom najlepših znamenitosti kraja srečanja.

Informacije lahko dobite na naslovu elektronske pošte: ssk.up@eunet.si.

DELO NA VRTOVIH PO KONCU ZIME

O ANALIZI TAL IN DRUGIH SPOMLADANSKIH OPRAVILIH

Ugodne vremenske razmere minulih dni smo lahko izkoristili za celotno vrsto spomladanskih del. V vinogradih in sadovnjakih hitimo z obrezovanjem, obnavljanjem pa se tudi delo po vrtovih in začenjajo se pripravljati polja za spomladansko setev jarih žit, krompirja in drugih poljščin.

Zelo primerno je, če na razdaljo desetih poskrbimo za analizo tal. Na ta način smo gotovi, kakšno je stanje hranljivih snovi v zemlji in bomo tudi najlažje ugotovili, česa primanjkuje rastlinam. Analizo opravljajo le nekateri nalašč usposobljeni laboratoriji, katerim moramo dostaviti vrečko s približno dvema kilogramoma zemlje, ki ju bomo zbrali tako, da bomo vzorce nakopali približno 25 cm globoko vzdolž obeh diagonal površine. Analiza tal je še zlasti potrebna pri obnavljanju ali novem zasajanju trajnih nasadov. Koristna pa je tudi za vrtove, ki so navadno intenzivno izkoriščene površine. Za vrtove je važno in koristno, da skrbimo za stalno dodajanje organskih snovi. Idealno gnojilo je zrel goveji hlevski gnoj iz

hlevov, kjer polagajo potrebno pozornost tudi nastilju, se pravi slami ali listju, s katerim postiljajo živino. Tak gnoj zelo ugodno vpliva na rodovitnost zemlje, predvsem pa izboljša strukturo tal. Primeren je tudi zrel kompost, za katerega si navadno vrtnarji vzamejo premalo časa, čeprav bi z rednim kompostiranjem organskih odpadkov z vrta in gospodinjstva lahko bistveno prispevali k ohranjanju in obogatitvi organskih snovi v zemlji. Zlasti v zelenjadnem vrtu je kompost vedno

dobrodošla snov, s katerim primerno pripravimo gredice za novo setev.

Omenili smo, da se obnavljanje dela na vrtu, največ dela je s prekopavanjem in gnojenjem, a tudi s sajenjem in setvijo. V zaveten kotiček bomo posejali špinačo in redkvice, pa solato berivko. Gredice bomo zaščitili vsaj s polietilenskim predivo, ki prepušča svetlobo in vodo in zaščiti pred mrazom. Čim prej bomo posadili čebulo in česen, če ju nismo že jeseni. Zemlja za jesen ne sme biti

neposredno ob obdelavi tal pognojena s hlevskim gnojem, lega pa naj bo sončna in zavarovana pred vetrom. Paziti moramo, da česna, podobno kot velja za čebulo, ne sadimo dve leti zaporedoma na isto mesto, ker so v tleh lahko klice nekaterih glivičnih boleznih, ki bi povzročile gnitje. Gredice naj bodo vsaj 15-20 cm visoke, da voda lažje odteče. Zaradi kasnejšega pletja je primerno, da je v vrsti razdalja med posajenimi stroki 15 cm, med vrstami pa naj bo vsaj 25-30 cm razdalje. Česen vzgojimo iz najlepših strokov, ki sestavljajo glavico. Odbiramo jih iz glav, ki so popolnoma zdrave in lepo razvite. Priporočljivo je vsaj občasno si nabaviti novo seme, se pravi nove glave, ki jih dobimo v semenarnah in za katere proizvajalci jamčijo, da so virusno neoporečne. Stroke posadimo približno 3 cm globoko, tako da je vrhnji, koničasti del zgoraj. Priporočljivo je tudi razkužiti stroke, še zlasti, če smo v minulem letu opazili napad sive plesni ali gnilobe. Najbolj enostavno je, da uporabimo kak pripravek na osnovi bakra, ki ga rabimo tudi v vinogradništvu.

9. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE V SALT LAKE CITYJU / OLIMPIJSKI OGENJ JE UGASNIL

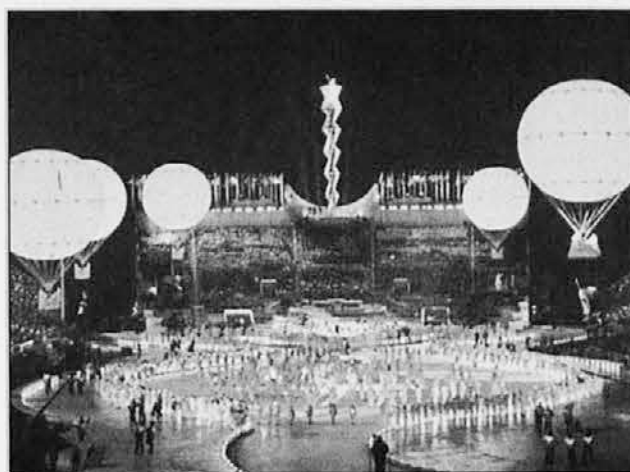
ZLATO ODLIČJE NEPOŠTENOSTI

ANDREJ ČERNIC

Olimpijski plamen, ki se je prejšnje dni ponosno dvigal nad Salt Lake Cityjem in zvezno državo Utah, je v nedeljo dokončno ugasnil. Nad zimskimi olimpijskimi igrami 2002 je tako padel zastor, olimpijski ogenj pa je začel dolgo čezoceansko pot proti Turinu, kjer bo leta 2006 na sporedu naslednja zimska olimpijada. Mesto slanega jezera je kronalo Janico Kostelič za kraljico alpskega smučanja. V zgodovino pa se bo tudi zapisalo kot mesto, v katerem so sodniki tekmovali v umetnostnem drsanju pristali na podkupovanje. Tako so prelomili zaprisego, s katero se je na otvoritveni slovesnosti Allen Church, v imenu vseh sodnikov, obvezal, da bodo sodili nepristransko. Na De Cubertinov duh in geslo *altius citius fortius* je tudi tokrat padla senca jemanja nedovoljenih poživil, ki je v tekmovalnih na takem nivoju, žal, postalo že stalnica.

Najvidnejša žrtev, ki ni prestala izpita protipoživilskih preizkusov, je bil tokrat dobitnik treh zlatih medalj, španski nordijski tekač Johan Muehlegg.

Uspehi in neuspehi, zmage in porazi so nas v teh dneh spremljali cele dneve in pogosto tudi pozno v noč. Salt Lake City je bil dva tedna prestolnica sveta: z vidika financ in prepoznavnosti so ZOI glavnemu mestu države Utah nedvomno zelo koristile. Mesto slanega jezera je namreč med manj poznanimi prestolnicami ameriških zveznih držav. Kar je za Salt Lake City najbolj značilno, je prevladujoča verska skupnost Mormonov in njihova stroga morala. Edini vseameriško vidnejši medijski pojav v tem mestu je košarkarska ekipa Utah Jazz in njena stebla Karl Malone in John Stockton. Prisotnost v ligi NBA ni zadostni razlog, da mesto postane splošno zanimivo za širše množice ljudi. Dodelitev zimskih olimpijskih iger državi Utah je zato

za tamkajšnje skupnost pomenila pravo mano z neba. Olimpijsko gibanje je namreč v Salt Lake City pripeljalo množico bogatih oglaševalcev in enkratno možnost za samooglaševanje na enem izmed večjih globalnih medijskih trgov. Med podjetji, ki največ vlagajo v olimpijske igre, najdemo seveda svetovno najbolj priznane

znamke: Coca Cola, Visa in IBM so npr. vsaka posebej plačala 50 milijonov dolarjev, da so si pridobila pravico štiriletno uporabe olimpijskega simbola, 5 olimpijskih krogov, v tržne namene. Televizijska hiša NBC je pravico za prenos vseh olimpijskih iger med letoma 2000 in 2008 plačala 3,5 milijard dolarjev.

Potrebno je ugotoviti, zakaj je gospodarska in oglaševalska plat letošnjih ZOI tako zanimiva. Že zdavnaj je mednarodna javnost pozabila, kako si je Salt Lake City pridobil organizacijo letošnjih olimpijskih tekmovalj. Novembra 1998 je v javnost neuradno pronicila vest, da je Olimpijski komite iz Salt Lake Cityja (SLOC) plačal šolnino hčerki kamerunskega člana Mednarodnega olimpijskega komiteja (MOK). Nepričakovano in strahovito je nekaj tednov kasneje kot vulkanska lava bruhnila na dan novica, da je 13 bližnjih in daljnjih sorodnikov članov MOK-a prejelo skoraj 400 tisoč dolarjev denarne pomoči. Neprijetnemu razkritju je sledilo kar nekaj "uglednih" defenestracij: zaradi prejemanja podkupnin je bilo "obglavljenih" 7 članov MOK-a, nekaj časa je bil na prepihu celo takratni predsednik mednarodnega komiteja Juan Antonio Samaranch. Že pred tem sta odstopila tudi podpredsednik SLOC-a David John-

son in član istega komiteja Frank Joklik. Afera se je nadaljevala v letih 1999 in 2000, ko so na dan prišli novi dokumenti in nova pričevanja o poskusih podkupovanja. Odborniki SLOC-a so se branili, češ da so "darila" MOK-u pogost pojav. V časopisih so že pred tem govorili o zakulisnih "igricah", s katerimi si je japonski olimpijski komite zagotovil ZOI 1998. Njegov takratni predsednik Yoshiaki Tsutsumi naj bi, po pisanju tednika Time, prispeval 20 milijonov dolarjev za izgradnjo olimpijskega muzeja v Ženevi.

Olimpijske igre navsezadnje ne morejo biti olimpijske igre brez večjih ali manjših škandalov. Gotovo bodo še nekaj časa odmevali že omenjeni primer nordijskega smučarja Muehlegega, afera o sojenju na tekamah umetnostnega drsanja in izključitev ruske tekačice Lazutine. Na največji škandal, ki nikakor ne zadeva športnikov, ampak samo t.i. bele ovratnike v mestu, znanem po njihovi strogi morali, pa je javnost že zdavnaj pozabila...

Zakaj?
Denar je sveta vladar.

15

ČETRTEK,
28. FEBRUARI
2002

ODBOJKA / CLUB ALTURA-OLYMPIA TISKARNA BUDIN 1:3

LEP NAPREDEK

(OLYMPIA: Pin-tar, Geotti, S. Terpin, B. Šiligoj, G. Šiligoj, Graunar, J. Terpin, Maraz, Dorn, Špacapan, Bernetič.)

Tekma med tržaško Alturo in Olympio je bila v nedeljo zjutraj, naši fantje pa so kljub nenavadni uri odigrali odlično tekmo in pokazali velik napredek. Začetek je za naše fante bil nekoliko nesrečen. Domačini so izključno s servisi povedli kar za 8:2, goriški fantje pa so se kmalu zbrali in izenačili rezultat. Zaključek seta je bil zelo napet, izid je bil do konca izenačen, na koncu pa je set šel v roke Alturi. Dobra igra, ki jo je Olympia pokazala na koncu prvega niza, se je nadaljevala. Naši so z izredno učinkovitimi napadi povedli za 20:8, tako da se je Altura kmalu predala. Končni rezultat drugega seta je to-

rej bil 25:12. Tudi v zadnjih dveh setih so naši igrali zbrano in učinkovito. Posebno pohvalo zasluži Gregor Šiligoj, ki je bil izmed vseh najbolj prodoren in je za Alturo bil pravi trn v peti. Olympia si je s to zmago spet prisvojila četrto mesto na lestvici. Za njo je sicer cela vrsta ekip, ki jo lahko ogroža, s tako igro, kot se je pokazala v nedeljo, pa pozitivnih rezultatov gotovo ne bo manjkalo. Seveda so uspehi odvisni tudi od publike, zato spet vabimo čim večje število navijačev in ljubiteljev odbojke, naj pridejo bodrit naše fante!

pš

KOLESARSTVO / V NEDELJO, 3. MARCA

JUBILEJNA DIRKA NARODOV

MATJAŽ RUSTJA

Mednarodna dirka Kolesarskega kluba Adria iz Lonjerja pri Trstu si prepričljivo utira pot med pomembne preizkušnje profesionalnega kolesarskega koledarja. Letošnja 26. trofeja ZSSDI, ki jo od ustanovitve prireja Kolesarski klub Adria, si letos nadaže obleko pomembnih jubilejev, saj praznuje lonjersko društvo tridesetletnico obstoja, dirka pa petindvajseti rojstni dan (zaradi tržaškega vrha G8 je namreč lanska izvedba zadnji trenutek odpadla). Poleg Združenja slovenskih športnih društev v Italiji je letos stopila v vrste pobudnikov tudi Zadruga kraška banka (na predstavitveni tiskovni konferenci je prisotne pozdravil predsednik ZKB Dragotin Danev). Dirka ni le uvod v vrhunsko kolesarsko sezono v Furlaniji-Juljski krajini, pač pa tudi četrta sezonska mednarodna preizkušnja v Italiji, namenjena kolesarjem kategorij under 23 in

elite. V nedeljo, 3. marca, se bo torej po naših cestah od Prebenega do Sovodnj in Zagorja pomerilo kar 192 kolesarjev 22 različnih narodnosti. Neuradni start bo krenil ob 12.40 iz Lonjerja proti Barkovljam, kjer bo ob 13. uri uradni začetek dirke, prihod prvih kolesarjev pa je predviden okrog 16.30 nad Lonjerjem.

Sicer nekoliko daljše začetna proga skriva približno 30 kilometrov pred koncem nadležno preizkušnjo, ki je letošnja velika novost kolesarske pobude. Pred tradicionalnim vzponom iz Boljunca do Bazovice se bodo morali namreč kolesarji preizkusiti na strmi poti od Mačkoli do Prebenega. Izbiro štiristo metrov dolgega vzpona je narekovala želja organizatorjev, da bi se izognili množičnemu sprintu pred ciljem nad Lonjerjem, kjer so zmagovalci večkrat iztrgali slavje. Morda bo netradicionalen razplet dirke privabil večjo množico gledalcev, nedvomno pa take izbire večajo ugled te

pobude in jo uvrščajo med nenadomestljiva srečanja kolesarskih sezonskih preizkušenj.

Na predstavitveni tiskovni konferenci, ki je bila v novih prostorih lonjerskega športno-kulturnega centra v četrtek, 21. februarja, je duša te ugledne dirke Radivoj Pečar poudaril, da je na letošnji izvedbi prisotnih kar 26 ekip iz 11 držav. Poleg Italije, ki se letos udeležuje nastopa z enajstimi moštvii, se bo pomerilo pet slovenskih ekip iz Nove Gorice, Kranja, Ljubljane, Ptuja in Novega mesta, pa ekipe iz Hrvaške in reprezentance Avstrije (ki jo vodi nekdanji slovenski as Pavlič), Slovaške, Ukrajine ter nemška ekipa Muenchen Bavaria, švicarska Ghia Fasco, češka Joka, poljska Legia in madžarska Ferencvaros. Vpisi so se zaključili nekaj dni pred koncem leta, zanimanje za "lonjersko" dirko pa je tako veliko, da so organizatorji našli prve prijave že septembra letos na SP v Lizboni, kjer je med drugim slovenski kolesar

Andrej Hauptman zasedel odlično tretje mesto. Hauptmanovo ime zasledimo tudi v seznamu zmagovalcev mednarodne kolesarske dirke KK Adria za Trofejo ZSSDI, saj je leta 1996 stal na tretjem mestu. Lonjerski dirki pa je večkrat uspelo prerokovati uspehe športnikov svetovnega kova, saj so pri Adrii zmagali tudi Fondriest, Figueras in Casartelli.

Predsednik ZSSDI Jurij Kuferšin je uokviril bistvo dirke, ki je bila pred leti stičiščna točka med vzhodnim in zahodnim kolesarstvom, danes pa se to poslanstvo zrcali v neločljivem binomu med športom in mirom, športom in prijateljstvom ter športom in sožitjem. Veliko število uglednih gostov, med katerimi moramo omeniti direktorja dirke po Sloveniji g. Fifolta, predstavnika CONI Boccarija in predstavnika kolesarske zveze Ciottija, je izrazilo priznanje organizatorjem, ki so v dolgih letih neutrudnega dela posadili dirko na zavidljivo raven uspeha in tako izžvali v kolesarskem ambientu vse večjo odmevnost in zanimanje.

MED OLJČNIMI NASADI DO ZDRAVILNEGA OLJA

GOSPODARSTVO

OLJKA IN NJENO OLJE

Tak je naslov lepe, potrebne in zanimive knjige, ki je pred časom izšla pri založbi Mladinska knjiga v Ljubljani in jo je napisala Meta Krese.

Napisali smo, da gre za lepo knjigo, kar je res, saj je knjiga o oljki in njenem olju ilustrirana, za kar je poskrbela Zagorka Simič, medtem ko je oblikovanje bilo zaupano Tatjani Lješević. V knjigi je izbor barvnih in črno-belih fotografij, ki jih je prispevala skupina slovenskih fotografov, medtem ko je uvod z naslovom *Etnologija in simbolika v knjigi Oljka in njeno olje* delo cenjega slovenskega narodopisca Damjana J. Ovseca.

Preden poglobimo pogledamo samo vsebino knjige, toplo sve-

tujemo v branje uvod h knjigi, ker je zares vreden branja, češar za vse uvode sicer ne moremo reči. Damjan J. Ovsec pa je poleg tega, da je priznan etnolog, tudi dober in iskrih pripovedovalec, ki zna zajeti bistvo v sproščenem, klenem, a vedno sočnem in v našem primeru tudi sončnem slogu, saj vendar govorijo o oljki in njenem oljčnem olju. Ovsec bo s svojim uvodom na nevsihljiv način popeljal bralca skozi pomene in zgodovinske dobe, skozi stoletja in predvsem pa skozi čas, skozi simbole in legende, v katere je zavita še danes oljka, ki naj bi v Sredozemlje prišla nekje iz črne Afrike in se pri nas udomačila, postala simbolno, skorajda

Božje, posvečeno drevo.

Oljka je namreč prastar simbol Božjega tako v nekdanjih poganskih verstvih kot v judovskem in seveda krščanskem, našem izročilu in v vinsko trto si deli najlepše mesto med rastlinami v našem Sredozemlju, zibelki krščanstva in naše sodobne omike in kulture. Oljčna vejica je še danes simbol miru, kot je tudi danes oljčno drevo simbol trdoživosti in svetega vztrajanja zemeljskega in trenutnega, ki se skuša dotakniti Večnega in večnosti.

Pa da ne bi kdo mislil, da je knjiga *Oljka in njeno olje* avtorice Mete Krese en sam simbolični spev in opevanje oljke in njenega zlahtnega sadu! Ne, ne,

gre za dobro napisano knjigo o oljki in oljčnem olju, saj avtorica z natančnostjo znanstvenice piše najprej o podobi oljke, kjer zvemo, kaj je oljka ("zanikrno manjše drevo" itd.), kot

seveda avtorica spregovori tudi o oljki kot rastlinski vrsti. Takoj za poglavjem, v katerem bralec zve kaj več o samem oljčnem drevesu, je na vrsti lep opis krajev, kjer oljka raste v Sredozemlju, kot tudi v Severni in Južni Ameriki. Seveda je avtorica pripravila tudi poglavje z opisom opravi v oljčnem nasadu in ne nazadnje tudi poglavje o oljarstvu, o zdravilnosti oljčnega ali olivnega olja in o zgodovini istrskega olja.

Knjiga Mete Krese je napisana pregledno, iskriko, domiselno in celostno predstavlja oljko in njeno olje. Bogati izbor ilustracij in fotografij domiselno reže in seka lahkoten slog pisanja. Avtorica pa je v knjigo lepo vvrstila cel niz receptov iz nekdanje rimske kuhinje, iz svetopisemskih dežel, navodil za pripravo jedi s starega Cipra, izbor navodil za jedi, ki so najbolj značilne za Sredozemlje, za severno Afriko in sodobno Grčijo kot seveda tudi za Istro.

Knjigo vzemite v roke, rabi-te jo, ker ima mlada Meta Krese z lepim nasmehom prav, ko pod svojo fotografijo na koncu knjige trdi, "da ni nobeno drevo tako zelo povezano z zgodovino človeštva in razvojem civilizacije kakor oljka."

JUP

Z 10. STRANI

NEKAJ NEMOGOČEGA!

Nekaj pred 13. uro je prišel s kvesture načelnik letečega oddelka dr. Carlo Lorito, ki je posredoval med Jeremitarji in vodjo merilcev arh. Alessiom Fabricatorejem. Po nekaj telefonskih pogovorih je tehnikom priporočil, naj začasno odnehajo z meritvami; to tudi v pričakovanju na sprejem delegacije Jeremitarjev pri prefektu.

Istega dne so popoldne z občine uradno sporočili (tako beremo v sobotnem Primorskem dnevniku in Piccolo), da je - citiramo - "župan Valenti, na prošnjo prefekta Camilla Andreane, danes odredil, naj se postopek za razlastitev zemljišč za realizacijo tretjega dela tovrnega postajališča suspendira do prihodnjega tedna, po sestanku, ki ga bo sam prefekt imel s stanovalci Jeremitišča." Toda v ponedeljek, 25. t.m., so se zemljemerci zgodaj popoldne spet pojavili in tokrat opravljali svoje delo s strehe hale tovrnega postajališča in blagovnice Smart. Jeremitarji so jih opazili slučajno, takoj so nas poklicali in nam povedali, da se čutijo "izigrane, opeharjene, ogo-

ljufane". Takoj so tudi poslali protestno brzojavko prefektu. Še istega dne je župan Valenti presenetil javnost tako, da je popolnoma zanikal to, kar je uradno izjavil tri dni prej glede začasne odložitve postopka, češ da so si vse izmislili novinarji.

TOREK, 26. FEBRUARJA

Na dan, ko je slovenski zunanji minister Rupel pisal predsedniku italijanske vlade (in zunanjemu ministru) Berlusconiju glede zaskrbljujočih zamud pri izvajanju zaščitnega zakona, so se Jeremitarji v torek, 26. t.m., ob 17. uri srečali na sedežu vladne palače na Travniku s prefektom Camillom Andreano in županom Gaetanom Valentijem. Tudi tokrat je Jeremitarjem stal ob strani dr. Damjan Paulin, predsednik slovenske konzulte na goriški občini in sam po rodu iz Jeremitišča. Do sestanka je prišlo zlasti zaradi napetosti, ki v zadnjih dneh vidno narašča (omenimo, da so zemljemerci tudi ta dan nadaljevali svoje delo). O tem srečanju bi lahko pisali na dolgo in široko, kajti spet so naši Jeremitarji trčili ob gumijast zid. Srečanje s prefektom,

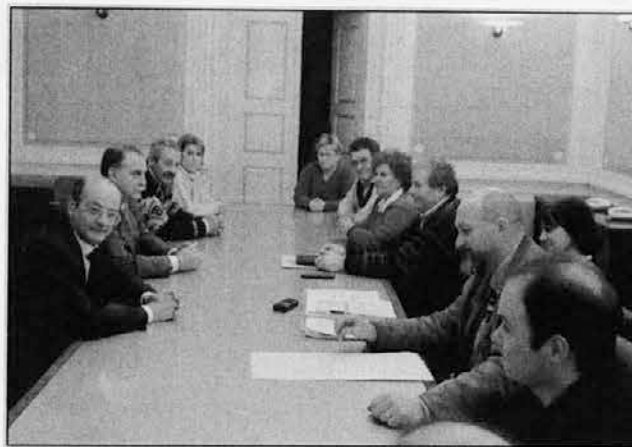

FOTO BUMBACA

od katerega so si pričakovali več razpoložljivosti, ni obrnilo sadov, saj je bil dialog spričo županove osornosti skoraj nemogoč. Prefekt si je tokrat "umil roke" in nastopil kot posrednik med prebivalci in županom. E dini predlog, ki sta ga v medlih obrisih prikazala prefekt in župan, je zadeval morebitno povišanje odškodnine za razlašeno zemljo. Dr. Paulin je takoj pristavil, da problem ni monetarne narave. Predstavniki naših ljudi so namreč še enkrat jasno poudarili, da jim gre le za načelno in brezpogojno ohranitev celotnega zaselka, ki ima za na-

še ljudi poseben pomen ne le zaradi tega, ker marsikdo od te zemlje živi, ampak tudi zato, ker gre pri tem tudi za vprašanje naše slovenske prisotnosti, kulture, omike. "Tu so naše korenine, tu so živeli naši pradedje, to zemljo želimo pustiti svojim otrokom!" Dr. Paulin je dodal, da mora priti nujno do spremembe regulacijskega načrta, saj je širjenje avtoporta anahronistično, brezperspektivno. To je nujen predpogoj za katerikoli nadaljnji pogovor. "Vsa slovenska narodna skupnost v Italiji podpira naše ljudi. Pripravljene smo iti do konca, internacionalizira-

ti problem." Na vse to gostitelja nista odgovorila.

Jeremitarji tudi tokrat niso mogli govoriti s predstavniki oblasti v materinem jeziku; ko je Pavletič vprašal prefekta, ali lahko izvaja to svojo z zakonom in razsodbami ustavnega sodišča zajamčeno pravico, mu je ta odgovoril, da bi moral prevajalec priti v kratkem (po skoraj dveh urah ga seveda ni bilo). Kot glasnik Jeremitarjev je Pavletič prikazal najbolj kričeče kršitve zakonov, do katerih prihaja pri postopku zlasti v zadnjih časih, in vladnega funkcionarja pozval, naj odloži postopek.

Gostitelja sta neprisadeto poslušala in povabila prisotne, naj proti morebitnim prekrškom ukrepajo, če se jim zdi, pri pristojnih (sodnih) oblasteh, češ da prefektura ni primeren prostor, kjer bi se reševali spori med posamezniki in krajevno upravo. Sestanek se je spričo naraščanja živčnosti končal tako, da je prefekt prisotne pozval k umirjenemu razmisleku. Rešitev? Zatenkrat je ni. Paulin je sklenil takole: "Upajmo, da se bo občinska uprava kmalu spremenila. To je edino upanje, ki nam ostaja."

Predstavniki ogrožene skupnosti so seveda odšli s srečanja

na prefekturi vidno razočarani nad obnašanjem vladnega funkcionarja, in vendar jih dogodek ni potrl. Odločno so pripravljeni nadaljevati svoj boj, se premišljeno obrniti do sodne oblasti in vprašanje internacionalizirati. Nekateri solastniki zemljišč na Jeremitišču, sorodniki krajanov, živijo v Kanadi in doslej še niso prejeli uradnih sporočil glede postopka razlašanja, kot to narekuje mednarodna konvencija. Odvetniki kanadskih rojakov so že sprožili akcijo in zato se pričakuje odmevno diplomatsko soočenje, saj kanadski ambasador v Rimu pričakuje pojasnila od italijanske države. Tako bo "vsakdanja televizijska nadaljevanka", kot jo je nekam grobo opredelil goriški prefekt, postala - po besedah predstavnice jeremitarjske skupnosti prof. Vande Srebotnjak - "mednarodna televizijska nadaljevanka".

Ob koncu dodajmo še to, da Slovenska skupnost predlaga referendum glede namembnosti avtoporta (gl. stran 3). V sredo, 27. t.m., pa so gostoljubni Jeremitarji sprejeli v svojo sredo dijaške pedagoškega liceja Gregorčič in mlade iz kastiljske šole na družabnosti. O tem prihodnjič.

16

ČETRTEK,
28. FEBRUARJA
2002

STRANKA SLOVENSKE SKUPNOSTI - OBČINSKE VOLITVE GORICA 2002

RAZLOGI ZA SAMOSTOJEN NASTOP ALI POLITIČNE POVEZAVE

Dragi slovenski volivec:

- V naslednjih poglavjih smo razčlenili pozitivne in negativne plati nastopa slovenske stranke na prihodnjih občinskih volitvah.
- Radi bi tudi tvoje mnenje, glede upravičenosti ene ali druge izbire
- Raziskava nam bo pomagala, da bomo bolj odgovorno zastopali izbrana stališča

IZBIRA SAMOSTOJNEGA NASTOPA

Razlogi ZA:

1. Nastop pod tradicionalnim znakom lipove vejice
2. Kandidatura našega predstavnika za goriškega župana, ali v drugem krogu za mesto v odboru
3. Zbiranje podpisov in s tem po dolgem času spet širše sodelovanje slovenske javnosti pri političnem nastopu
4. Uveljavitev slovenske liste in naših kandidatov brez drugih predznakov kot zgodovinsko važno za pričevanje slovenske prisotnosti v Gorici
5. Upanje na podporo vseh, ki slovensko mislijo in čutijo, od leve do desnice.

Razlogi PROTI:

1. Izvolitev največ enega svetovalca, razen v primeru večjega volilnega uspeha
2. Noben doprinos pri zmagi ali porazu leve sredine, razen v povezavi v drugem krogu
3. Nobena možnost izvolitve našega predstavnika za župana
4. Kritike drugih slovenskih komponent, da rušimo Oljko in s tem posredno pomagamo pri uveljavitvi desne sredine
5. Kritike ostalih členov Marjetice, da jo ošibimo v odnosu do Levih demokratov v Oljki.

IZBIRA POVEZAVE Z MARJETICO

Razlogi ZA

1. Utrditev že ustaljene prijateljske naveze
2. Pomoč pri uveljavitvi sredinske komponente v Oljki v odnosu z levico
3. Možnost izvolitve več občinskih svetovalcev s sistemom preferenčnih glasov
4. Doprinos levi sredini za zmago proti desnici
5. Podpora skupnemu županskemu kandidatu že v prvem krogu in v primeru zmage možnost imenovanja našega predstavnika v občinski odbor.

Razlogi PROTI

1. Pisana družčina manjših strank z nobenim jamstvom za uspeh
2. Podpora skupnemu županskemu kandidatu neslovenske narodnosti
3. Manjša vidljivost slovenskega nastopa, znak lipove vejice pomešan med ostalimi
4. Izvoljeni slovenski predstavniki utopljeni v Oljko, z nikakršno zunanjo prepoznavnostjo Slovenske skupnosti pri glasovanjih ali nastopih.
5. Malo razlike, razen morda ideološke, od nastopa Slovencev v sklopu ostalih italijanskih strank
6. Politična in ideološka obarvanost in s tem taborska utesnjenost edine slovenske politične stranke v Italiji, ki bi morala nasprotno težiti k presežanju razlik za skupne narodne interese.

PROSTOR ZA OSEBNE POGLEDE IN NASVETE

Na podlagi gornjih postavk in osebnih ugotovitev:

SEM ZA SAMOSTOJEN POLITIČNI NASTOP	DA	NE
SEM ZA POVEZAVO Z MARJETICO	DA	NE

(Prečrtaj eno od obeh možnosti)

IME IN PRIIMEK (neobvezno)

Za sodelovanje se ti najprizneje zahvaljujemo! **Odgovore pošljite** na sedež stranke na Drevoredu 20. septembra 118 v Gorici, na uredništvo Novega glasa ali izročite odgovornim pri SSk (Mirko in Bernard Špacapan, Aleš Figelj, Damijan Terpin, David Grinovero, Erika Jazbar, Ninko Černic, Karel Mučič, Doriana Devetak, Dimitrij Tabaj, Dimitrij Brajnik, Ivan Vogrič).

NAČRTOVANJE POTOVALNEGA TABORA V OČARLJIVEM PARKU

PRIPRAVE NA SVETOVNI DAN MLADIH V TORONTU (3)

P. MIRKO PELICON

OBISK V MIDLANDU IN PREGLED POTI DO ALGONQUINA

Vreme je bilo sorazmerno toplo. Iz ZDA je prihajal topel val, ki je stagniral nad južnim delom Ontarija, tako da so bile temperature dokaj mile v tednu, ko smo bili v Torontu. Ponoči le nekaj stopinj pod ničlo, podnevi pa nekaj nad ničlo. Seveda ostali del Kanade je preživljal svoje dneve in noči krepko pod ničlo (od -35° do -45°). Ko smo se s slovenskim kaplanom Romanom napotili proti Midlandu (200 km od Toronta) in Algonquinu (350 km od Toronta), je mrzav pokazal svoje zobe. Georgian Bay Huronskega jezera je bila popolnoma zamrznjena. Hladni polarni vetrček je pihljal proti Torontu, kjer naj bi se čez nekaj ur - po krajevnih vremenskih napovedih - pojavil prvi resnejši snežni vihar letošnje mile zime. Vsekakor smo imeli pred očmi živo ikono stvarstva, ki jo je vsak izmed nas treh (Roman Travar, Simon Assi, Mirko Pelicon) doživljal drugačno z ozirom na mrzli vetrček in hladno temperaturo zraka. Osebnost sem užival. Romanu Travarju je bilo skoraj toplo. Kot pravi Korosec, potrebuje minus 30°, da začuti mrzav. S Simonom sva se zadovoljila z minus 15°. Nama je bilo že kar v redu tako! Spokojnost in preobraznost midlandske zemlje zaradi snega sama spregovori, more spregovoriti o preobraznosti notranje zemlje v vsakem izmed nas po zaslugi prelite krvi tistih ljudi, ki so dali svoje življenje, da bi njihove zemlje srca ostale neobljudene, čiste.

Do Algonquina (na sliki) smo potovali še dobrih 120 km proti North Bay. Mrzav je bil zmeraj močnejši, toda dežela v svoji

prostranosti, je kljub zimskemu času pokazala svojo vabljivost in privlačnost, posebno za letošnji potovalni tabor. Izmerili smo čas prihoda iz Toronta in nazaj in si približno ogledali, kako je okrog Algonquina. Goriškemu skavtskemu klanu smo že izročili video posnetek obiskanih krajev in jim zajamčili posebnost letošnje avanture potovalnega tabora. Ne bomo rabili koles, ampak kanuje.

OBISK NA GLAVNEM SEDEŽU WORLD YOUTH DAY NA YOUNGE ŠT. 415 V TORONTU

Obiskal sem nekako centralo, glavne možgane, ki koordinirajo celotno pripravo letošnjega svetovnega dneva mladih v Torontu. Ker gremo zamejci v sklopu italijanske Cerkve, sem obiskal gospodično Lucijo iz Ancone, ki je na čelu italijanskega oddelka, ki je stalno v stiku z najvišjimi pristojnimi organi za mladinsko pastoralo pri italijanski škofovski konferenci v Rimu.

Med drugim Slovenija nima svojega oddelka. Lucija je povedala, da je veliko dela posebno z materialom: majce, CD-ji, zastave, logosi, tiskanje pastoralnih pisem Janeza Pavla II. in kardinala Ambrožiča v različne jezike, za koordinacijo poletov avionov, ki ne bodo mogli pristati vsi na Torontskem letališču, zato bodo ZDA dale na razpolago chicaško in detroitsko letališče, ki sta najbližji kanadski meji. Avioni bodo leteli tudi v Montreal. Od vseh teh krajev pa bo ministrstvo za promet in zveze poskrbelo povezave s Torontom, ki so že vključene v ceno paketa A, ki jo naši udeleženci postopoma plačujejo. Dogovorili smo se, da bi se med obiskom kardinala Ambrožiča v Gorici v nedeljo, 17. marca, med srečanjem z mladimi popoldne v stolnici telefonsko povezali z mladimi v Torontu. Ti naj bi spregovorili o vzdušju in o pričakovanjih v Kanadi za svetovni dan mladih.

KONEC